

อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ
ภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่ จังหวัดเพชรบุรี

จัดทำโดย

อาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก

คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยศิลปากร

งบประมาณ ปี 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีต่อคุณภาพชีวิต ความพึงพอใจและ
อัตราประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งวิเคราะห์
เส้นทางอัตราประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน
พื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์
รวมในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวคิดทาง
เศรษฐศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี ใช้วิธีการ
สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) คิดเป็นร้อยละ
(Percentage) การใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติเชิง
อนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation
Modeling: SEM) และการคำนวณอัตราประโยชน์

ผลการศึกษาปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งเป็นเพศหญิง อายุ 65-69 ปี มีระดับการศึกษา
ระดับประถมศึกษา เกือบทั้งหมด สมรสแล้ว มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ในด้าน
ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงความพึงพอใจในวิถี
ชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และอัตราประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ
โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับผลการวิเคราะห์เส้นทางอัตราประโยชน์ในการดำรงชีวิตของ
ผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้
โดยมีค่า $X^2 = 22.29$, $df = 28$, $P = 0.7675$ และค่าดัชนีความสอดคล้อง $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$,
 $CFI = 1.00$, และ $RMSEA = 0.0$ รวมทั้งผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปร คุณภาพ
ชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (QUA) มีอิทธิพลทางตรงต่อ ความพึงพอใจในวิถี
ชีวิต (SAT) และอัตราประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (UTI) เท่ากับ 0.32 และ 0.31 ตามลำดับ
ในขณะที่ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (SAT) มีอิทธิพลทางตรง
และอิทธิพลรวมต่อ อัตราประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (UTI) เท่ากับ 0.48 และหากพิจารณา
ถึงผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรม
ของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากการศึกษากิจกรรมของผู้สูงอายุ พบว่า มี
กิจกรรมที่ผู้สูงอายุได้ทำเป็นประจำ ได้แก่ กิจกรรมตรวจสุขภาพที่ฟ้าเปตองฟังเทศน์ปลุกผักปลอด

สารพิษ และกิจกรรมปราชญ์ชาวบ้านแสดงให้เห็นว่า เมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอัตราประโยชน์เพิ่มขึ้น แต่เป็นการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอัตราประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและจะลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากอัตราประโยชน์เพิ่มของการทำกิจกรรมตรวจสอบสุขภาพของเพศชาย เริ่มมีค่าลบเท่ากับ -1.0 ถึง -2.3 ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 6-10 ในขณะที่เพศหญิงจะเริ่มมีค่าลบเท่ากับ -1.0 ถึง -2.8 ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 7-10

คำสำคัญ: อัตราประโยชน์, ผู้สูงอายุ, ประชาชนเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research aims to study the factors affecting quality of life, satisfaction, and living utility of the elderly according to the sufficiency economy philosophy as well as a path analysis of living utility of the elderly under the context of sufficiency economy philosophy in Petchaburi province area, including the relation of marginal utility and total utility of activity participated by the elderly under the context of the sufficiency economy philosophy according to Economics thinking. The samples were the elderly people who were 60 years old and up lived in Phetchaburi Province. Random sampling was a stratified. The tool used in this research was the questionnaire. The statistics were Frequency, Percentage, Mean; Standard Deviation and Inferential statistic was Structural Equation Modeling: SEM and utility computing

The result reveals that more than half of sample group are female, aged between 65- 69 years. Most of them graduated in elementary education level and married. The personal income was less than 10,000 baht per month. In aspect of opinion on good quality of life of the elderly according to the sufficient economy, satisfaction of way of life of the elderly under the sufficient economy and the living utility of the elderly, the overall is in most level. As for the analysis on living utility line of the elderly under the context of sufficiency economy philosophy in Petchaburi province area, the result remains acceptable with $X^2 = 22.29$, $df = 28$, $P = 0.7675$ and Good of fitness index: $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $CFI = 1.00$, and $RMSEA = 0.0$. As for the analysis on the influence coefficients, the variables of good quality of life of the elderly according to the sufficiency economy (QUA) has a direct effect on the satisfaction on way of life (SAT) and living utility of the elderly (UTI) at 0.32 and 0.31 respectively. While the satisfaction on way of life of the elderly according to the sufficient economy (SAT) has a direct effect and total effect on living utility of the elderly according to the sufficient economy (UTI) at 0.48. As for the relation of marginal utility and total utility of activity participated by the elderly under the context of the sufficiency economy philosophy, the study on the elderly activity found that the routine activity of the elderly includes health check-up activity, Paranaque, listening to the sermon, growing organic vegetables, and village philosopher shows that when the number of activity participation is increasing, the elderly who participates in the activity will gain marginal utility increasingly but increasing less than the utility of activity participation in the first week and will gradually decrease because the marginal

utility of health check-up activity of male is at -1.0 to -2.3 from the 6th-10th week while the marginal utility of health check-up activity of female is at -1.0 to -2.8 from the 7th-10th.

Keywords: Utility, Elderly, Sufficient economy philosophy

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุ ที่พักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล จังหวัดเพชรบุรี ที่ท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือรวมถึงข้อมูลในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์หลายท่านที่ได้นำเอาความรู้จากหนังสือและตำราของท่านที่ปรากฏในการอ้างอิงนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

อนึ่ง งานวิจัยฉบับนี้เกิดขึ้นจากนโยบายส่งเสริมการวิจัย คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้งบประมาณทุนอุดหนุนงานวิจัยของคณะวิทยาการจัดการ ที่ต้องการสนับสนุนให้คณาจารย์ได้ดำเนินการทำวิจัย เพื่อให้มีผลงานการวิจัยอันเป็นการสร้างองค์ความรู้ ในทางวิชาการ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

อาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก
หัวหน้าโครงการวิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์.....	8
2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	11
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้สูงอายุ.....	16
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ.....	20
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ.....	23
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง.....	35
แนวคิดเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์.....	46
ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี.....	51
ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	62
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ	
อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ในทางด้านคุณภาพการดำรงชีพที่ดี	
ของผู้สูงอายุและความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ในด้านสุขภาพและ	
นันทนาการ ด้านการศึกษาและอาชีพ และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ตาม	
แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	63
ขั้นตอนที่ 2 การประยุกต์แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์ระดับ	
อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการดำรงชีพของผู้สูงอายุ	
จากกิจกรรมด้วยแนวทางการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่	
จังหวัดเพชรบุรี.....	74
4	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ	
อรรถประโยชน์ในการดำรงชีพของผู้สูงอายุ ในทางด้านคุณภาพการดำรงชีพที่ดี	
ของผู้สูงอายุและความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ในด้านสุขภาพและ	
นันทนาการ ด้านการศึกษาและอาชีพ และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ตาม	
แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	80
ขั้นตอนที่ 2 การประยุกต์แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์ระดับ	
อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการดำรงชีพของผู้สูงอายุ	
จากกิจกรรมด้วยแนวทางการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่	
จังหวัดเพชรบุรี.....	91
5	111
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	
สรุปผลการวิจัย.....	111
อภิปรายผล.....	113
ข้อเสนอแนะ.....	117
บรรณานุกรม	119

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	123
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม.....	133
ภาคผนวก ค คำสั่งการเขียนเส้นทางและผลการวิเคราะห์เส้นทาง	136
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย.....	152

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1-1	แสดงจำนวนผู้สูงอายุตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายอายุ.....	2
2-1	สาระสำคัญของผู้สูงอายุ.....	12
2-2	ยุทธศาสตร์ของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2	13
2-3	การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ.....	14
2-4	การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุตามภาวะสุขภาพทั่วไป.....	15
2-5	การแบ่งผู้สูงอายุตามสถาบันผู้สูงอายุแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา.....	16
2-6	ทฤษฎีใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง.....	41
2-7	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม และอรรถประโยชน์รวม.....	50
2-8	สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
3-1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรตามวิธีของ Taro Yamane.....	64
4-1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	80
4-2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	81
4-3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	81
4-4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สถานภาพ.....	81
4-5	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ส่วนตัวต่อเดือน.....	82
4-6	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณภาพชีวิต..	82
4-7	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสิ่งแวดล้อมของบุคคล	83
4-8	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความสามารถในการแสดงพฤติกรรม.....	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4-9	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความผาสุกทางด้านจิตใจ.....	84
4-10	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ.....	85
4-11	เฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยความสัมพันธทางสังคม.....	85
4-12	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยด้านการดำเนินชีวิต.....	86
4-13	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสุขภาวะและนันทนาการ.....	87
4-14	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาและอาชีพ.....	88
4-15	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม.....	88
4-16	ตารางผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปร.....	90
4-17	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกิจกรรมที่ทำเป็นประจำ.....	91
4-18	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมตรวจสุขภาพ.....	93
4-19	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมกีฬาเปตอง.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4-20	ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์เพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำ กิจกรรมฟิงเทคส์.....	95
4-21	ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์เพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำ กิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษ.....	96
4-22	ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์เพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำ กิจกรรมปราชญ์ชาวบ้าน.....	97
4-23	ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์เพิ่มและอัตราประโยชน์รวมของการทำ กิจกรรมในภาพรวมจำแนกตามผู้สูงอายุ เพศชาย-หญิง.....	98

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1-1	กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	6
2-1	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวม.....	50
4-1	ผลการวิเคราะห์เส้นทางอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี.....	89
4-2	แสดงกิจกรรมที่ผู้สูงอายุทำเป็นประจำจำแนกออกตามปัจจัยการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ.....	92
4-3	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมตรวจสุขภาพของเพศชาย.....	99
4-4	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมตรวจสุขภาพของเพศหญิง.....	100
4-5	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมกีฬาเปตองของเพศชาย.....	101
4-6	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมกีฬาเปตองของเพศหญิง.....	102
4-7	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมฟันทennisของเพศชาย.....	103
4-8	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมฟันทennisของเพศหญิง.....	104
4-9	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษของเพศชาย.....	105
4-10	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษของเพศหญิง.....	106
4-11	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปราชญ์ชาวบ้านของเพศชาย.....	107
4-12	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปราชญ์ชาวบ้านของเพศหญิง.....	108
4-13	ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมของการทำกิจกรรมในภาพรวมเพศชาย.....	109

ภาพที่	หน้า
4-14 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์เพิ่มและอัตราประโยชน์รวมของการทำ กิจกรรมในภาพรวมของเทศาภิบาล.....	110
5-1 แบบแผนอัตราประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ.....	116

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทยมีพัฒนาการที่ดีขึ้นโดยลำดับ และในขณะนี้นับว่าการจัดการระบบสุขภาพของประเทศดีขึ้นอย่างมาก สังเกตได้จากนโยบายการส่งเสริมให้สถานเอนามัยยกระดับมาตรฐานการรักษาให้เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ท่ามกลางการเปลี่ยนสภาพโครงสร้างทางสังคมจากสังคมชนบทเข้าสู่ความเป็นสังคมเมืองจากนโยบายการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญทำให้เกิดการเปลี่ยนผ่านโครงสร้างทางประชากรศาสตร์ ส่งผลให้ปัจจุบันจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุของประเทศไทยเพิ่มขึ้นในอัตราที่รวดเร็ว (ชมพูนุท พรหมภักดี, 2556)

ประเทศไทยก็นับว่าเป็นอีกประเทศหนึ่งของโลกที่จำนวนผู้สูงอายุมีขนาดที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันมีประชากรผู้สูงอายุจำนวน 8,111,000 คน ในจำนวนนั้นมีจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีภาวะพึ่งพิงในการทำกิจวัตรประจำวันจำนวน 306,000 คน และหากพิจารณาตามผลการคาดประมาณจำนวนประชากรที่จัดทำโดยวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า สัดส่วนของกลุ่มประชากรวัยชราที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11 ในปี 2550 มาที่ร้อยละ 20 ในปี 2568 สำหรับกลุ่มประชากรวัยเด็กมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 22 ในปี 2550 มาที่ร้อยละ 18 ในปี 2568 ในขณะที่กลุ่มประชากรวัยทำงานก็มีแนวโน้มลดลงจากเช่นกันจากร้อยละ 67 ในปี 2550 มาที่ร้อยละ 62 ในปี 2568 และมีประชากรผู้สูงอายุเพศชายจำนวน 3,293.1 พันคน เพศหญิงจำนวน 3,980.8 พันคน ในปี 2552 เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมาก โดยเพศชายมีจำนวน 5,731.1 พันคน เพศหญิงจำนวน 7,167.0 พันคนในปี 2568 ดังตารางที่ 1 (สถาบันประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2555)

การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุ อาจทำให้สังคมไทยเข้าสู่ภาวะการพึ่งพิงทางสังคมและหากผู้สูงอายุยังประกอบอาชีพอยู่อย่างต่อเนื่องก็อาจทำให้ผลิตภาพ (Productivity) ของประเทศลดลง ทั้งนี้จากการที่พบว่าในปี 2568 ประเทศไทยจะมีจำนวนของผู้สูงอายุจากการคาดประมาณสูงขึ้นไปถึง 4 เท่า ของปี 2552 โดยมีจำนวน 12,901.1 พันคน (คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ, 2555)

ตารางที่ 1-1 แสดงจำนวนผู้สูงอายุตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป จำแนกตามรายอายุปี พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2568 (พันคน)

กลุ่มอายุ	2552			2568		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
60 - 69 ปี	1,963.1	2,228.7	4,191.8	3,515.8	4,178.4	7,694.2
70 - 79 ปี	1,032.1	1,315.8	2,347.9	1,685.9	2,183.1	3,869.0
80 ปีขึ้นไป	297.9	436.3	734.2	532.4	805.5	1,337.9
รวม	3,293.1	3,980.8	7,273.9	5,734.1	7,167.0	12,901.1

ข้อมูล : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, เอกสารอิเล็กทรอนิกส์เข้าถึงได้โดย http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsr-th/population_thai.html, สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2555

ในอนาคตประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทยในระดับภูมิภาคนั้น ซึ่งทำการแบ่งภูมิภาคของประเทศไทยเป็น 8 ภูมิภาค คือ กรุงเทพมหานคร ภาคปริมณฑล ภาคกลางส่วนกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคเหนือ และภาคใต้ มีประชากรสูงอายุเพิ่มจำนวนและร้อยละสูงขึ้นในทุกภูมิภาค และภูมิภาคที่มีอัตราการร้อยละของผู้สูงอายุมากที่สุดในภาคทั้ง 8 ภาคคือ ภาคกลางส่วนกลาง แสดงให้เห็นชัดเจนว่าประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วนของประชากรสูงอายุเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเนื่องจากอดีต และในอนาคตคาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อไป ทั้งนี้เนื่องมาจากอายุขัยเฉลี่ยของประชากรประเทศไทยยืนยาวขึ้น (นพวรรณ จงวัฒนา และคณะ, 2555)

หากพิจารณาสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) หมายถึง สังคมของประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ ดังนั้นหากพิจารณากรณีของประเทศไทยพบว่ากำลังก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ การรับมือกับสังคมผู้สูงอายุในสังคมไทยไม่สามารถปฏิเสธการส่งเสริมนโยบายทางด้านสุขภาพและการจัดสวัสดิการ รวมถึงการให้การสงเคราะห์ที่ได้ แต่อีกหนึ่งประเด็นที่สำคัญ คือ กระบวนการทางสังคมและการสร้างมาตรฐานทางสังคมที่ส่งเสริมสุขภาพ อันเป็นการรับมือกับภาวะสังคมผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวม ทั้งในเรื่องของร่างกายจิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ เพื่อยืดระยะเวลาของการพึ่งพาตนเองได้ของผู้สูงอายุให้ยาวออกไป ซึ่งถือเป็นทิศทางการดูแลผู้สูงอายุในระยะยาวที่สำคัญ (นที ขลิบทอง, 2554) ทั้งนี้จากการศึกษาของมาลินี วงษ์สิทธิ์ และคนอื่น (2540) ทำให้ทราบปัญหาที่ตามมาในสังคมผู้สูงอายุ เห็นว่ามีปัญหาที่สำคัญต้องรีบหาแนวทางการป้องกัน คือ ปัญหาด้านสุขภาพและปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ยังมีปัญหาด้านการขาดคนดูแลหรือถูกลูกหลานทอดทิ้ง ซึ่งอาจโยงไปสู่ปัญหาด้านสุขภาพจิตใจ และจากแนวโน้มโครงสร้างประชากรไทยที่เปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ อีกทั้งกลุ่มประชากรวัยเด็กเริ่มมีแนวโน้มที่ลดจำนวนลง ส่งผลให้กลุ่มประชากรวัยทำงานในอนาคตมีจำนวนเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ซึ่งอาจจะนำไปสู่ปัญหาทางการพึ่งพิงทางสังคม (Social Dependency) ที่สูงขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าผลิตภาพทางสังคมกำลังมีแนวโน้มที่ลดลง อันเนื่องมาจากสัดส่วนของกลุ่มประชากรวัยทำงานกำลังมีแนวโน้มที่ลดลง ในระยะยาวย่อมเป็นภาระทางสังคมหรือรัฐบาลต้องรับภาระอันหนักมากขึ้นในการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้เป็นสวัสดิการสำหรับประเทศในอนาคต

โดยจากข้อมูลความต้องการสวัสดิการทางสังคมเพิ่มเติมของกลุ่มประชากรวัยสูงอายุไทย จากรายงานการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า กลุ่มประชากรผู้สูงอายุต้องการให้รัฐบาลจัดสวัสดิการเพิ่มเติมให้มากที่สุด คือ การจัดให้มีการบริการตามบ้านเพื่อช่วยเหลือในการดำรงชีพร้อยละ 94.30 รองลงไปคือ ความต้องการมีศูนย์ดูแลกลางวันสำหรับผู้สูงอายุ ร้อยละ 93.30 สถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าแม้ในปัจจุบันรัฐบาลก็ยังมี การจัดสวัสดิการสำหรับกลุ่มประชากรผู้สูงอายุยังไม่ทั่วถึง โดยหากในอนาคตประเทศกลายเป็นสังคมของผู้สูงอายุ ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศและในที่สุดขีดความสามารถของประเทศก็จะมีระดับที่ต่ำลงได้ และหากทิศทางของประเทศถูกบังคับให้เผชิญกับสถานการณ์ทางสังคมกำลังเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นเมือง และในอนาคตอีกไม่ถึง 2 ทศวรรษประเทศไทยยังมีแนวโน้มมุ่งสู่สังคมผู้สูงอายุ ย่อมส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถและศักยภาพในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ดังนั้น รัฐบาลควรเร่งให้มีมาตรการที่เป็นการบรรเทาผลกระทบหรือมีการปรับตัวเพื่อรองรับสถานการณ์ในอนาคต โดยให้สามารถบริหารจัดการมิให้เผชิญกับอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ อาทิเช่น มาตรการส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของประเทศ โดยส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีรวมถึงการสนับสนุนการสร้างแรงงานให้มีฝีมือ มีความเชี่ยวชาญรวมถึงมีทักษะสามารถปฏิบัติงานได้จริง มาตรการกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่น เพื่อลดการย้ายถิ่นฐาน มาตรการกระตุ้นหรือจัดสวัสดิการให้ผู้ใช้แรงงานในสังคมมีโอกาสมีบุตรเพิ่มขึ้น มาตรการเสริมสร้างค่านิยมให้ประชากรรู้จักใช้ทรัพยากรให้เกิดความยั่งยืน เป็นต้น (วีระพงษ์ บางเด็ยว, 2554)

จังหวัดเพชรบุรี ถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากร โดยมีแนวโน้มจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับในปี พ.ศ. 2556 พบว่าจำนวนผู้สูงอายุมีสูงถึง 47,696 คน โดยสามารถพิจารณาได้ดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1-2 จำนวนผู้สูงอายุจังหวัดเพชรบุรี

ที่	อำเภอ	จำนวนผู้สูงอายุ
1	อำเภอเมืองเพชรบุรี	14,984 คน
2	อำเภอเขาย้อย	6,619 คน
3	อำเภอหนองหญ้าปล้อง	1,268 คน
4	อำเภอชะอำ	4,499 คน
5	อำเภอยางาย	6,964 คน
6	อำเภอบ้านลาด	6,611 คน
7	อำเภอบ้านแหลม	4,484 คน
8	อำเภอแก่งกระจาน	2,267 คน
	รวม	47,696 คน

ข้อมูล : ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, เอกสารอิเล็กทรอนิกส์เข้าถึงได้โดย <http://phetchaburi.kapook.com/>, สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2556

จากตารางที่ 1-2 พบว่า จำนวนผู้สูงอายุในอำเภอเมืองเพชรบุรี มีจำนวนมากที่สุด คือ 14,984 คน รองลงมา อำเภอเขาย้อย 6,619 คน ซึ่งพบว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ และที่สำคัญ จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในประเทศไทยที่มีการน้อมรับเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในการดำรงชีวิตอย่างกว้างขวาง ดังนั้นหากพิจารณาถึงการปรับตัวเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุ สิ่งที่น่าเป็นห่วงมากที่สุด คือ ในอนาคตผู้สูงอายุจะมีการปรับตัวเช่นไร ให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพโดยไม่เป็นภาระพึ่งพิงทางสังคม หรือประชาชนมีการปรับตัวเพื่อเตรียมใช้ชีวิตในวัยหลังเกษียณหรือวัยชราได้อย่างไร ถ้าหากจะตอบข้อกังวลดังกล่าวก็คงมีคำตอบที่หลากหลาย แต่สิ่งหนึ่งน่าจะเป็นคำตอบที่ดีที่สุดสำหรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเช่นนี้ คือ การดำรงชีวิตที่เผชิญกับการได้รับความสุขหรือความพึงพอใจในชีวิตที่ดีขึ้นของผู้สูงอายุ สำหรับในเชิงเศรษฐศาสตร์ถือได้ว่าการดำรงชีวิตหรือการมีความพึงพอใจในชีวิตที่สูงขึ้นนั้น แสดงว่าผู้สูงอายุเผชิญกับระดับอรรถประโยชน์ที่สูงขึ้น หากเป็นเช่นนั้นผู้สูงอายุก็มีโอกาสอาจจะไม่ต้องพึ่งพิงการช่วยเหลือจากสังคมมากนัก และหนทางที่นำไปสู่การดำรงชีวิตของผู้สูงอายุที่มีความสุขนั้น มีหลักฐานทางวิชาการที่เชื่อว่าการดำรงชีวิตบนแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ จะเป็นการดำเนินชีวิตที่ดีแนวทางหนึ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและไม่ต้องเป็นภาระพึ่งพิงทางสังคม โดยแนวทางดังกล่าวมีส่วนทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขทั้งทางกายและจิตใจมากหรือมีความพึงพอใจในชีวิตมากขึ้น (เสมอ จัตุพล, 2556)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยเชื่อว่าการศึกษเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุที่มีขอบเขตมุ่งศึกษา ความสุขหรือความพึงพอใจในการดำรงชีวิตภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ในครั้งนี้จะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เพื่อแสดงแบบแผนระดับอรรถประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ด้วยการวิเคราะห์เส้นทางขององค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อทำให้สามารถทราบถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่ออรรถประโยชน์ของผู้สูงอายุในการดำรงชีพ ทั้งทางด้านคุณภาพการดำรงชีพที่ดีของผู้สูงอายุและความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่มีบ้านเรือนอาศัยอยู่ทั้งในและนอกเขตเทศบาล อีกทั้งการวิจัยนี้มีความมุ่งหวังเพื่อให้ข้อมูลเบื้องต้นจากการวิจัยที่นำไปสู่ประโยชน์ในการช่วยกระตุ้น สนับสนุนและให้เห็นความสำคัญของการปรับใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการดำรงชีวิตต่างๆ ของผู้สูงอายุไว้เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมไทย

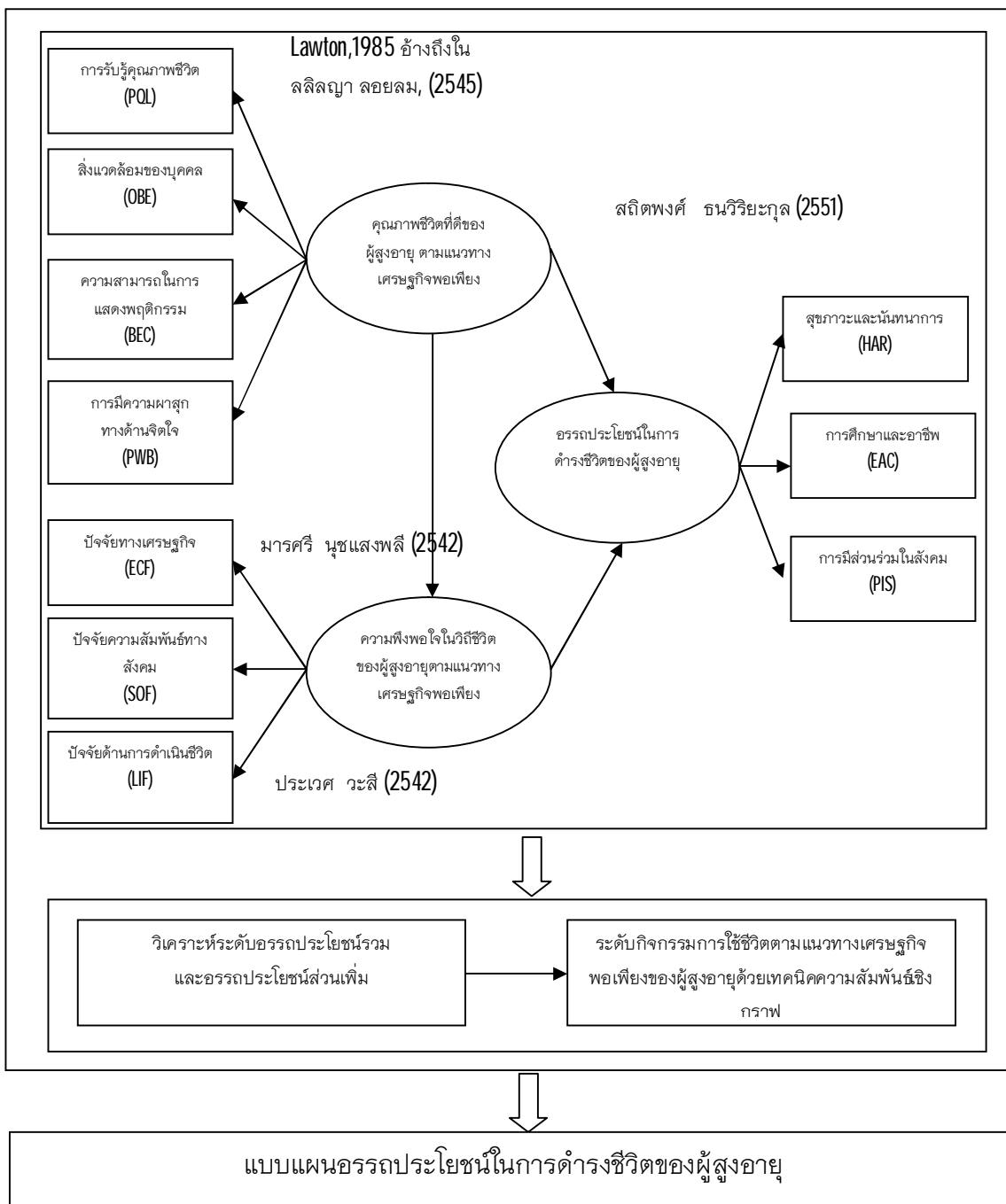
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ในทางด้านคุณภาพการดำรงชีพที่ดีของผู้สูงอายุและความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ในด้านสุขภาพและนันทนาการ ด้านการศึกษาและอาชีพ และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อประยุกต์แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์ระดับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุจากกิจกรรมด้วยแนวทางการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อจัดทำแบบแผนระดับกิจกรรมการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุด้วยเทคนิคความสัมพันธ์เชิงกราฟระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สมมติฐานงานวิจัย

โมเดลเส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

ภาพประกอบที่ 1-1 Model ที่ใช้ในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้ผู้วิจัยมุ่งหวังดำเนินการวิเคราะห์ให้ได้แบบแผนระดับอรรถประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ โดยผู้วิจัยทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่ที่อยู่ในและนอกเขตเทศบาล เพื่อให้ข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ในการช่วยกระตุ้น สนับสนุนและให้เห็นความสำคัญของการปรับใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของผู้สูงอายุที่นับวันจะเพิ่มจำนวนขึ้นในสังคมไทย ตลอดจนใช้สนับสนุนข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ทำการศึกษากับผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งทางด้านคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุและความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ พื้นที่ศึกษาได้แก่ จังหวัดเพชรบุรีทั้งในและนอกเขตเทศบาล โดยในด้านคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุนั้นจะประกอบไปด้วย ปัจจัยการรับรู้คุณภาพชีวิต ปัจจัยสิ่งแวดล้อมของบุคคล ปัจจัยความสามารถในการแสดงพฤติกรรม และปัจจัยการมีความสุขทางด้านจิตใจ ในส่วนของความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุประกอบด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยความสัมพันธ์ทางสังคม และปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและในด้านของการวัดอรรถประโยชน์ประกอบด้วย อรรถประโยชน์ด้านสุขภาวะและนันทนาการ อรรถประโยชน์ด้านการศึกษาและอาชีพ และอรรถประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในสังคม

2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรในการวิจัยนี้ได้แก่กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่มีถิ่นอาศัยอยู่ทั้งในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลภายในจังหวัดเพชรบุรี

3. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงลักษณะข้อมูลการวิจัยที่จะต้องใช้สถิติวิเคราะห์ขั้นสูง จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับการใช้สถิติเป็นเบื้องต้น คือ ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่เป็นเกณฑ์สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่ม

ตัวอย่าง คือ ต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 คนต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) โดยงานวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้มีจำนวน 10 ตัวแปร ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ตัวอย่าง แต่เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 ตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยแบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม จำแนกตามอำเภอในจังหวัดเพชรบุรี ทั้งในและนอกเขตเทศบาล ดังนี้

อำเภอ	จำนวนผู้สูงอายุ	ร้อยละ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
อำเภอเมืองเพชรบุรี	14,984 คน	31.42	126 คน
อำเภอเขาย้อย	6,619 คน	13.88	55 คน
อำเภอหนองหญ้าปล้อง	1,268 คน	2.66	11 คน
อำเภอชะอำ	4,499 คน	9.43	38 คน
อำเภอท่าทาง	6,964 คน	14.60	58 คน
อำเภอบ้านลาด	6,611 คน	13.86	55 คน
อำเภอบ้านแหลม	4,484 คน	9.40	38 คน
อำเภอแก่งกระจาน	2,267 คน	4.75	19 คน
รวม	47,696 คน	100	400 คน

นิยามศัพท์

ดำเนินชีวิตเศรษฐกิจแบบพอเพียง หมายถึง การนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการปฏิบัติตนด้วยความพอเพียงอย่างมีเหตุและผลทั้งทางด้านเศรษฐกิจและทางการดำเนินชีวิต พึ่งพาตนเองได้ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความประหยัด ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่โลภ ไม่สุดโต่ง มีความพอประมาณในชีวิต และพอเพียงในความเป็นอยู่มาปรับใช้ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ในที่นี้หมายถึง การดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

ระดับอรรถประโยชน์ หมายถึง จำนวนหน่วยคะแนนที่วัดได้จากระดับความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ในที่นี้หมายถึง ระดับอรรถประโยชน์ของการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ที่ได้รับการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การรับรู้คุณภาพชีวิต, สิ่งแวดล้อมของบุคคล และความสามารถในการแสดงพฤติกรรม ในที่นี้หมายถึง คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ที่ได้รับการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยความสัมพันธ์ทางสังคม และปัจจัยด้านการดำเนินชีวิต ในที่นี้หมายถึง ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ หมายถึง สิ่งที่ผู้สูงอายุได้รับเมื่อดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย สุขภาวะและนันทนาการ การศึกษาและอาชีพ รวมถึงการมีส่วนร่วมในสังคม ในที่นี้หมายถึง อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

การรับรู้คุณภาพชีวิต หมายถึง การที่บุคคลมีการประเมินตนเองเกี่ยวกับความผาสุกทางด้านจิตใจ ความสามารถในการทำหน้าที่ ประกอบด้วย ความสามัคคีปรองดอง การพึ่งพาอาศัยกันและกัน ความสงบสุขและการยอมรับ การเคารพนับถือและความเบิกบาน ในที่นี้หมายถึง การรับรู้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

สิ่งแวดล้อมของบุคคล หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ลักษณะภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และที่อยู่อาศัย บุคคลที่มีความสำคัญต่อผู้สูงอายุ เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อน บุคคลอื่นทั่วไปที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ สถานภาพทางสังคม อายุ เชื้อชาติ และเศรษฐกิจ สภาพสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ ในที่นี้หมายถึง สิ่งแวดล้อมของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

ความสามารถในการแสดงพฤติกรรม หมายถึง ความสามารถในการทำหน้าที่ของบุคคล ซึ่งรวมถึงการทำหน้าที่ของร่างกาย การมีสุขภาพที่ดี การรับรู้ที่ถูกต้องและการมีพฤติกรรมทางสังคมที่ถูกต้อง ในที่นี้หมายถึงความสามารถในการแสดงพฤติกรรมของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ หมายถึง ภาวะเศรษฐกิจในด้านของรายได้ที่ผู้สูงอายุได้รับ อันมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลที่จะสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ โดยรายได้จะเป็น

ตัวลดปัญหาสุขภาพและยกระดับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ ในที่นี้หมายถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง บทบาทของผู้สูงอายุที่มีต่อครอบครัวด้วยการเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือดูแลลูกหลานภายในบ้าน ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ต้องการความรัก ความเอาใจใส่จากครอบครัว ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่าตนเองเป็นบุคคลที่มีความหมายต่อครอบครัว ด้วยเหตุนี้ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ ในที่นี้หมายถึงปัจจัยความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิต หมายถึง การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอเพียงสำหรับทุกคน การมีจิตใจพอเพียง สิ่งแวดล้อมพอเพียง ชุมชนเข้มแข็ง พอเพียง ปัญญาพอเพียง อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง มีความมั่นคงพอเพียงไม่ใช้วาทะ ในที่นี้หมายถึง ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

สุขภาวะและนันทนาการ หมายถึง การดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมอันส่งเสริมให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง ได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของร่วมกับคนในท้องถิ่น ในที่นี้หมายถึง สุขภาวะและนันทนาการ ของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

การศึกษาและอาชีพ หมายถึง การดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีการแบ่งปันความรู้ และสร้างอาชีพให้กับคนอื่น ๆ การได้รับความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนจากคนในชุมชน และมีอาชีพเสริม ที่สามารถแบ่งเบาภาระของคนในครอบครัวได้ ในที่นี้หมายถึง การศึกษาและอาชีพของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

การมีส่วนร่วมในสังคม หมายถึง การดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน รู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีประโยชน์ต่อชุมชนและรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่สามารถสร้างคุณประโยชน์ให้กับคนในชุมชนได้ ในที่นี้หมายถึง การมีส่วนร่วมในสังคม ของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง "อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่ จังหวัดเพชรบุรี" ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้สูงอายุ
3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
4. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแบบเศรษฐกิจพอเพียง
6. แนวคิดเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์
7. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี
8. ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ความหมายของผู้สูงอายุ

คำว่า คนแก่ คนชรา ผู้สูงอายุนั้น โดยทั่วไปเป็นคำที่ใช้เรียกบุคคลที่มีอายุมาก ผมขาน หน้าตาเหี่ยวงอมมีการเคลื่อนไหวร่างกายเชื่องช้าซึ่งพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายคำว่า "ชรา" ว่าแก่ด้วยอายุ, ชำรุดทรุดโทรม (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2544: 8) แต่คำนี้ไม่ได้รับความนิยมใช้กันมากนักซึ่งในกลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มนักวิชาการ เห็นว่าคำนี้ ก่อให้เกิดความหดหู่ใจและความถดถอยสิ้นหวัง ดังนั้นที่ประชุมคณะผู้อาวุโส โดยมีพล.ต.ท.หลวงอรรถสิทธิ์สุนทร เป็นประธาน ได้กำหนดคำให้เรียกว่า ผู้สูงอายุ ขึ้นแทนตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2512 เป็นต้นมา ซึ่งคำนี้ได้ให้ความหมายที่ยกย่อง ให้เกียรติผู้ที่ชราภาพว่าเป็นผู้ที่สูงทั้งวัยวุฒิคุณวุฒิและประสบการณ์ด้วย (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2544: 8-9)

สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่มีประสบการณ์ในชีวิตมากมาย อยู่ในช่วงที่ชีวิตมีการเสื่อมถอยทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์และเป็นผู้ซึ่งสมควรได้รับการยกย่อง เทิดทูน ช่วยเหลือ และดูแลให้มีความสุข

ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย

ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย เป็นพันธกรณีเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ จึงได้กำหนด สาระสำคัญไว้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2-1 สาระสำคัญของผู้สูงอายุ

ที่	รายการ
1	ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง และละเมิดสิทธิโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ และผู้พิการที่สูงอายุ
2	ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัวโดยได้รับความเคารพ รัก ความเข้าใจ ความเอื้ออาทร การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับบทบาทของกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกัน อย่างเป็นสุข
3	ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและ บริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้าน เพื่อสามารถ ปรับบทบาทของตนให้สมวัย
4	ผู้สูงอายุควรได้ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ให้สังคม มีโอกาสได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยและตามความสมัครใจ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นชีวิตมีคุณค่า
5	ผู้สูงอายุควรได้เรียนรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง ต้องมีหลักประกันและสามารถเข้าถึงบริการด้าน สุขภาพอนามัยอย่างครบวงจรโดยเท่าเทียมกัน รวมทั้งได้รับการดูแลจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบ ตามคตินิยม
6	ผู้สูงอายุส่วนใหญ่พึ่งพาตนเองได้ สามารถช่วยเหลือครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในสังคมเป็นแหล่งภูมิปัญญาของคน รุ่นหลัง มีการเข้าสังคม มีนันทนาการที่ดี และมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน
7	รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องกำหนดนโยบายและแผนหลักด้านผู้สูงอายุส่งเสริมและประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุผลตามเป้าหมาย
8	รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องตรากฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ เพื่อเป็นหลักประกันและการบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิ คุ้มครองสวัสดิภาพและจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ
9	รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องรณรงค์ปลูกฝังค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรม ไทย ที่เน้นความกตัญญูต่อบุพการีและเอื้ออาทรต่อกัน

ที่มา: ศูนย์ศตวรรษิกชน (Thai Centenarians Center) สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล

ยุทธศาสตร์ของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545 - 2564)

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545 - 2564) ได้ถูกจัดแบ่งเป็น 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ และยุทธศาสตร์ด้านการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 ยุทธศาสตร์ของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564)

ยุทธศาสตร์	มาตรการ
1. ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มาตรการหลักประกันด้านรายได้เพื่อวัยสูงอายุ 2. มาตรการการให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3. มาตรการการปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ
2. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มาตรการส่งเสริมความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน ดูแลตนเองเบื้องต้น 2. มาตรการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ 3. มาตรการส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ 4. มาตรการสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ 5. มาตรการ ส่งเสริม สนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ 6. มาตรการ ส่งเสริม และ สนับสนุน ให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย
3. ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มาตรการคุ้มครองด้านรายได้ 2. มาตรการหลักประกันด้านคุณภาพ 3. มาตรการด้านครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง 4. มาตรการระบบบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน
4. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนางานด้านผู้สูงอายุระดับชาติและ การพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มาตรการการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติ 2. มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	มาตรการ
5. ยุทธศาสตร์ด้านการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มาตรการ สนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานวิจัยดำเนินการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุที่จำเป็นสำหรับการกำหนดนโยบายและการพัฒนาการบริการหรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ 2. มาตรการ สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านผู้สูงอายุ โดยเฉพาะที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การพัฒนาการบริการและการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมอย่างเหมาะสม 3. มาตรการดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง 4. มาตรการพัฒนาระบบข้อมูลทางด้านผู้สูงอายุให้เป็นระบบและทันสมัย

ที่มา: ศูนย์ศตวรรษิกชน (Thai Centenarians Center) สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล

การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ

การแบ่งกลุ่มของผู้สูงอายุนั้น ได้มีผู้ที่แบ่งผู้สูงอายุไว้หลายคน โดยมักจะแบ่งออกตามลักษณะต่างๆ ที่สำคัญดังนี้

ศรีเรือน แก้วกังวาล ได้กล่าวถึงการแบ่งกลุ่มของผู้สูงอายุ ตามลักษณะของจิตสังคมชีววิทยา โดยแบ่งช่วงสูงอายุออกเป็น 4 ช่วง แสดงได้ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2-3 การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ

ที่	กลุ่มของผู้สูงอายุ	ช่วงอายุ	รายละเอียด
1	ช่วงไม่ค่อนแก่ (the young - old)	60-69 ปี	เป็นช่วงที่คนต้องประสบกับความเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่เป็นภาวะวิกฤตหลายด้าน เช่น การเกษียณอายุการจากไปของมิตรสนิท คู่ครอง รายได้ลดลง การสูญเสียตำแหน่งทางสังคม โดยทั่วไปช่วงนี้บุคคลยังเป็นคนที่แข็งแรง แต่อาจต้องพึ่งพิงผู้อื่นบ้าง การปรับตัวในช่วงนี้มีข้อเสนอแนะว่าควรใช้แบบ "engagement" คือ ยังเข้าร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมทั้งในครอบครัวและนอกครอบครัว
2	ช่วงแก่ปานกลาง (the middle-aged old)	70-79 ปี	เป็นช่วงที่คนเริ่มเจ็บป่วย เพื่อนและสมาชิกในครอบครัวที่อายุใกล้ ๆ กันอาจเริ่มล้มหายตายจากมากขึ้น เข้าร่วมกิจกรรมของสังคมน้อยลง การปรับตัวในระยะนี้มักเป็นไปในรูปแบบ "disengagement" คือไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมของครอบครัวและสังคมมากนักอีกต่อไป

ตารางที่ 2-3 การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ

ที่	กลุ่มของผู้สูงอายุ	ช่วงอายุ	รายละเอียด
3	ช่วงแก่จริง (the old-old)	80-90 ปี	ผู้มีอายุยืนถึงระดับนี้ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพราะสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับคนอายุถึงขั้นนี้ต้องมีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น ไม่วุ่นวาย ผู้สูงอายุระยะนี้ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นมากกว่าในวัยที่ผ่านมา เริ่มย้อนนึกถึงอดีตมากยิ่งขึ้น
4	ช่วงแก่จริง ๆ (the very old-old)	90-99 ปี	ผู้มีอายุยืนถึงระดับนี้มีจำนวนค่อนข้างน้อย ความรู้ต่างๆด้านชีววิทยาสังคม และจิตใจของคนวัยนี้ยังไม่มีการศึกษามากนัก แต่อาจกล่าวได้ว่าเป็นระยะที่มักมีปัญหาทางสุขภาพ ผู้สูงอายุในวัยนี้ควรทำกิจกรรมที่ไม่ต้องมีการแข่งขัน ไม่ต้องมีการบีบคั้นเรื่องเวลาที่ต้องทำให้เสร็จ ควรทำกิจกรรมอะไร ๆ ที่พอออกพอใจและอยากทำในชีวิต

ที่มา: ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540: 514; อ้างอิงจาก Craig, 1991; Hoffman et al., 1988

สำหรับบรรลุ คิริพานิช (2542: 125) ได้แบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่มตามอายุและภาวะสุขภาพทั่วไป ดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-4 การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุตามภาวะสุขภาพทั่วไป

ที่	กลุ่มของผู้สูงอายุ	ช่วงอายุ	รายละเอียด
1	ผู้สูงอายุระดับต้น	60-70 ปี	ระดับนี้สภาวะทางกายภาพและสรีรวิทยายังไม่เปลี่ยนแปลงไปมาก ยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้เป็นส่วนใหญ่
2	ผู้สูงอายุระดับกลาง	71-80 ปี	ระดับนี้สภาวะทางกายภาพและสรีรวิทยาเริ่มเปลี่ยนแปลงไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การช่วยเหลือตนเองบกพร่อง เริ่มต้องการความช่วยเหลือในบางอย่าง
3	ผู้สูงอายุระดับปลาย	80 ปีขึ้นไป	ระดับนี้สภาวะทางกายภาพและสรีรวิทยาเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด บางคนมีความพิการ บางคนช่วยเหลือตนเองไม่ได้ บางอย่างจึงจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ

ที่มา: บรรลุ คิริพานิช (2542: 125)

ยูริค และคนอื่น ๆ (Yurick; et al. 1980: 81) แบ่งผู้สูงอายุออกตามสถาบันผู้สูงอายุแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Institute of Aging) เป็น 2 กลุ่ม ดังตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 การแบ่งผู้สูงอายุตามสถาบันผู้สูงอายุแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา

ที่	กลุ่มของผู้สูงอายุ	ช่วงอายุ	รายละเอียด
1	กลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น (young old)	60-74 ปี	ยังไม่ชรามาก เป็นวัยที่ยังทำงานได้ถ้ามีสุขภาพกายและจิตดี
2	กลุ่มผู้สูงอายุวัยท้าย (old old)	มีอายุ 75 ปี ขึ้นไป	เป็นวัยชราแท้จริง

ที่มา: Yurick; et al. 1980: 81

ฮาวิกเฮิร์สต์ (Havighurst. 1972: 17) นักจิตวิทยา ได้แบ่งวัยของบุคคลออกเป็น 6 ช่วง ระยะ ดังนี้ คือ "วัยเด็กตอนต้น" เมื่อแรกเกิดถึงอายุ 5 - 6 ขวบ "วัยเด็กตอนกลาง" เมื่อ 5 - 6 ขวบ ถึง 12 - 13 ขวบ "วัยรุ่น" เมื่อ 12 - 13 ขวบ ถึง 18 ปี "วัยผู้ใหญ่" เมื่อ 18 ปี ถึง 35 ปี "วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง" เมื่อ 35 ปี ถึง 60 ปี และ "วัยผู้สูงอายุ" เมื่อ 60 ปีขึ้นไป

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้สูงอายุ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุนั้น ได้มีผู้คิดและผู้ที่นำมาปรับปรุงแนวคิดต่างๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีทฤษฎีหรือแนวคิดต่าง ๆ ที่แบ่งได้ดังนี้ (อาภากร ชัยสุริยา, 2543: 13-17)

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความชราด้านชีววิทยา เป็นทฤษฎีที่พยายามอธิบายถึงสาเหตุแห่งความชราของสังขาร มี 4 ชนิด คือ

1.1 ทฤษฎีทำลายตนเอง (Autoimmunity Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ความชราเกิดจากร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันปกติน้อยลง พร้อมกับมีการสร้างภูมิคุ้มกันชนิดทำลายตนเองมากขึ้น การสร้างภูมิคุ้มกันปกติน้อยลงจะทำให้ร่างกายต่อสู้เชื้อโรค และสิ่งแปลกปลอมได้ไม่ดีทำให้เกิดความเจ็บป่วยง่าย และเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็มักจะรุนแรงเป็นอันตรายต่อชีวิต การสร้างภูมิคุ้มกันชนิดทำลายตนเองขึ้นมากเป็นผลร้ายต่อชีวิต โดยมักจะไปทำลายเซลล์ของร่างกายเอง ถ้าเซลล์นั้นเป็นเซลล์ชนิดที่เจริญแล้ว ไม่มีการแบ่งตัวใหม่ก็จะเป็นอันตรายอย่างยิ่งตลอดสังขาร

1.2 ทฤษฎีความผิดพลาด (Error Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าเซลล์มีการทำงานอย่างต่อเนื่องกัน โดยมีการทำงานร่วมกันของ D.N.A. และ R.N.A. เพื่อสังเคราะห์โปรตีนเมื่อคนหรือสัตว์มีอายุมากขึ้น ยีนของผู้นั้นจะค่อยๆ เกิดความผิดปกติ กล่าวคือ มีการส่งต่อข้อมูลทางพันธุกรรม

(Genetic Code) ผิดพลาดไปจากเดิม ความผิดปกตินี้จะค่อยๆมากขึ้นจนถึงจุดหนึ่งที่ทำให้เซลล์ต่างๆของร่างกายเสื่อมและหมดอายุลง

1.3 ทฤษฎีเรดิคัลอิสระ (Free Radical Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการเสื่อมทำลายของเซลล์ภายในร่างกาย เป็นผลมาจากมีการสะสมของเรดิคัลอิสระ (Free Radical) ซึ่งเป็นสารประกอบทางเคมีที่เกิดขึ้นจากปฏิกิริยาเคมีขั้นสุดท้ายของออกซิเจนในเซลล์ปกติ สารประกอบเคมีเหล่านี้จะมีปฏิกิริยาสูงกับสารอื่น ๆ ภายในเซลล์โดยเฉพาะสารที่ไม่ละลายในไขมัน จึงเกิดการทำลายและรื้อไหลของผนังเซลล์ได้ง่าย และทำให้มีคอเลสเตอรอลและอีลาสตินเกิดขึ้นมากมาย จนเนื้อเยื่อเสียความยืดหยุ่นไป

1.4 ทฤษฎีความเสื่อมถอย (Wear and Tear Theory) โดยเชื่อว่าความชราเป็นกระบวนการที่กำหนดไว้แล้ว เป็นโปรแกรม มีลักษณะกลไกคล้ายเครื่องยนต์ เมื่อเซลล์ทำงานไปเป็นเวลานานย่อมมีการสึกหรอ และกระบวนการเหล่านี้จะมีอัตราของการเสื่อมและถดถอยสูงต่ำแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่ามีปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดมากน้อยเพียงใดในแต่ละบุคคล ซึ่งกระบวนการของความชราในกล้ามเนื้อลาย กล้ามเนื้อหัวใจและพวกเซลล์ประสาททั้งหลายสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีนี้

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความชราด้านจิตวิทยา เป็นทฤษฎีที่พยายามอธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้คนชรามีบุคลิกเปลี่ยนแปลงไปมีอยู่ 2 แนวคิด คือ

2.1 ทฤษฎีบุคลิกภาพ (Personality Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวว่า “ผู้ชราจะเป็นสุขหรือทุกข์ขึ้นอยู่กับภูมิหลังและการพัฒนาจิตใจของผู้นั้น” ถ้าผู้ชราเติบโตขึ้นมาด้วยความมั่นคง อบอุ่น มีความรักแบบถ้อยที่ถ้อยอาศัย เห็นความสำคัญของคนอื่น รักผู้อื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีก็มักจะเป็นคนชราที่ค่อนข้างมีความสุข สามารถอยู่กับลูกหลานหรือผู้อื่นได้โดยไม่ต้องมีความเดือดเนื้อร้อนใจ แต่ถ้าเป็นผู้ชราที่เติบโตมาในลักษณะที่ร่วมมือกับใครไม่ใคร่เป็น ไม่อยากช่วยเหลือผู้ใด จิตใจคับแคบ ถือว่าตัวใครตัวมัน และมักจะรู้สึกว่าตัวเองทำคุณกับใครไม่ค่อยขึ้น ก็มักจะเป็นผู้ชราที่ไม่ค่อยมีความสุข ชีวิตบั้นปลายมักจะเศร้าสร้อยน่าสงสารทฤษฎีนี้เห็นว่าบุคลิกภาพเป็นตัวแปรสำคัญในการตัดสินใจในชีวิตร เพราะชนิดของบุคลิกภาพที่ต่างกันต้องการระดับของกิจกรรมที่ต่างกันในการที่จะทำให้มีความพึงพอใจในชีวิตสูง ซึ่งบุคลิกภาพที่สามารถอธิบายทฤษฎีนี้ได้คือ “Reorganizers” คือ พยายามที่จะคงไว้ซึ่งวัยกลางคนโดยการค้นหามหาหนทางใหม่ๆเพื่อทดแทนบทบาทที่สูญเสียไป ในการกระทำดังกล่าว ผู้สูงอายุจะทำกิจกรรมมาก

และคงไว้ซึ่งระดับความพึงพอใจในชีวิตสูง “Disengaged” คือ พวกที่เลิกแสดงบทบาทต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ พวกนี้ชอบอยู่เฉย ๆ มากกว่า และมีกิจกรรมอยู่ในระดับต่ำแต่จะมีความพึงพอใจในชีวิตอยู่ในระดับสูง ทฤษฎีนี้ได้มองความมีอายุในลักษณะของสภาวะการปรับตัวของสังคมและบุคลิกภาพของคนว่า ในวัฏจักรแห่งชีวิตของคนจะมีพลวัตของสังคมอยู่ในตนเองที่คนจะต้องปรับตัวด้วยการยอมรับถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงที่คงให้สมดุล เพื่อความอยู่รอดได้ ในสังคม ซึ่งมีพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็น คือ มีสุขภาพดียอมรับความเป็นจริง และมีความพึงพอใจในชีวิต แต่ถ้าผู้ที่ประสบปัญหาล้มเหลวในการปรับตัวจะก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ไม่ยอมรับความจริงและก่อให้เกิดความซึมเศร้าใจ

2.2 ทฤษฎีความปราดเปรื่อง (Intelligence Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้ชราที่ยังปราดเปรื่องและคงความเป็นปราชญ์อยู่ได้ ก็ด้วยเป็นผู้ที่มีความสนใจสิ่งต่างๆอยู่ มีการค้นคว้าและพยายามที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ผู้ที่มีลักษณะเช่นนี้ได้จะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพดีและมีเงินใช้สอยโดยไม่เดือดร้อนเป็นเครื่องเกื้อหนุน

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับความชราด้านสังคมวิทยา เป็นทฤษฎีที่พยายามวิเคราะห์เหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุต้องมีสภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม รวมทั้งยังเป็นทฤษฎีที่พยายามจะช่วยให้ผู้สูงอายุในสังคมมีความสุข ซึ่งจะกล่าวถึงเฉพาะทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพียง 4 ทฤษฎี คือ

3.1 ทฤษฎีบทบาท (Role Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ความเป็นอยู่ของบุคคลจะถูกกำหนดโดยบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ บุคคลจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและดีเพียงใดขึ้นอยู่กับปฏิบัติตนต่อบทบาทที่ตนกำลังเป็นอยู่ได้เหมาะสมเพียงใด โดยที่อายุจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง ในการที่จะกำหนดบทบาทของแต่ละบุคคล ในแต่ละช่วงชีวิตที่ดำเนินไปของบุคคลนั้นดังนั้น บุคคลจะปรับตัวต่อความเป็นผู้สูงอายุได้ดีเพียงใด จึงน่าจะขึ้นอยู่กับการยอมรับบทบาทในแต่ละช่วงชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง อันจะส่งผลไปถึงการยอมรับบทบาททางสังคมที่กำลังจะมาถึงหรือกำลังจะเปลี่ยนไปในอนาคต ทฤษฎีบทบาทนี้ยังมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีที่สำคัญอีก 2 ทฤษฎีคือ ทฤษฎีกิจกรรม และทฤษฎีการแยกตนเอง

3.2 ทฤษฎีกิจกรรม (Activity Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า กิจกรรมทางสังคมเป็นแก่นแท้ของชีวิต และจำเป็นสำหรับทุกวัย กิจกรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สูงอายุทั้งนี้เนื่องจากการมีบทบาทที่ดีทางสังคมของผู้สูงอายุ ขึ้นอยู่กับความคล่องแคล่วที่ยังคงอยู่ทัศนะเกี่ยวกับตนเอง (Self Conception) และเกี่ยวกับโลกซึ่งจะเป็นทัศนะที่ถูกต้องเพียงไรนั้น เป็นผลมาจากการสังสรรค์และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ทฤษฎีกิจกรรมยืนยันว่าผู้สูงอายุที่สามารถดำรงกิจกรรมทาง

สังคมไว้ได้ จะเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิตสูง มีภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองในด้านบวก กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีกิจกรรมเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าผู้สูงอายุจะมีชีวิตเป็นสุขได้ควรมีบทบาทหรือกิจกรรมทางสังคมตามสมควรเช่น การมีงานอดิเรกทำหรือการเป็นสมาชิกกลุ่ม กิจกรรมสมาคม ชมรม เป็นต้น

3.3 ทฤษฎีการแยกตนเอง (Disengagement Theory) หรือทฤษฎีไร้ภาระผูกพัน เป็นทฤษฎีที่ปรากฏครั้งแรกในหนังสือชื่อ **Growing Old** ของ **Elaine Coming** และ **William E. Henry** ในปี ค.ศ. 1961 ทฤษฎีนี้กล่าวไว้ว่าเป็นเรื่องธรรมดาและหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ผู้สูงอายุต้องลดกิจกรรมของตนเองและบทบาททางสังคม เมื่อตนเข้าสู่วัยสูงอายุผู้สูงอายุพยายามจะหลีกเลี่ยงหนีความกดดันและความตึงเครียด โดยการถอนตัวออกจากสังคม ซึ่งเป็นผลจากการที่รู้สึกว่าคุณสมบัติความสามารถลดลงนอกจากนี้ยังมีความเชื่ออีกว่าการที่ผู้สูงอายุไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม และบทบาททางสังคมนั้นเป็นการถอนสถานภาพและบทบาทของตนเองให้แก่หนุ่มสาว หรือคนที่จะมีบทบาทหน้าที่ได้ดีกว่า ทั้งนี้เพราะความต้องการสูงสุดของสังคม คือ ต้องการทักษะแรงงานใหม่มากกว่าการได้จากผู้สูงอายุผู้สูงอายุที่มีอายุ 70 ปีขึ้นไปจะคุ้นเคยต่อการไม่เกี่ยวข้องกับสังคม หลังจากที่คุณรู้สึกกระวนกระวาย วิตกกังวลและมีความบิบบิ้นในช่วงต้น ๆ ในที่สุดผู้สูงอายุจะยอมรับสภาพใหม่คือไม่เกี่ยวข้อง

3.4 ทฤษฎีความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction Theory) ทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนาโดย **Robert Havighurst, Bernice Negatron** และ **Sheldon Tobin** ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จมีพื้นฐานมาจากการมีความสุขและความพอใจในชีวิต ทั้งในอดีตและปัจจุบัน องค์ประกอบที่ชี้ให้เห็นชีวิตที่น่าพอใจมีดังนี้คือ ความสนุกสนาน ความกระตือรือร้น ความตั้งใจ ความอดทน และการยอมรับในภาระหน้าที่ซึ่งเกิดจากการกระทำของตนเองและบุคคลอื่น การยอมรับในความสำเร็จของบุคคล การมีแนวความคิดต่อตนเองในทางบวก และความรู้สึกโดยทั่วไปมีการแสดงออกมาอย่างมีความสุขและการมองโลกในแง่ดีจากที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งในหลายทฤษฎีที่พยายามจะอธิบายปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับความสูงอายุ แต่จะพบว่าทฤษฎีเหล่านี้ไม่มีทฤษฎีใดที่สามารถอธิบายสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ และสภาพทางสังคมของผู้สูงอายุได้ทั้งหมด แต่ทฤษฎีเหล่านี้สามารถที่จะนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการเข้าใจสาเหตุแห่งความชรา บุคลิกภาพ พฤติกรรม รวมทั้งบทบาทและสถานภาพของผู้สูงอายุที่เปลี่ยนแปลงได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ลอร์ตัน (Lawton, 1985 อ้างใน ลลิลญา ลอยลม, 2545: 42) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตหรือการมีชีวิตที่ดีในผู้สูงอายุและกล่าวว่าผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ด้าน คือ

1. การมีความพึงพอใจทางด้านจิตใจ (Psychological Well-Being) หมายถึง การที่บุคคลสามารถประเมินได้ว่า ประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาคุณภาพ โดยประเมินได้จากผลกระทบ ระดับความสุขที่ได้รับและความสำเร็จที่ได้บรรลุตามความต้องการหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ความสามารถในการแสดงพฤติกรรม (Behavioral Competence) หมายถึง ความสามารถในการทำหน้าที่ของบุคคล ซึ่งรวมถึงการทำหน้าที่ของร่างกาย การมีสุขภาพที่ดี การรับรู้ที่ถูกต้องและการมีพฤติกรรมทางสังคมที่ถูกต้อง

3. สิ่งแวดล้อมของบุคคล (Objective Environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ลักษณะภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และที่อยู่อาศัย 2) บุคคลที่มีความสำคัญต่อผู้สูงอายุ เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อน 3) บุคคลอื่นทั่วไปที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ 4) สถานภาพทางสังคม อายุ เชื้อชาติ และเศรษฐกิจ และ 5) สภาพสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่

4. การรับรู้คุณภาพชีวิต (Perceived Quality of Life) หมายถึง การที่บุคคลมีการประเมินตนเองเกี่ยวกับความพึงพอใจทางด้านจิตใจ ความสามารถในการทำหน้าที่ ตลอดจนจรรยาบรรณ เกศพิชญ์ วัฒนา จันท์เพ็ญ แสงเทียนฉายและยุพิน อังสุโรจน์ (2543) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้สูงอายุไทย ซึ่งประกอบด้วยมิติต่าง ๆ 5 มิติ คือ ความสามัคคีปรองดอง การพึ่งพาอาศัยกันและกัน ความสงบสุขและการยอมรับ การเคารพนับถือและความเบิกบาน โดยแต่ละมิติมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ความสามัคคีปรองดอง (Harmony) เกิดขึ้นระหว่างบุคคลในครอบครัว เช่น ลูกหลาน การเป็นมิตรที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อน เพื่อนบ้าน ตลอดจนความสำเร็จ ความก้าวหน้าของบุคคลในครอบครัว ลูกหลาน นำมาซึ่งความพึงพอใจของผู้สูงอายุ

4.2 การพึ่งพาอาศัยกันและกัน (Interdependence) ผู้สูงอายุแสดงความรู้สึกสบายใจมีความสุข ในการที่ตนเองได้ทำตนให้เป็นประโยชน์หรือช่วยเหลือลูกหลาน บุคคลในครอบครัว ในขณะเดียวกันบุคคลในครอบครัวหรือลูกหลานตอบแทนโดยการเลี้ยงดู ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ

โดยเฉพาะในยามเจ็บป่วย ความสบายใจเกิดจากการมีคุณค่าในตนเอง ที่ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีประโยชน์แก่ลูกหลาน มีใช้พึ่งพาลูกหลานฝ่ายเดียว

4.3 ความสงบสุขและการยอมรับ (Acceptance and Calmness) การทำใจให้ยอมรับและหาความสงบในจิตใจ การปล่อยวางความคิดที่ทำให้ไม่สบายใจ ปลงกับสิ่งที่ตนเองไม่สามารถขัดขวางหรือควบคุมได้ ทำใจให้สงบ ไม่คิดมากหรืออารมณ์เสีย ไม่ก่อกวนกับสิ่งที่ทำให้ไม่สบายใจ

4.4 การเคารพนับถือ (Respect) การที่ผู้สูงอายุรับรู้ มีความรู้สึกถึงการเคารพให้เกียรติหรือคำแนะนำให้แก่ผู้อาวุโสน้อยกว่า มีผู้รับฟังหรือปฏิบัติตาม การเคารพนับถือที่ผู้สูงอายุได้รับจากบุคคลอื่นแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในชีวิตของผู้สูงอายุในการดำเนินชีวิตที่ดี เป็นที่เคารพนับถือของบุคคลในชุมชนนั้น ๆ

4.5 ความเบิกบาน (Enjoyment) ความรู้สึกสดชื่นมีชีวิตชีวา และสนุกสนานรื่นรมย์กับสิ่งรอบตัว ความเบิกบานอาจเกิดจากการทำกิจกรรมกับเพื่อนหรือกลุ่มผู้สูงอายุในวัยเดียวกัน เช่น ร่วมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ ไปวัด หรืออาจเป็นความเบิกบานจากการทำสิ่งที่ตนเองชอบ งานยามว่าง หรือเก็บเกี่ยวความสุขเล็กๆน้อยๆที่อยู่รอบตัว รวมทั้งการมีอารมณ์ขัน

คุณภาพชีวิตและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยอันเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมารศรี นุชแสงพลี (2542: 26-36) ได้ศึกษาปัจจัย 3 ด้านที่คาดว่าจะมีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ คือ

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ภาวะเศรษฐกิจนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลที่จะสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านที่อยู่อาศัยในสภาพที่ดี อาหารที่มีคุณค่า การรักษาพยาบาลอย่างถูกต้อง อุปกรณ์อำนวยความสะดวกแก่ตนเอง ตลอดจนส่งผลไปถึงการเลือกทำกิจกรรม เนื่องจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่างต้องอาศัยเงินเป็นปัจจัยสำคัญ ปัญหาเศรษฐกิจมักเป็นปัญหาหลักของผู้สูงอายุ เนื่องจากข้อจำกัดของการประกอบอาชีพเนื่องมาจากความมีอายุทำให้รายได้ลดลง ส่งผลทำให้เกิดความยากลำบากในการดูแลตนเองทางด้านสุขภาพ และส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ ดังนั้นรายได้จะเป็นตัวลดปัญหาสุขภาพและยกระดับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ

2. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม เมื่อเข้าสู่วัยชรา จากสภาพร่างกายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพเหมือนเช่นในช่วงวัยที่ผ่านมา หรือจากข้อกำหนดของสังคมให้ต้องเกษียณอายุงาน ทำให้ผู้สูงอายุต้องเสียบบทบาทในการทำงาน ดังนั้นผู้สูงอายุจึงเปลี่ยนจุดสนใจไป

ยังครอบครัว หาบหยาทใหม่ให้กับตนเองด้วยการเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือดูแล ลูกหลานภายในบ้านและในทางกลับกัน ลูกหลานในครอบครัวสามารถเป็นที่พึ่งพาทางด้าน เศรษฐกิจและกำลังใจให้แก่ผู้สูงอายุด้วย ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ต้องการความรัก ความเอาใจใส่จาก ครอบครัว โดยเฉพาะผู้ที่ช่วยเหลือตนเองได้น้อยลงจากปัญหาสุขภาพ ดังนั้น การที่ผู้สูงอายุมีคู่ สมรสหรือบุตรหลานเป็นผู้คอยดูแลทุกข์สุขคอยช่วยเหลือหรือให้ความเคารพนับถือ ยกย่องให้ ความสำคัญ ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าเป็นบุคคลที่มีความหมายต่อครอบครัว ด้วยเหตุนี้ ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ

3. ปัจจัยการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ประเวศ วะสี (2542: 4-6) ให้ความเห็นว่า เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้แปลว่า ไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ผลิต ไม่ส่งออก ให้ทำเศรษฐกิจ มหภาค แต่หมายถึงการที่มนุษย์เรามีความพอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1) พอเพียงสำหรับทุกคน 2) จิตใจพอเพียง 3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง 4) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง 5) ปัญญาพอเพียง 6) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง 7) มีความมั่นคงพอเพียงไม่ใช้วูบวาบ เดียว จนเดี่ยวยววย

ซึ่งเมื่อทุกอย่างเกิดความพอเพียง ก็จะทำให้เกิดความสมดุล คือ ความเป็นปกติและยั่งยืน ซึ่ง อาจจะเรียกในชื่ออื่นก็ได้ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจสมดุล หรือเศรษฐกิจบูรณาการ เป็นต้น เบียร์เรน (Birren, 1997: 347 - 349) ได้อธิบายถึงความต้องการจำเป็นทางการศึกษา (Educational Needs) ของผู้สูงอายุไว้ว่าประกอบด้วย 3 ด้าน สำคัญคือ

1. ความต้องการความรู้ที่จะระงับความต้องการให้บรรเทาเบาบางลง (Alleviation Needs) หมายถึง ความคาดหวัง หรือความปรารถนาที่จะได้ความรู้เพื่อบรรลุความต้องการขั้นพื้นฐาน ใน สิ่งที่เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต เช่น การรู้หนังสือ การได้รับบริการต่าง ๆ จากสังคม ชุมชน อาจแบ่ง ความต้องการเป็นด้านต่าง ๆ เท่าที่จำเป็น

2. ความต้องการความรู้เพื่อยกระดับชีวิตให้ดีขึ้น (Enrichment Needs) หมายถึง ความ คาดหวัง หรือความปรารถนาที่จะได้ความรู้เพื่อยกระดับตนเอง เป็นการเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิด ความสุข เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รวมทั้งความอยากรู้ใฝ่รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้เพื่อที่จะได้รู้ โดยมีได้คาดหวังว่า ความรู้นั้นจำเป็นต้องนำไปใช้ได้หรือไม่ อาจแบ่งเป็นความรู้ด้านการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และ ตามอัธยาศัยในด้านงาน อาชีพ โดยใช้ในการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ เช่น การเรียนในชั้นเรียน การ ฝึกอบรม หรือ/และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เป็นต้น

3. ความต้องการความรู้เพื่อป้องกันความเสื่อม (Prevention Needs) หมายถึง ความคาดหวัง หรือความปรารถนาที่จะได้ความรู้เพื่อป้องกันความเสื่อมถอยที่จะเกิดขึ้นในชีวิตวัยชรา ไม่ว่าจะเป็นความเสื่อมถอยด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ด้านสังคมและอารมณ์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในชีวิตเป็นลักษณะที่เป็นนามธรรมที่มีความซับซ้อน ซึ่งความพึงพอใจของบุคคลแต่ละบุคคลนั้นอาจจะแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าจะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกัน ดังนั้นในการให้ความหมายของความพึงพอใจในชีวิตจึงมีผู้ที่อธิบายความหมายของความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกันไป ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

มาสโลว์ (รัตนา ลินธิรภาพ, 2541: 31; อ้างอิงจาก Maslow, 1970: 24-25) อธิบายความหมายของความพึงพอใจในชีวิตตามแนวคิดของทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ ทฤษฎีแรงจูงใจ (Maslow's Hierarchy of needs theory motivation theory) ว่าความต้องการ (needs) เป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสวงหาการตอบสนองจนเป็นที่พอใจ จากความต้องการขั้นพื้นฐาน (basic needs) ระดับต่ำพัฒนาเป็นลำดับขั้นสู่ความต้องการขั้นสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองมาก บุคคลนั้นย่อมเกิดความพอใจมาก แต่ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองน้อยหรือไม่ได้รับการตอบสนองเลย บุคคลนั้นจะเกิดความพอใจน้อยหรือไม่พอใจและมาสโลว์เชื่อว่าเป็นเรื่องยากที่มนุษย์จะมีความพอใจในชีวิตสูงสุด ยกเว้นในช่วงเวลาสั้น ๆ เพราะมนุษย์มีความปรารถนาอย่างอื่น ๆ เข้ามาแทนที่อยู่เสมอ

จอห์นสัน และคนอื่น ๆ (รัชณี เบญจรัตน์, 2537: 28; อ้างอิงจาก Johnson and others, 1986: 276) ให้ความหมายของความพึงพอใจโดยทั่วไปว่า หมายถึง การรับรู้ด้วยจิตใจที่สงบที่สะท้อนให้เห็นว่า บุคคลรู้สึกสุขสำราญ อิ่มเอม ปราศจากความวิตกกังวลความอจ (อรุณี บุญอุรพิภิญโญ, 2542: 8; อ้างอิงจาก Cavanaugh, 1990: 278) ได้กล่าวถึงคำว่าพึงพอใจในชีวิตว่าเป็นความรู้สึกที่ดี มีความสุข มีขวัญกำลังใจในการดำเนินชีวิต รับรู้ว่าชีวิตมีความหมาย

พาวเวล (Powell, 1983: 17-18) มีความเห็นว่า ความพึงพอใจในชีวิตไม่ได้หมายความว่าบุคคลต้องได้รับการตอบสนองในทุก ๆ สิ่งที่ต้องการ แต่ความพึงพอใจในชีวิตหมายถึง ความสมดุลระหว่างความต้องการและการได้รับการตอบสนอง โดยเกิดจากการปรับตัวของบุคคลต่อ

สิ่งแวดล้อมเพื่อทำให้ตนเองหลุดพ้นจากความทุกข์มีแต่ความสุข ดังนั้นเมื่อใดที่บุคคลปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อมได้ บุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจในชีวิต

แจ๊คเกิล (สุพัตรา ธารานุกูล, 2544: 9; อ้างอิงจาก Jackle, 1974: 362) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจในชีวิตว่าเป็นความยินดีต่อชีวิตของแต่ละคนที่ได้รับจากภารกิจวัตรประจำวัน ซึ่งเป็นสิ่งที่แต่ละคนรับรู้ว่าคุณค่าชีวิตของเขามีความหมาย และสามารถจะพัฒนาชีวิตต่อไปได้ และตามความเห็นของตัวเองเขาจะรู้จักพอใจในสภาพที่เป็นอยู่

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2530: 3) ได้กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจในชีวิตตามแบบทดสอบของนิวการ์เทิน และคนอื่น ๆ ไว้ ได้แก่ 1) ความรู้สึกว่ามีความสุข 2) ความรู้สึกอิ่มอกอิ่มใจ 3) ความรู้สึกว่ามีค่า 4) ความรู้สึกพอใจในตนเอง 5) ความรู้สึกยอมรับความสำเร็จและความล้มเหลวในชีวิต 6) การเห็นแง่ดีของตน 7) การมองโลกในแง่ดี 8) การเห็นแง่ดีของผู้อื่น และ 9) ความรู้สึกยอมรับสภาพร่างกายตามวัยของตน

แนวคิดด้านความพึงพอใจในชีวิตนั้น มีหลายแนวคิดที่มักจะมีแนวคิดมากจากแนวคิดของมาสโลว์ซึ่งมาสโลว์ (Maslow, 1970: 211) ก็ได้กล่าวถึง ถึงความต้องการและความพึงพอใจของมนุษย์ตามทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) ว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการอยู่เสมอและเป็นการยากมากที่มนุษย์จะมีความพึงพอใจสูงสุด ยกเว้นในช่วงเวลาสั้น ๆ ทั้งนี้เพราะในธรรมชาติของมนุษย์นั้น เมื่อความปรารถนาอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้วก็จะมีความปรารถนาอย่างอื่นเข้ามาแทนที่เป็นเช่นนี้เรื่อยไป และลักษณะเฉพาะของชีวิตมนุษย์ก็คือ การทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาเพื่อสิ่งที่ปรารถนานั้นคือ เมื่อใดมีความปรารถนาเพิ่มขึ้น ก็จะมีแรงขับและการกระทำที่ถูกลูกแล้วก็จะเกิดความพึงพอใจขึ้นจากการที่ได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความปรารถนา ซึ่งพฤติกรรมหรือการกระทำใด ๆ ของบุคคลที่ปรากฏนั้นมักจะขึ้นอยู่กับความต้องการหรือความปรารถนาขั้นพื้นฐานของบุคคล และเพิ่มความต้องการจากระดับต่ำสู่ระดับสูงขึ้นไปตามลำดับดังนี้คือ

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physical Needs) หรือเรียกว่า ความต้องการพื้นฐานขั้นแรก (Basic or Primary Needs) เป็นความต้องการเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ได้แก่ความต้องการอาหารอากาศ น้ำการพักผ่อนนอนหลับ เครื่องนุ่งห่ม อุณหภูมิที่เหมาะสมและการขับถ่าย เมื่อความต้องการชนิดนี้ได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็就会有ความต้องการในระดับต่อไป

2. ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) ถ้าหากความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการในขั้นต่อไปที่สูงขึ้น คือ ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิต

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) เป็นความต้องการทางจิตสังคม คือ ความต้องการความรักหรือความต้องการความมั่นคงทางอารมณ์ความรักทำให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจ อบอุ่นและเกิดความเข้าใจ ซึ่งมนุษย์ต้องการความรู้สึกหรือยอมรับ

4. ความต้องการเป็นที่นิยมยกย่องเห็นว่าตนเองมีคุณค่า (Esteem Needs) เป็นความรู้สึกของการยอมรับตนเอง และเป็นการมองตนเองทางด้านบวก ได้แก่ การเห็นตนเองมีคุณค่าในเรื่องความสามารถและความมีชื่อเสียง ถ้าความต้องการในขั้นนี้ไม่ได้รับการตอบสนองจะทำให้ขาดความเชื่อมั่น

5. ความต้องการที่จะบรรลุความสำเร็จสมหวังในชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นลำดับขั้นความต้องการที่สูงสุดของมนุษย์มาสโลว์มีความเชื่อว่า มนุษย์สามารถพัฒนากันได้ถ้าความต้องการในด้านต่างๆ ได้รับการตอบสนองที่ดี จะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในชีวิต และมีความสุข

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์และนิภา มนุญปิจุ (รัชนี เบญจรัตน์, 2537: 29; อ้างอิงจากสมจิตต์ สุพรรณทัศน์; และนิภา มนุญปิจุ, 2525: 105) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการที่สอดคล้องกับทฤษฎีของมาสโลว์ว่า องค์ประกอบของมนุษย์ในทัศนะนักจิตวิทยา และนักวิชาการสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยแบ่งมนุษย์ออกเป็น 2 ส่วนดังนี้ ร่างกายหรือองค์ประกอบทางชีววิทยา ทางอารมณ์เช่น ความรู้สึกดีใจ เสียใจและความคิด เช่น จินตนาการ ความใฝ่ฝัน ความเชื่อถือ และค่านิยม องค์ประกอบเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนไหว เช่น มีการเกิด เติบโต เสื่อมโทรมและสิ้นชีวิต จึงทำให้เกิดความต้องการด้านต่างๆมากมายตามธรรมชาติของชีวิต ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. ความต้องการทางกาย ได้แก่ ความต้องการในการกินอยู่ หลับนอน และสืบพันธุ์
2. ความต้องการด้านอารมณ์ ได้แก่ ความอยากสนุกสนาน สดชื่น ร่าเริง ความเจริญหูเจริญตา เจริญใจ ความรัก ความอบอุ่นและความต้องการความมั่นคงความปลอดภัย
3. ความต้องการทางสังคม ได้แก่ ความต้องการที่จะมีหน้า มีตา ได้รับการยกย่อง การยอมรับความรู้สึกเป็นเจ้าของและความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

4. ความต้องการทางด้านความคิด ได้แก่ ความต้องการที่จะรู้ จะเข้าใจในสิ่งต่างๆ หรือ การคิดค้นหาวิธีป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งหลายให้ตัวเองได้ดำรงชีพอย่างสุขสบาย

5. ความต้องการด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการที่จะมีคุณค่ามีประโยชน์ในชุมชน ต้องการ ที่พึ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ความต้องการในด้านต่าง ๆ นี้ ถ้าได้รับการตอบสนองมากก็จะทำให้บุคคล เกิดความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตและมีความสุขหรือมีคุณค่าชีวิตที่ดี แต่ถ้าความต้องการได้รับการ ตอบสนองน้อย บุคคลย่อมมีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตน้อยหรือไม่พึงพอใจในชีวิต

พัทธรินอด (Poitrenaud; et al., 1980: 723-727) กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิตต้อง ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ชีวิตการทำงาน (Professional Life) คือ บุคคลต้องมีความพอใจในความสัมพันธ์กับ ผู้ร่วมงาน และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

2. ความรู้สึกทางอารมณ์ (Sentimental Life) คือ มีความพอใจในเรื่องของความรัก

3. ชีวิตครอบครัว (Family Life) คือ มีความพอใจในความสัมพันธ์ของตนกับคู่ชีวิตและ ญาติสนิท

4. ชีวิตสังคม (Social Life) คือ ความพอใจกับกิจกรรมต่างๆ ของสังคม เช่น การเข้าร่วมใน องค์การต่างๆ ทางการเมือง ศาสนา หรือองค์การไม่เป็นทางการ

5. การใช้เวลาว่าง (Leisure Activities) คือ มีความพอใจกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น กีฬาต่าง ๆ หรือกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนาน

นิวการ์เทิน และคนอื่น ๆ (Neugarten, et al., 1961: 134-143) ได้สร้างดัชนีความพึง พอใจในชีวิต (Life Satisfaction Index) ซึ่งมีขอบเขตดังนี้

1. การมีความสุขในการดำเนินชีวิต (Zest) หมายถึง เป็นผู้ที่มีความสุขในการทำกิจวัตร ประจำวัน มีความกระตือรือร้น มีการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม กิจกรรม มีการติดต่อสังสรรค์กับ ผู้อื่นที่มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความพอใจในสภาพที่เป็นอยู่

2. มีความตั้งใจและอดทนต่อชีวิต (Resolution and Fortitude) หมายถึง มีการยอมรับว่า ชีวิตมีความหมาย มีการยอมรับ และยืนหยัด ต่อสู้ปัญหาหนัก ๆ ในชีวิตได้ โดยไม่คิดจะ เปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีตที่เกิดขึ้น และมองว่าปัญหาเหล่านั้นเป็นประสบการณ์ชีวิตที่ ให้ประโยชน์อีกแง่มุมหนึ่ง

3. ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับสิ่งที่เกิดขึ้น (Congruence Between desired and Achieved Goals) หมายถึง ความรู้สึกว่าคุณต้องการหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้บรรลุตามเป้าหมาย

4. อัตมโนทัศน์ (Self Concept) หมายถึง การรับรู้ว่าคุณเองมีสุขภาพกาย จิตและสังคมดี มีความรู้สึกว่าคุณได้ทำในสิ่งที่ดีที่สุด และปัจจุบันดีกว่าอดีต เนื่องจากเวลาในปัจจุบันเป็นเวลาที่ดีที่สุดที่ไม่เคยมีมาก่อน และมีความรู้สึกว่าคุณยังแข็งแรงสามารถพบกับเหตุการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้นได้และพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตได้

5. ระดับอารมณ์ (Mood Tone) หมายถึง การแสดงออกที่แสดงถึงความสุข การมีทัศนคติและอารมณ์ในทางที่ดี มีความพอใจในเหตุการณ์ปัจจุบัน พอใจที่จะติดต่อกับบุคคลที่อายุน้อยกว่าและไม่รู้สึกเศร้าหรือว่าเหว่แต่อย่างใด

เฟลโล (Fellow, 1956: 231-234) ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของวัยผู้ใหญ่ โดยสำรวจกลุ่มอายุ 30, 50, 70 ปี เป็นการประเมินความต้องการ ซึ่งประกอบด้วย 15 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. ความสุขสบายทางด้านร่างกายและองค์ประกอบในการดำเนินชีวิต (Physical and material Well-Being)

1.1 องค์ประกอบในการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย อาหาร ที่อยู่อาศัย ความเป็นเจ้าของ ความสุขสบาย ความคาดหวังในอนาคต ความมั่นคงทางการเงิน

1.2 สุขภาพและความปลอดภัยส่วนบุคคล การมีความสุขปลอดภัยจากความเจ็บป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

2. ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น (Relation with Others People)

2.1 สัมพันธภาพกับคู่สมรส ได้แก่ สัมพันธภาพด้านความรัก ความเป็นเพื่อน ความพึงพอใจในเพศสัมพันธ์ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน การสำนึกในบุญคุณ

2.2 การเลี้ยงดูบุตรหลาน ได้แก่ สัมพันธภาพซึ่งนำมาสู่การพัฒนาการของเด็กใช้เวลาในการสนุกลูกสาวกับเขา รวมทั้งการช่วยเหลือ ชี้แนะและเรียนรู้จากเขา

2.3 สัมพันธภาพกับบุคคลในครอบครัว มีการติดต่อสื่อสาร เยี่ยมเยียน สนุกลูกสาว แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความเข้าใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.4 สัมพันธภาพกับเพื่อนสนิท มีการยอมรับ ช่วยเหลือ ให้ความรัก ให้ความไว้วางใจ และให้คำแนะนำปรึกษาซึ่งกันและกัน

3. ด้านกิจกรรมในสังคม (Social, Community and Civil Activities)

3.1 มีกิจกรรมให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นทั้งเด็ก และผู้ใหญ่ การร่วมเป็นสมาชิกขององค์กร เช่น การไปวัด หรือกลุ่มอาสาสมัคร ซึ่งเป็นการทำงานที่เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น

3.2 มีกิจกรรมในท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ

4. ด้านการพัฒนาตนเอง และมีความรู้ลึกซึ้ง (Personal Development and Fulfillment)

4.1 การพัฒนาสติปัญญา มีความรู้ มีความสามารถทางสติปัญญาและการแก้ไขปัญหาเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ของชีวิต

4.2 ความเข้าใจส่วนบุคคลและการวางแผนของตนเองได้แก่มีหลักเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต

4.3 บทบาทในการประกอบอาชีพ มีความสนใจ มีความท้าทายในงาน ได้รับการยอมรับ

4.4 มีการสร้างสรรค์และการแสดงออก มีความสามารถในการประดิษฐ์ มีจินตนาการทางดนตรี ศิลปะ วาดภาพ ถ่ายภาพ

5. นันทนาการ (Recreation)

5.1 มีการพบปะสังสรรค์กับบุคคลใหม่ๆ ทั้งที่บ้าน และที่อื่น ๆ มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ

5.2 การได้รับสิ่งบันเทิง เช่น ดูโทรทัศน์ฟังวิทยุ

5.3 การหาสิ่งหย่อนใจโดยตนเองเป็นผู้ปฏิบัติเช่น เล่นกีฬา ท่องเที่ยว เป็นต้น

การวัดความพึงพอใจในชีวิต

พาลมอล และ คีเวท (Palmore and Kivett, 1977: 311-316) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจในชีวิตว่า สัมพันธ์กับค่านิยม และความคาดหวังของแต่ละบุคคล การวัดความพึงพอใจในชีวิตส่วนใหญ่เป็นการตัดสินใจโดยบุคคลอื่น ซึ่งควรได้ตัดสินค่านิยมที่สำคัญในชีวิตของเขาด้วยตัวเขาเองมากกว่าให้ผู้อื่นตัดสินใจให้โดยที่ แคมเบล (Campbell, 1976: 117-124) กล่าวว่า พื้นฐานการประเมินความพึงพอใจในชีวิตมีหลายอย่าง อาจจะมีหรือไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตได้แก่ ระดับปณิธานระดับความคาดหวัง ระดับความเพียงพอ ระดับอ้างอิงกลุ่ม ความต้องการและค่านิยมของบุคคล

การวัดระดับความพึงพอใจในชีวิตนั้น มีนักวิชาการหลายคนสร้างเครื่องมือเพื่อวัดความพึงพอใจในชีวิตขึ้นมา ซึ่งความพึงพอใจในชีวิตนั้นถูกนำมาใช้ในการวิจัยคุณภาพชีวิตอย่างกว้างขวาง

ถือว่าเป็นเครื่องวัดคุณภาพชีวิต (Barometer of Quality Life) ทางด้านนามธรรม มีงานวิจัยมากมายที่ทดสอบความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสำเร็จของผู้สูงอายุ จะใช้ความพึงพอใจในชีวิตเป็นเกณฑ์ผลลัพธ์ (George and Bearon, 1980 cited by Ferrans and Power, 1988: 15-42) ซึ่งบทความย่อของการวิจัยทางจิตวิทยาตั้งแต่ปีค.ศ.1967 ถึงปัจจุบันมากกว่า 400 เรื่องเป็นการประเมินด้านความพึงพอใจในชีวิต สำหรับผู้สูงอายุทุกกลุ่มอายุถ้าเลือกมิติหนึ่ง ควรเลือกความพึงพอใจในชีวิตเป็นมิติแรกที่สุดเหมือนจะเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตทางนามธรรมที่สำคัญมากที่สุด (Ferrans and Power, 1985: 15-42)

เครื่องมือที่ใช้วัดความพึงพอใจในชีวิตมีมากและแตกต่างกัน การนำเครื่องมือมาใช้ขึ้นขึ้นอยู่กับปัญหา วัตถุประสงค์ รูปแบบการวิจัย และกลุ่มประชากร โดยต้องพิจารณาให้เหมาะสมถึงความเป็นไปได้ ความพร้อมของทรัพยากร ความสามารถ การทำหรือการปฏิบัติได้และพิจารณาผลจากการใช้เครื่องมืออื่นๆ ตัวอย่างเช่น Life Satisfaction Index A (LSIA) และ Life Satisfaction Index B (LSIB) ของนิวการ์เทนและคนอื่นๆ (Neugarten, Et al, 1961), Self - Anchoring Life Satisfaction Scale ของแคนทริล (Cantril.1965), Quality of Life Index (QLI) ของเฟอเรนส์และพาวเวอร์ (Ferrans and Power 1985) ฯลฯ กล่าวถึงเครื่องมือวัดความพึงพอใจในชีวิตดังนี้

เครื่องมือของเฟอเรนส์และพาวเวอร์ (Ferrans and Power 1985: 20) สร้างเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต เรียกว่า Quality of Life Index (QLI) เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม 2 ส่วน คือ ส่วนแรกจะวัดความพึงพอใจในชีวิตในส่วนต่าง ๆ ของชีวิตทั้งสองส่วนจะมีข้อความที่คล้ายคลึงกัน และประกอบด้วยข้อความ 35 ข้อความ โดยแต่ละส่วนจะแยกเป็นหมวดย่อย 4 หมวด คือ หมวดเกี่ยวกับสุขภาพแลหน้าที่ หมวดสังคมเศรษฐกิจ หมวดจิตใจและวิญญาณ และหมวดครอบครัว ซึ่งทั้ง 4 หมวดนี้เป็นองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตในแนวคิดของเขาทั้งสอง ในหมวดเครื่องมือนี้มีข้อความเกี่ยวกับการรักษาผู้ป่วยโดยอะไลซิส อยู่ส่วนละ 3 ข้อความ เครื่องมือนี้สามารถใช้วัดได้ในคนปกติและผู้ป่วย

เครื่องมือของแคนทริล (Cantril 1965 cited by Frank-stromborg, 1992: 170-179) เรียกว่า Self-Anchoring Life Satisfaction Scale เป็นเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต โดยการวัดความพึงพอใจในชีวิต ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตรฐานส่วนแบบขั้นบันได 10 ขั้น จาก 1-10 คือ 1 หมายถึงไม่พึงพอใจในชีวิตเลย จนถึง 10 มีความพึงพอใจในชีวิตสูงสุด

เครื่องมือของแคมเบลและคนอื่นๆ (Campbell, et al, 1976: 117-124) เป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจในชีวิต โดยพัฒนาจาก Index of Domain Satisfaction ซึ่งใช้วัดความพึงพอใจในด้าน

ต่าง ๆ คือ ชีวิตสมรส ชีวิตครอบครัว สุขภาพ เพื่อนบ้าน สัมพันธภาพกับเพื่อน งานบ้าน งานที่ทำ อยู่มาตราบฐานการดำรงชีวิต การศึกษา ความปลอดภัยและการใช้เวลาว่าง โดยคำตอบเป็น มาตรฐานส่วนประมาณค่า 7 ระดับ จากพึงพอใจที่สุดถึงไม่พึงพอใจเลย

เครื่องมือของอีเวอร์และคนอื่นๆ (Ever, et al, 198 : 552-559) เป็นเครื่องมือวัดความ พึงพอใจในชีวิต โดยพัฒนาจาก Index of Domain Satisfaction ของแคมเบล และคนอื่นๆ (Campbell, et al., 1976: 117-124) เรียกว่า Index of Overall Life Satisfaction โดยคำตอบเป็นมาตรฐานส่วน ประมาณค่า 7 ระดับ จากความพึงพอใจในชีวิตที่สุดถึงไม่พึงพอใจในชีวิตเลย

เครื่องมือของนิวการ์เทนและคนอื่นๆ (Neugarten, et al. 1961: 134-145) สร้างเครื่องมือ วัดความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุไว้โดยเครื่องมือได้ครอบคลุมองค์ประกอบของความพึงพอใจ ในชีวิต 5 ด้าน ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการมีความสุขในการดำเนินชีวิต 2) องค์ประกอบด้านมี ความตั้งใจและอดทนต่อชีวิต 3) องค์ประกอบด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับสิ่งที่เกิดขึ้น จริง 4) องค์ประกอบด้านอัตมโนทัศน์ที่ดี และ 5) องค์ประกอบด้านอารมณ์ที่ดี

นิวการ์เทน และคนอื่นๆ ทำการสร้างเครื่องมือ โดยแยกเป็นเครื่องมือ 3 ชุด ได้แก่ เครื่องมือ ชุดที่ 1 การให้คะแนนความพึงพอใจในชีวิต (The Life Satisfaction Ratings หรือ LSR) ลักษณะเป็น มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ช่วงคะแนน เป็นการสัมภาษณ์ด้วยข้อความ เกี่ยวกับองค์ประกอบทั้งห้า มี 5 ข้อเครื่องมือชุดที่ 2 ดัชนีที่บ่งชี้ถึงความพึงพอใจในชีวิตชนิด (The Life Satisfaction Index A หรือ LSIA) ประกอบด้วย 20 หัวข้อ ด้านความคิดเห็นที่ครอบคลุม องค์ประกอบทั้ง 5 ซึ่งมีคำตอบว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยและไม่แน่ใจ ซึ่ง LSIA นี้ อาดัมส์ (Adam, 1969: 470-474) นำเครื่องมือมาวิเคราะห์ปัจจัยพบว่าเหลือเพียง 4 องค์ประกอบ กล่าวคือ อัตมโน ทัศน์นั้นรวมอยู่ในทุกข้อ ซึ่งการวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบของความพึงพอใจในชีวิต รายงานไว้ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการมีความสุขในการดำเนินชีวิต ประกอบด้วยหัวข้อเกี่ยวกับความสุข ในการทำกิจวัตรประจำวัน มีการติดต่อสังสรรค์กับผู้อื่น มีความพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ รับรู้ความ สูงอายุของตนประกอบด้วย 6 หัวข้อ

2. องค์ประกอบด้านความตั้งใจและอดทนต่อชีวิต ประกอบด้วยหัวข้อเกี่ยวกับการยอมรับ ว่าชีวิตมีความหมาย และสามารถต่อสู้ปัญหาในชีวิตได้ประกอบด้วย 3 หัวข้อ

3. องค์ประกอบด้านความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงประกอบด้วย หัวข้อเกี่ยวกับการที่บุคคลสามารถประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ประกอบด้วย 3 หัวข้อ

4. องค์ประกอบด้านอารมณ์ที่ดีประกอบด้วย หัวข้อเกี่ยวข้องกับการมีทัศนคติที่ดี และมีความสุขในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันมีอารมณ์ดีประกอบด้วย 3 หัวข้อ และที่เหลืออีก 2 หัวข้อ ซึ่งมีข้อความเกี่ยวกับคิดว่าตนเองตัดสินใจเรื่องต่างๆผิดพลาด ความรู้สึกถึงความชราของตนไม่ได้สร้างความรำคาญให้กับตน อาดัมส์ (Adams) กล่าวว่าอีก 2 หัวข้อนั้นมิได้สอดคล้องกับองค์ประกอบใด ๆ แต่ก็ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือสำหรับวัดความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุเครื่องมือชุดที่ 3 ดัชนีบ่งชี้ความพึงพอใจในชีวิตชนิด (The Life Satisfaction Index B หรือ LSIB) ประกอบด้วย 12 หัวข้อเป็นคำถามปลายเปิดโดยให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก (วรรณญา คุ่มผาติ, 2537 : 32-36)

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2530: 2-3, 18) แบบทดสอบวัดความพึงพอใจในชีวิต Life Satisfaction Index A (LSIA) เป็นแบบทดสอบสำหรับวัดระดับความมีสุขภาพจิตดี-ไม่ดี ประกอบด้วยเนื้อหาด้านทัศนคติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสังคม ต่อโลก และต่อชีวิต แบบทดสอบ LSIA นี้เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยศาสตราจารย์ นีวการ์เทิน และคนอื่นๆ แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก (1961) เป็นแบบทดสอบวัดความพอใจในชีวิต ที่นักวิชาการทางชราวิทยา (Gerontology) และผู้เชี่ยวชาญทางแบบทดสอบและการวัดผล (Test and Measurement) วิจารณ์ว่าเป็นแบบทดสอบวัดความพอใจในชีวิตที่มีผู้นิยมใช้มากกว่าแบบทดสอบอื่น ๆ (George, 1981 Bearon, 1980) เพราะแบบทดสอบนี้ใช้ง่าย กินเวลาน้อยมีจำนวนข้อกระทัดรัดไม่มากนัก เหมาะสมกับช่วงความสนใจ (Attention span) ของผู้สูงอายุให้คะแนนง่าย แบบทดสอบนี้ได้มีผู้นำไปแปลใช้เป็นแบบทดสอบวัดความพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุอย่างแพร่หลายในหลายประเทศ และยังสามารถนำไปใช้วัดความพอใจในชีวิตกับบุคคลวัยอื่น ๆ ได้ด้วย แต่ใช้กับผู้สูงวัยได้ดีที่สุด (George, 1981) LSIA (Life Satisfaction Index A) มีถ้อยกระทัดรัดซึ่งอาจจัดกลุ่มซึ่งอาจจัดได้ 3 กลุ่ม คือ 1) ความมีชีวิตชีวา และความชื่นชมชีวิต 2) ความรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จในชีวิต และ 3) ลักษณะอารมณ์

โดยคำว่า ความพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุมีความหมายตามแบบทดสอบของ นีวการ์เทิน และคนอื่นๆ (Neugarten, et al., 1961) โดยศรีเรือน แก้วกังวาล ได้นำมาแปล และปรับปรุงเป็นภาษาไทย มีความหมาย คือ ความรู้สึกมีความสุข ความรู้สึกอึดอึดใจ ความรู้สึกว่าคุณมีค่า ความรู้สึกพอใจในตนเอง ความรู้สึกยอมรับความสำเร็จและความล้มเหลวในชีวิต การเห็นแง่ดีของตน การมองโลกในแง่ดี การเห็นแง่ดีของผู้อื่น ความรู้สึกยอมรับสภาพร่างกายตามวัยของตน

แบบทดสอบ LSIA นี้มีทั้งหมด 18 หัวข้อ ฉบับเดิมของ Neugarten มีตัวเลือก 2 ตัวเท่านั้น คือ เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย แต่ศรีเรือน แก้วกังวาลได้ขยายตัวเลือกเป็นแบบ Likert type 5 Scales คือ

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่ตัดสินใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยให้คะแนนด้วยบวก 5 ด้านลบ 1 และเรียงคะแนน 4 3 2 ตามลำดับเป็นบวก-ลบ การขยาย Scale ออกไปนั้น เพื่อให้การวัดมีความละเอียดยิ่งขึ้น ในการแปลข้อคำถามจากฉบับภาษาอังกฤษนั้น ศรีเรือน แก้วกังวาลได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทางภาษาตรวจสอบความแม่นยำของการแปล อังกฤษ-ไทย/ไทย-อังกฤษ แล้วนำไปทดลองใช้และนำมาแก้ไขภาษาให้เป็นภาษาที่ง่าย สามารถสื่อกับผู้สูงอายุได้ทุกระดับการศึกษา แบบทดสอบ LSIA ฉบับภาษาไทยนี้ได้หาค่า Reliability ของคนไทย โดยใช้สูตร Richardson Formula 21 ได้ค่า .86 (n=150) สำหรับค่า Validity ของแบบทดสอบนี้มีผู้ทำการศึกษาหลายท่าน อาทิ Lawton (1972) รายงานว่า LSIA มีค่าสหสัมพันธ์ที่ .57 กับค่า Philadelphia Geriatric Center Morale Scales และ Lohman (1977) รายงานว่า LSIA มีค่าสหสัมพันธ์ที่ .94 กับ Life Satisfaction Index Z (LSIZ) เป็นต้นอนึ่งในการนำแบบทดสอบ LSIA ที่แปลเป็นภาษาไทยไปใช้ (โดยเฉพาะผู้สูงอายุ) ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ไม่ต้องระวังตัวในการตอบแบบสอบถามมากเกินไป

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต

สิ่งที่บ่งชี้สภาพการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมโดยทั่วไปจะประกอบด้วยปัจจัย 6 ประการดังนี้

1. เพศ เป็นปัจจัยที่บ่งบอกถึงความแตกต่างทางด้านร่างกาย และเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างทางด้านค่านิยมในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ เพศยังเป็นค่ากำหนดบทบาทและบุคลิกภาพในครอบครัว ชุมชน และสังคม

2. สถานภาพสมรส เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต โดยเฉพาะในด้านความรู้สึกรู้สึกความคิด ความเปื้อน รวมถึงวิถีการดำรงชีวิต

3. ระดับการศึกษา โดยจากอดีตจนถึงปัจจุบันการศึกษามีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินชีวิต ทั้งในการประกอบอาชีพ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ พัฒนาตนเอง ตลอดจนการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน

4. อาชีพหลักเดิม โดยความแตกต่างทางด้านอาชีพของแต่ละบุคคล นอกจากจะทำให้ทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ มีความแตกต่างกันแล้ว ความแตกต่างดังกล่าวยังส่งผลต่อการใช้ชีวิตและแบบแผนในการดำเนินชีวิตให้แตกต่างกันด้วย แสดงให้เห็นว่า อาชีพเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแบบแผนของชีวิตของมนุษย์

5. การประกอบอาชีพในปัจจุบัน ซึ่งเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ นอกจากจะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและไม่เบื่อหน่ายในชีวิตแล้ว ยังทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้ด้วย ผู้ที่เป็นข้าราชการบำนาญก็อาจมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเงินบำนาญที่ได้รับ ผู้ที่ค้าขายก็ยังคงมีรายได้อยู่ ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง ซึ่งจากการที่ยังคงมีรายได้จากการประกอบอาชีพอยู่นั้น ทำให้ความสามารถในการจับจ่ายใช้สอยสิ่งต่าง ๆ ยังคงมีอยู่มาก ไม่ต้องใช้เงินที่เก็บออมเดิมมากนัก ซึ่งด้วยเหตุนี้อาจให้มีวิถีชีวิตหรือ การดำเนินชีวิตที่อาจแตกต่างจากผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพแล้ว

6. ฐานะทางเศรษฐกิจ จากแนวความคิดพื้นฐาน ตามทฤษฎีความต้องการพื้นฐานของ Maslow ที่กล่าวว่า ความต้องการทางด้านร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ฯลฯ เป็นพื้นฐานที่มาก่อนความต้องการอย่างอื่น ซึ่งความต้องการเหล่านี้จะได้รับการตอบสนองได้ต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานอันได้แก่ เงินรายได้ดังนั้น เงินรายได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต และความต้องการพื้นฐานของบุคคลเป็นอย่างไร (Burckhardt C.S., 1985: 11-16.) รวมถึงรายได้ก็เป็นตัวที่ส่งผลต่อฐานะทางเศรษฐกิจให้แก่แต่ละบุคคลรวมถึงผู้สูงอายุมีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน

การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์และจิตใจของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายที่สามารถเห็นได้ชัดเจนแล้ว การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์และจิตใจก็เป็นอีกด้านหนึ่งที่เกิดขึ้น และเป็นปัญหาที่สำคัญในการปรับตัวปรับใจของผู้สูงอายุให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านนี้ ซึ่งไม่เฉพาะผู้สูงอายุเท่านั้นที่ต้องทำการปรับตัว ผู้ที่ดูแลและใกล้ชิดก็เช่นกัน ถ้าสามารถเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านนี้ของผู้สูงอายุได้ก็จะเป็นเรื่องที่ดีในการดูแลและเข้าใจผู้สูงอายุมากขึ้น โดยที่ในวัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายอย่าง ซึ่ง (จันทร์เพ็ญ เนียมอินทร์, 2539: 14 -15) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก ทั้งนี้เพราะมีเพื่อนฝูงตายหรือบุคคลที่เป็นญาติสนิทหรือคู่ชีวิตที่ตายจาก ทำให้ผู้สูงวัยเกิดความรู้สึกถูกแยกถูกพรากจากบุคคลอันเป็นที่รัก ก่อให้เกิดความเศร้าได้ง่าย

2. การสูญเสียความสัมพันธ์ทางสังคมและเศรษฐกิจ เนื่องจากถึงวัยอันควรที่จะต้องออกจากการทำงาน คือปลดเกษียณ ขณะเดียวกันความสัมพันธ์ทางสังคมก็ลดลงด้วยเนื่องจากหมดภาระการติดต่อด้านธุรกิจการงานหรือหมดภาระหน้าที่รับผิดชอบ จึงทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกสูญเสียตำแหน่งหน้าที่การงาน รู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่า ไม่มีเป้าหมายในชีวิต นอกจากนี้ยังมีผลทำให้ผู้สูงอายุขาดเพื่อน ขาดความผูกพันที่เคยมีต่อสังคมหรือต่อชุมชน และขณะเดียวกันก็ทำให้ขาด

รายได้หรือรายได้ลดน้อยลง ผลจากสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้สูงอายุอาจปรับตัวลำบากต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าว

3. ความสูญเสียสัมพันธภาพในครอบครัว เนื่องจากในวัยสูงอายุนี้ บุตรธิดาก็มักจะมีครอบครัวกันแล้ว และแยกย้ายกันไปอยู่ต่างหาก โดยเฉพาะในลักษณะของสังคมยุคปัจจุบันที่ครอบครัวเป็นแบบครอบครัวเดี่ยวมากกว่าลักษณะครอบครัวขยาย ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ซึ่งเป็นผู้สูงอายุกับลูกหลานของตนลดถอยโดยต่างคนต่างอยู่หรือมีการติดต่อสัมพันธ์กันหรือมีกิจกรรมร่วมกันลดลงกว่าแต่ก่อน ทำให้ผู้สูงอายุต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว ยิ่งขาดกำลังวังชาในการดูแลกิจกรรมในบ้านในครอบครัวของตนเองด้วยแล้ว ก็ยิ่งทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกเจ็บเหงาเปล่าเปลี่ยว เกิดความซึมเศร้า เปื่อหน่ายเกิดขึ้นได้ง่าย

4. ความสูญเสียสมรรถภาพทางเพศ ซึ่งเป็นการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ทางจิตใจของคนเรา อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีระเคมีของร่างกาย ทำให้เกิดการเสื่อมในสมรรถนะทางเพศ ตลอดจนความสวยงามสดงดงามของรูปร่างหน้าตาก็หมดไปด้วย ผลอันนี้ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความวิตกกังวล เพราะรู้สึกว่าตนเองขาดความดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม ยิ่งทำให้เพิ่มความหวั่นไหวต่อความมั่นคงของชีวิตยิ่งขึ้น

ปัญหาของผู้สูงอายุทางด้านเศรษฐกิจ

เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นผู้ที่หมดบทบาทจากการทำงาน รายได้จากการประกอบอาชีพจึงไม่มี ทำให้ผู้สูงอายุบางส่วนไม่สามารถดูแลตนเองได้ แต่ก็ยังผู้สูงอายุบางส่วนที่ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจก็ยังคงมีรายได้จากบำเหน็จหรือบำนาญ ปัญหาจากการที่ผู้สูงอายุย่างเข้าสู่วัยบั้นปลายชีวิตนั้น เกิดขึ้นจากหลายสาเหตุดังที่ได้กล่าวไว้ในปัญหาในด้านต่างๆ แต่ส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถที่จะมองข้ามได้คือ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ที่อาจจะหมายถึงเรื่องรายได้ หรือเงินที่ใช้ในการดูแลความเป็นอยู่ของตัวผู้สูงอายุเองหรือเพื่อสำหรับการใช้จ่ายใช้สอยในเรื่องต่างๆ ยังคงเป็นปัญหาในการดำเนินชีวิต จากการศึกษาข้อมูลบางส่วนที่น่าสนใจ ของนภาพร ชัยวรธรรม (วิฑูรแสงสิงแก้ว, 2538: 25) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย ซึ่งทำการวัดภาวะเศรษฐกิจของผู้สูงอายุด้วยดัชนีต่างๆ ซึ่งพบว่า ผู้สูงอายุในขณะนั้น มีภาวะเศรษฐกิจที่ค่อนข้างยากจน โดยร้อยละ 60 มีรายได้ต่ำกว่า 500 บาทต่อเดือน, ร้อยละ 90 ต้องการให้ลูกหลานเลี้ยงดู จากข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่า จากการศึกษาภาวะทางเศรษฐกิจในขณะนั้นชีวิตความเป็นอยู่และความสุขของผู้สูงอายุ ไม่น่าจะสู้ดีนัก

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ความหมายของคำว่า เศรษฐกิจแบบพอเพียงนั้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานคำจำกัดความของคำว่า เศรษฐกิจแบบพอเพียงไว้อย่างครอบคลุมและลึกซึ้งมาก โดยส่วนหนึ่งของความหมายนั้นได้ทรงดำรัสไว้ว่า "คำว่าพอเพียง" มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึง การมีพอสำหรับใช้ของตัวเอง มีความหมายว่า "พอมือ พอกิน" วันนั้นได้พูดถึงว่าเราควรจะทำปฏิบัติให้พอมือ พอกิน พอมือ พอกินนี้ ก็แปลว่า " เศรษฐกิจพอเพียง นั่นเอง" ถ้าแต่ละคนมีพอมือพอกิน ก็ใช้ได้ยิ่ง ถ้าทั้งประเทศ มีพอมือพอกินก็ยิ่งดี พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอเพียงก็คือ พอเท่านั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการมันก็มีควมโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็จะเบียดเบียนคนอื่นน้อยพอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณ พุดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง ฉะนั้นความพอเพียงนี้ก็แปลว่าความพอประมาณและความมีเหตุผล"พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม 2541 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน (กรมการปกครอง, 2542 : 1)

จากกระแสพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ก่อให้เกิดการระดมความคิดในวงกว้างจากทุกฝ่าย อาทิ นักวิชาการ ข้าราชการ ประชาชนนักคิดทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยน้อมนำเอากระแสพระราชดำริมาปฏิบัติและหาวิธีการที่จะผลักดันให้บังเกิดผลสำเร็จ ซึ่งต่อมาบุคคลเหล่านี้ก็ได้ให้ความหมายและแนวคิดของคำว่า เศรษฐกิจแบบพอเพียงไว้มากมาย ดังนี้

เสน่ห์ จามริก (2542: 249) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้ "เศรษฐกิจพอเพียง" ให้ความหมายเป็นทั้งหลักการและกระบวนการทางสังคม ว่ากันตั้งแต่ขั้นพื้นฐานและขยายเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตและบริโภคอย่างพออยู่พอกิน

นิคม มูลิกะคามะ (2542: 263) ให้ความเห็นว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางพัฒนาตามทฤษฎีใหม่ ที่ทำให้ประเทศไทยอยู่ในสังคมโลกได้อย่างสง่างามน่าภาคภูมิใจ โดยที่สามารถผลิตทรัพยากรได้ตามภูมิปัญญา และเทคโนโลยีแบบไทย มีความพอเพียงในครอบครัว ชุมชนมีความเข้มแข็งช่วยตัวเองได้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่สอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนในศาสนา มีสังคมที่สงบสุขกินดีอยู่ดีขึ้น การผลิตอุตสาหกรรมพอเพียงที่จะค้าขายไปยังต่างประเทศกรมการปกครอง (2542: 4) ได้นำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง มาอธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง

...ตามแนวพระราชดำริทรงมุ่งเน้นให้คนไทยพึ่งพาตนเองได้โดยช่วยเหลือตัวเองก่อนเป็นอันดับแรก เริ่มต้นที่การพัฒนาเกษตรกรรมใช้ทรัพยากรในดินที่พอมืออยู่เป็นทุนในการเริ่มต้นรู้จักผลิตเพื่อใช้บริโภค แล้วค่อยนำจำหน่ายยึดหลักเกษตรกรรมตามทฤษฎีใหม่ มีการวางแผนการผลิตที่ดีและรู้จักใช้พื้นที่พัฒนาที่ดินทำกิน ยึดถือหลักธรรมชาติเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และพึงมีความพอเพียงในสิ่งเบื้องต้น

3 ประการ ดังนี้

1. พอเพียงในความเป็นอยู่ หมายถึงพอมีพอกินสามารถพึ่งตนเองได้โดยเหมาะสมตามอัตภาพ ทั้งบุคคล ครอบครัว และชุมชน

2. พอเพียงในความคิด หมายถึง มีการพิจารณาหรือระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและคิดในสิ่งที่พึงกระทำได้

3. พอเพียงในจิตใจรู้จักพอไม่โลภมาก ช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกันในระหว่างบุคคล ในครอบครัว และชุมชน และมีจิตใจรักชุมชนถิ่นตนเอง

สมชัย จิตสุชน (2542: 1-2) ได้เขียนขยายความพระราชดำรัสตอนหนึ่งของในหลวงไว้ว่า "ความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณและความมีเหตุผล" พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง วันศุกร์ที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2541 พระราชดำรัสข้างต้นแสดงว่า พฤติกรรมที่พอเพียงมีองค์ประกอบในขั้นพื้นฐานอย่างน้อยสองประการ ประการแรก ได้แก่ความพอประมาณ กล่าวคือบุคคลจักต้อง "รู้จักพอ" ซึ่งในที่นี้จะขอตีความอย่างแคบว่า หมายถึงความพอในการบริโภค (ซึ่งจะมีนัยต่อไปถึงความพอในการถือครองทรัพย์สิน) อีกประการหนึ่งคือความมีเหตุผล กล่าวคือบุคคลต้องทำการตัดสินใจในทางเศรษฐกิจอย่างมีเหตุผลมีผลจากการทบทวนพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมถึงบุคคลต่าง ๆ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง การปฏิบัติตนด้วยความพอเพียงอย่างมีเหตุและผลทั้งทางด้านเศรษฐกิจและทางการดำเนินชีวิต พึ่งพาตนเองได้ประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่โลภไม่สุดโต่ง มีความพอประมาณในชีวิต และพอเพียงในความเป็นอยู่

แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

"การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกินพอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตาม

หลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคง พร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างความสำเร็จและฐานะเศรษฐกิจขึ้นสูงโดยลำดับต่อไป” พระบรมราชาโหวทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517

“คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่ดีสมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พอกอยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพอกอยู่พอกิน ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่ที่มีความพอกอยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพอกอยู่พอกินนี้ได้เราก็จะยุดยิ่งยุดได้” พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา ฯ พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2517

อภิชัย พันธเสน (2542: 2-5) การทำความเข้าใจกับพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น มิควรจะนำเฉพาะเนื้อความของพระราชดำรัสมาพิจารณาเท่านั้น แต่จำเป็นต้องเข้าใจบริบททางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจในขณะที่มีพระราชกระแสรับสั่งด้วย ทั้งนี้เนื่องจากพระราชกระแสรับสั่งดังกล่าวนี้จะสะท้อนความห่วงใยที่พระองค์มีต่อสถานการณ์ในบ้านเมืองขณะนั้น พระราชกระแสรับสั่งจึงถือเป็นการให้สติหรือให้ข้อคิดแก่คณะรัฐบาล ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน นักธุรกิจ ตลอดจนชนทุกนิกัทั่วประเทศ ให้กลับมาไปคิดใคร่ครวญไตร่ตรอง เพื่อช่วยกันหาทางปรับปรุงแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้นพระบรมราชาโหวทในปี 2517 จึงมีความสำคัญต่อบริบททางการเมืองและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในขณะนั้นเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ในปี 2517 เป็นเวลาที่ประเทศไทยอยู่ใน

ระยะที่เรียกว่า “ประชาธิปไตยเบ่งบาน” นั่นคือ หลังจากเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเรียกว่า “วันมหาวิปโยค” เนื่องจากพระองค์จะต้องออกมาหยุดยั้งการปราบปรามการเช่นฆ่านักศึกษาด้วยพระองค์เอง และเป็นเหตุให้ผู้บริหารประเทศที่เป็นเผด็จการในยุคนั้น คือ จอมพล ถนอมกิตติขจร จอมพล ประภาส จารุเสถียร พันเอก ณรงค์กิตติขจร ต้องเดินทางออกจากประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยมีรัฐบาลชุดพระราชทานที่นำโดยศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์และเป็นการเปิดยุคใหม่ของประชาธิปไตยและมีการเรียกร้องความเป็นธรรมในทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไป พระราชดำรัสที่พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆที่เข้าเฝ้าฯถวายพระพร เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา จึงสะท้อนความจริงข้อนี้โดยทรงสรรพยกกับผู้มารับเสด็จว่า “ ทุกคนจะต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ถ้าใครล้มลงเหยี่ยวหรือเป็นลม

คนที่อยู่หลังย่อมจะต้องช่วยต้องอุ้มชู และทำให้ผู้ที่เป็นลมฟื้นกลับสบายอย่างเดิม ขณะเดียวกันถ้าใครถือตั้งว่าอยู่ในโลกนี้คนเดียว เกิดจะบอกว่าต้องการแสดงกายกรรมนิดหน่อย ยึดแขนยึดขาออกไปแรงเกินไปก็จะเกิดการปะทะกัน และถ้าเกิดการปะทะ คนอื่นก็มีสิทธิเหมือนกันที่จะปะทะ จึงเกิดเป็นปะทะอย่างเบ็ดเสร็จ"

พระราชดำรัสนี้สะท้อนถึงภาวะการณ์ทางการเมือง ในขณะนั้นที่มีการชุมนุมเรียกร้องสิทธิมากมาย เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศถูกปิดกั้นในการที่จะใช้สิทธิดังกล่าวมานาน ตั้งแต่ยุคเผด็จการของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปี 2500 เป็นต้นมา ส่วนปัญหาสังคมก็มีมากเช่นกันเนื่องจากก่อนหน้านี้ประเทศไทยได้ถูกใช้เป็นฐานทัพของสหรัฐอเมริกา เพื่อทำสงครามกับเวียดนามเกิดมีปัญหาโสเภณีเมียเช่า กับเด็กลูกครึ่งที่บางที่เรียกกันว่า "ข้าวนอกนา" เป็นการสะท้อนถึงความไม่มีสุขในสังคมขณะนั้นการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในขณะนั้น จึงเป็นการสะท้อนปัญหาเศรษฐกิจของประเทศด้วย ทั้งนี้เนื่องจากประเทศได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 3 ซึ่งเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า โดยที่รัฐเป็นผู้ลงทุนก่อสร้างโครงการพื้นฐานจากเงินกู้ต่างประเทศ และหาทางชำระหนี้ด้วยการเร่งการส่งออกสินค้าเกษตร ได้ขยายพื้นที่เพาะปลูก ลดพื้นที่ป่าและส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจเป็นหลัก ผลที่เกิดขึ้นตามมาก็คือเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว คือ มีอัตราการขยายตัวอยู่ระหว่างร้อยละ 7-8 ต่อปีแต่ขณะเดียวกันก็เกิดปัญหาช่องว่างของการกระจายรายได้เพิ่มขึ้น โดยที่ภาคอุตสาหกรรมก็ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงมีปัญหาการกระจายรายได้แตกต่างกันมากตามมา และประเด็นนี้จึงเป็นที่มาของ พระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517

ความสำคัญของพระบรมราโชวาทนี้ อยู่ที่พระองค์ทรงเห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียวอาจเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น ถ้าจะใช้ภาษาเศรษฐกิจอธิบายตามความหมายนี้ก็คือ แทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการพัฒนาประเทศ ควรที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐานก่อน นั่นคือทำให้ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่พอกินก่อน หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้ เพื่อสร้างพื้นฐานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ก่อนเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป ซึ่งถือได้ว่าเป็นแนวทางสำคัญที่ขัดแย้งกับทิศทางการพัฒนาประเทศในขณะนั้น ซึ่งมีได้มีพระองค์ท่านแต่พระองค์

เดียวที่มีแนวพระราชดำริเช่นนั้น นักวิชาการชั้นนำของประเทศไทยในยุคนั้นอย่าง ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์และนักเศรษฐศาสตร์ทั้งจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ รวมทั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวนหนึ่งก็เรียกร้องให้มีการปรับปรุงทิศทางการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางการเมืองซึ่งเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นในยุคนั้น

หลังจากที่ได้พระราชทานพระบรมราโชวาท เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 แล้ว พระองค์ท่านได้ทรงเน้นอีกครั้ง ในพระราชดำรัส เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม ดังที่ได้ัญเชิญมาแสดงไว้แล้ว พระองค์ท่านทรงย้ำว่า “เรามีพอลอยู่พอกิน” พร้อมทั้งยังขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พอลอยู่พอกินและมีความสุข เพราะขณะนั้นประเทศไทยยังไม่มีควมสงบอย่างแท้จริง เนื่องจากคนเป็นจำนวนมากไม่พอลอยู่พอกิน อันเนื่องมาจากประโยชน์ของการพัฒนาส่วนใหญ่ของประเทศไทยไปตกอยู่กับคนส่วนน้อยในสังคม พร้อมทั้งทรงขอทุกคนทำงาน “ตั้งจิตอธิษฐาน ตั้งปณิธาน ในทางนี้เพื่อจะให้เมืองไทยอยู่แบบพอลอยู่พอกิน ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอด” แต่เมื่อทิศทางการพัฒนาประเทศมิได้เปลี่ยนไปในทางที่มีพระราชประสงค์ พระองค์จึงยังคงทรงงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ ซึ่งเป้าหมายสุดท้ายในการที่จะสร้าง “ความพอลอยู่พอกิน” ให้กับประชาชนชาวไทยทุกคน โดยมีวิธิดำเนินการที่สรุปได้จากพระราชดำรัสปีต่อๆมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ปี 2537 ที่แสดงให้เห็นในเรื่องต่าง ๆ คือหนึ่งการปรับปรุงสภาพทางกายภาพของพื้นดินทุกแห่งในประเทศไทยที่เป็นปัญหา เพื่อที่จะทำให้ประเทศไทยเป็น “สุวรรณภูมิ” คือมีพื้นที่ดินอุดมสมบูรณ์ไม่ว่าพื้นที่ดังกล่าวแต่เดิมจะเป็นที่ดอน แห่งแล้ง มีปัญหาดินเค็ม ดินดาลดินเปรี้ยวหรือเป็นพื้นที่น้ำท่วมขังและมีสภาพเป็นกรด ในส่วนที่สองพระองค์ท่านทรงเน้นความสามารถในการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เน้นการประหยัดแต่ถูกหลักวิชาการ ในส่วนที่สาม พระองค์ทรงได้ส่งเสริมให้มีการผลิตที่หลากหลาย (Diversification) เพื่อลดความเสี่ยง และช่วยให้เกิดมีกระแสรายได้ (Cash-flow) สม่าเสมอ ในส่วนที่สี่ พระองค์ท่านได้ส่งเสริมให้มีสถาบันหรือองค์กรของเกษตรกรเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะป็นธนาคารข้าว ธนาคารกระป๋อง และกลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น และส่วนสุดท้าย คือ การส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร เช่น แปรรูปน้ำนมดิบ แปรรูปผักและผลไม้เป็นต้นในยุค พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ตั้งแต่ปี 2523-2529 ประเทศประสบภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ร้ายแรงเป็นครั้งแรกภายหลังจากที่มีแผนพัฒนาประเทศในปี 2504 เป็นต้นมา

ปัญหาดังกล่าว เริ่มจากวิกฤติการณ์ของราคาน้ำมันในโลกครั้งที่สอง และมีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ระหว่างปี 2523-2526 ขณะเดียวกันประเทศไทยก็ประสบปัญหาเฉพาะตัว คือ ในขณะที่นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมที่เน้นการทดแทนการนำเข้าพบกับภาวะตีบตันด้านตลาดภายในประเทศประกอบภาวะราคาสินค้าเกษตรทั่วโลกตกต่ำอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน อันเป็นผลของการปฏิวัติเขียวเริ่มประสบความสำเร็จทั่วโลก ประกอบกับการที่ประเทศอุตสาหกรรมต่างปกป้องสินค้าเกษตรภายในประเทศของตน ทำให้มีผลิตผลการเกษตรมากเกินความต้องการของประเทศ และนำมาสู่การทุ่มตลาดต่างประเทศ ประกอบกับประเทศไทยขณะนั้นได้สร้างหนี้สินเกินตัว อันเกิดจากการโหมซื้ออาวุธด้วยเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยสูง และมีระยะการคืนหนี้และระยะสั้นในยุครัฐบาล นายธานินทร์ กรัยวิเชียร แต่ภายหลังจากประเทศอุตสาหกรรมเริ่มมีการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2527 เป็นต้นมาและพบว่าส่วนหนึ่งที่ประเทศของตนที่มีปัญหาขาดดุลการค้ากับประเทศญี่ปุ่นนั้นเพราะ ค่าเงินเยนของญี่ปุ่นถูกทำให้อ่อนค่าเกินความเป็นจริง

ในปี 2528 จึงได้บีบให้ประเทศญี่ปุ่นปล่อยให้ค่าเงินเยนลอยตัว ผลก็คือ เงินเยนมีค่าสูงขึ้นเกือบเท่าตัว เป็นผลทำให้อุตสาหกรรมของญี่ปุ่นต้องย้ายฐานการผลิตจากประเทศของตนในปี 2529 ทำให้ประเทศที่เป็นคู่แข่งของญี่ปุ่นจะต้องทำตามเพื่อรักษาสมรรถภาพในการแข่งขันกับญี่ปุ่น ประเทศไทยก็ได้รับผลดีจากการลงทุนจากต่างประเทศครั้งนี้ด้วยตั้งแต่ปี 2530 สิ่งก็ตามมาในทันทีก็คือ ราคาที่ดินในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับธุรกิจซื้อขายที่ดิน ตลอดจนผู้มีที่ดินจำหน่ายต่างมีการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ขณะที่เศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับที่ดินเริ่มชะลอตัวลง ในปี 2534 ได้เกิดมีการยึดอำนาจการปกครองประเทศ โดย พลเอกสุจินดา คราประยูร แต่เมื่อพลังประชาชนพร้อมทั้งพระบารมีของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้ทรงแก้ไขภาวะวิกฤติเช่นเดียวกับกรณี 14 ตุลาคม 2516 เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2535 ที่ทำให้เผด็จการทหารหมดอำนาจไป เศรษฐกิจของประเทศไทยก็ฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลจากการขยายตัวของการส่งออก ซึ่งได้เริ่มขยายตัวก่อนหน้านั้นแล้ว ดังนั้นในช่วงปี 2530 ถึง 2538 ก่อนที่จะเกิดปัญหาการชะลอตัวของการส่งออกในปี 2539 และการประกาศลอยตัวค่าเงินบาทเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ซึ่งถือได้ว่าประเทศไทยมีปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างเป็นทางการ ช่วงระยะเวลาดังกล่าวคือ 2530-2538 ถือได้ว่าเป็นช่วงที่เศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราที่สูงและต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน

แม้กระนั้นเองเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2537 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรินำความคิดเรื่อง "ทฤษฎีใหม่" ออกเผยแพร่ โดยที่เนื้อหาของ "ทฤษฎีใหม่" นี้ก็คือรูปแบบหนึ่งของ

“เศรษฐกิจแบบพอเพียง” ในความหมายของ “ความพอมีพอกิน” ตามที่เคยมีพระบรมราโชวาท ตั้งแต่ปี 2517 เป็นทฤษฎีที่เกิดจากประสบการณ์ของพระองค์ท่าน ภายหลังจากที่ได้ทรงลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาอันยาวนานก่อนที่จะมีพระบรมราโชวาทในปี 2517 โดยมีเนื้อหาสรุปได้ดังนี้ ทฤษฎีใหม่ซึ่งแบ่งเป็น 3 ชั้น และขยายความได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบจรรยาบรรณ, 2541 : 7)

ตารางที่ 2-6 ทฤษฎีใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ทฤษฎีใหม่	รายละเอียด
ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1	ผลิตอาหารเพื่อบริโภคเอง เหลือจึงนำออกขาย ทำให้มีกินอิ่ม ไม่มีภาระหนี้สิน และมีเงินออม
ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2	รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน ทำเศรษฐกิจชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่นการเกษตร ทัศนกรรม อุตสาหกรรม แปรรูปอาหาร ทำธุรกิจ บัมน้ำมัน ขายอาหาร ขายสมุนไพรตั้งศูนย์การแพทย์แผนไทย จัดการท่องเที่ยวชุมชน มีกองทุนชุมชนหรือธนาคารหมู่บ้าน
ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3	มีการเชื่อมโยงกับบริษัทที่ประกอบธุรกิจขนาดใหญ่รวมถึงการส่งออก

เป็นที่ทราบกันดีว่า ถึงแม้ประเทศไทยในขณะนั้นจะได้ชื่อว่า เป็นยุคทองของการพัฒนาโดยที่ช่วงปี 2531-2534 เศรษฐกิจขยายตัวในอัตราเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 10 เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของการพัฒนาประเทศ แต่ก็ได้แก้ปัญหาความยากจนของชาชนบทเป็นจำนวนมากได้ สถานการณ์ที่ซ้ำเติมมากไปกว่านั้นคือ เกษตรจำนวนมากต้องสูญเสียที่ดิน เนื่องจากต้นทุนของค่าเสียโอกาสจากการใช้ที่ดินเพื่อทำการเกษตรสูงเกินไป (หรือกล่าวอย่างง่ายว่าที่ดินราคาแพงเกินไปนั่นเอง) ขณะเดียวกันปัญหาสังคมในรูปแบบใหม่ คือ ปัญหาโรคเอดส์ และยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาบ้า ก็เริ่มเป็นปัญหาใหญ่จึงเป็นการตอกย้ำว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว ไม่น่าจะเป็นแนวทางที่ถูกต้องในการแก้ปัญหา พระองค์จึงได้นำ “เศรษฐกิจพอเพียง” ในรูปของ “ทฤษฎีใหม่” มาเสนอเพื่อเป็นการย้ำแนวพระราชดำริของพระองค์ที่พระราชทานตั้งแต่ ครั้งแรกในปี 2517 และจากนั้นเป็นต้นมาก็จะทรงย้ำประเด็นในพระราชดำรัสเป็นประจำทุกปีในปี 2538

พระองค์ท่านก็ได้ทรงย้ำทฤษฎีใหม่อีกครั้งหนึ่งโดยประยุกต์เข้ากับสภาพปัญหาหน้าท่วมและฝนแล้งในปีนั้น โดยเปรียบเทียบให้เห็นว่าทฤษฎีใหม่จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้เพราะว่าประเทศไทยน้ำ

จะมีมากเป็นระยะหนึ่ง จนน้ำท่วมทำให้พืชพันธุ์ธัญญาหารเสียหายไป หลังจากระบายน้ำออกไปด้วยความเห็นตื้นเขิน และด้วยความสิ้นเปลือง น้ำก็แห้งไม่สามารถเพาะปลูกอะไรได้เลยการที่ช่วยให้ประชาชนมีแหล่งน้ำในที่ดินของตนเองตามแนวทฤษฎีใหม่ จะช่วยทำให้ประชาชนมีโอกาสทำการเกษตรให้พอกิน “ถ้าน้ำมีพอดีปีไหนก็สามารถที่จะประกอบกิจการเกษตรหรือปลูกข้าวนาปีได้ ในหน้าแล้งน้ำน้อยก็สามารถใช้น้ำที่กักไว้ในสระเก็บน้ำแต่ละแปลงมาทำการเพาะปลูก แม้แต่ข้าวก็ยังปลูกได้ ไม่ต้องเบียดเบียนชลประทานระบบใหญ่เพราะมีของตัวเอง ทฤษฎีใหม่มีไว้สำหรับป้องกันความขาดแคลน ในยามปกติก็จะทำให้ร่ำรวยขึ้น ในยามมีอุทกภัยก็สามารถจะฟื้นตัวได้โดยไม่ต้องให้ราชการไปช่วยมากเกินไป ทำให้ประชาชนมีโอกาสพึ่งตัวเองได้อย่างดี”

ดังนั้น ถึงแม้ทฤษฎีใหม่คือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับการทำการเกษตรที่จะช่วยให้เกษตรกรพึ่งตัวเองได้และบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรไปได้ในกรณีที่เกิดมีความแปรปรวนทางธรรมชาติแต่ความหมายของทฤษฎีใหม่ที่ทรงนำมาแสดงในปี 2538 ก็คือ การมีระบบที่ช่วยลดแรงกระแทกในภาวะที่เกิดมีความผันผวนในทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ กระแสพระราชดำรัสทฤษฎีใหม่ ในปี 2538 นอกจากจะเป็นการขยายความจากในปี 2537 แล้วยังเป็นการเตือนผู้บริหารระดับสูงของประเทศและประชาชนทั่วไปไม่ให้หนึ่งนอนใจหรืออุปราคาทักกับภาวะเศรษฐกิจที่มีอัตราการส่งออกเพิ่มขึ้นสูงสุดในปีนั้น

ในปี 2539 การส่งออกในภูมิภาคเริ่มชะลอตัว และเริ่มมีสัญญาณของปัญหาเศรษฐกิจ แต่ก็ยังไม่เป็นที่ตระหนักกันดีในประเทศไทย โดยที่ส่วนใหญ่ที่คิดว่าเป็นปัญหาชั่วคราวและโอกาสที่ปัญหาดังกล่าวจะหมดไปยังคงมีในปีนั้นพระองค์รับสั่งว่า “เดี๋ยวนี้ประเทศไทยก็ยังคงอยู่ดีพอควร ใช้คำว่า “พอสมควร” เพราะเดี๋ยวมีคนเห็นว่ามีคนจนคนเดือดร้อน จำนวนมากพอสมควรแต่ใช้คำว่า “พอสมควร” นี้หมายความว่า ตามอรรถภาพ” ที่เป็นห่วงนั้น เพราะแม้ในเวลา 2 ปี ที่เป็นปีกาญจนาภิเษก ก็ได้เห็นสิ่งที่ทำให้เห็นได้ว่าประชาชนยังมีความเดือดร้อนมาก และมีสิ่งที่ควรที่จะบรรเทาได้หรือแก้ไขได้ เพียงแต่ว่าต้องใช้เวลาพอใช้มีภัยที่มาจากจิตใจของคน ซึ่งก็แก้ไขได้เหมือนกัน แต่ว่ายากกว่าภัยธรรมชาติอันเป็นสิ่งนอกกายเรา แต่นิสัยใจคอของคนเป็นสิ่งที่อยู่ข้างใน อันนี้ก็เป็นข้อหนึ่งที่ยากให้จัดการให้มีความเรียบร้อย แต่ก็ไม่หมดหวัง” ในส่วนที่เน้นนั้นคือทรงเป็นกังวลในเรื่อง ความโลภของคนอันเป็นผลจากการที่เศรษฐกิจขยายตัวรวดเร็วอย่างต่อเนื่องนั่นเอง ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่าการเน้น “ความพอเพียง” “พอสมควร” “ตามอรรถภาพ” นั้นเป็นจุดเน้นของพระองค์มาโดยตลอด จุดเน้นดังกล่าวนี้แม้ที่จริงมิได้เป็นประเด็นทางศีลธรรม แต่

เป็นประเด็นของการลดความเสี่ยงอันเกิดจากสภาพความไม่แน่นอนในทุกด้าน โดยมีสภาพดินฟ้าอากาศเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนสำหรับอาชีพทางการเกษตร ซึ่งเมื่อเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจแล้ว

ในปี 2540 พระองค์ท่านได้ทรงขยายความให้เห็นถึงรูปธรรมของการไม่ประมาทตนของโลกเห็นแก่ได้ โดยไม่คำนึงถึงผลได้ผลเสียแก่ตนเองและแก่ผู้อื่นอย่างละเอียด ซึ่งครอบคลุมไปถึงอุตสาหกรรมทำสับปรดกระป๋อง และโรงงานสำหรับแช่แข็งผลผลิตของชาวไร่ซึ่งพระองค์ท่านทรงเห็นว่า การจะทำโครงการอะไร จะต้องทำด้วย “ความรอบคอบ” และ “อย่าตาโต” เกินไป ประเด็นนี้คือประเด็นที่ทรงแสดงความกังวลเอาไว้แล้วครั้งหนึ่งในปี 2539 และเนื่องมีปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่รุนแรงที่สุดที่ประเทศไทยเคยประสบมา จึงมีพระราชดำรัสที่มีการกล่าวอ้างกันอยู่เสมอว่า

“การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเองความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกคนครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ว่าไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก” ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนไป ทำให้กลับเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียงไม่ต้องทั้งหมด แม้แต่ครึ่งหนึ่งก็ไม่ต้อง อาจจะมีสักเศษหนึ่งส่วนสี่ก็สามารถอยู่ได้” ตามพระราชดำรัสดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า พระองค์เข้าพระทัยว่าสาเหตุของวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ประเทศไทยประสบอยู่นั้น เนื่องจากประเทศไทยได้ดำเนินเศรษฐกิจเป็นแบบที่พระองค์ทรงเรียกว่า “เศรษฐกิจแบบค้าขาย” พร้อมทั้งให้คำนิยามเป็นภาษาอังกฤษว่า “TRADE ECONOMY” พระองค์ท่านจึงทรงเน้นว่าจะต้อง ถ้าสามารถจะเปลี่ยนไปทำให้กลับเป็น เศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งพระองค์ใช้คำภาษาอังกฤษว่า “SELF SUFFICIENT ECONOMY” ซึ่งได้เน้นว่า อาจจะมีสักเศษหนึ่งส่วนสี่ของระบบเศรษฐกิจทั้งหมดประเด็นที่มีการถกเถียงกันในระหว่างนักเศรษฐศาสตร์ ในกรณีคือคำว่า “SELF SUFFICIENT” ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่เข้าใจว่ามีความหมายเหมือนคำว่า AUTARKY ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายว่าประเทศควรจะผลิตทุกอย่างทุกอย่างที่มีความต้องการภายในประเทศเอง และไม่พึ่งพาการนำเข้า โดยเกรงต่อไปว่าจะมีผู้พยายามตีความเศรษฐกิจพอเพียงนี้ไปปกป้องการนำเข้าสินค้าเกษตรบางชนิดที่ต่างประเทศผลิตได้ในต้นทุนที่ต่ำกว่า จะทำให้ต้นทุนการผลิตภายในประเทศสูงและแข่งขันไม่ได้และบางท่านก็จับประเด็นเรื่องความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (ECONOMIC SECURITY) และชี้ให้เห็นว่าการไม่ค้าขายไม่จำเป็นจะต้องมีปัญหาความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจเสมอไป เพราะการค้าทำให้เปิดทางให้มีโอกาสเสียมากกว่านี้ มีผู้

ยกตัวอย่างประเทศสิงคโปร์ว่าเป็นระบบเศรษฐกิจเปิด แต่ก็มีผลกระทบจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจน้อยกว่า

ส่วนหนึ่งก็อาจจะเป็นเพราะมีโอกาสเลือกมากขึ้นในขณะที่มีนักเศรษฐศาสตร์บางท่านยืนยันว่าที่พระองค์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ที่เรียกว่า **SELF SUFFICIENT ECONOMY** นั้นถูกต้องแล้ว เพราะถ้าหากดูคำว่า **SELF-SUFFICIENT** จากพจนานุกรมของ Webster ซึ่งให้ความหมายว่า “สามารถบรรลุเป้าหมายหรือสำเร็จวัตถุประสงค์ได้ด้วยตนเองโดยไม่จำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากคนอื่นหรือจากภายนอก” พร้อมทั้งอ้างพระราชดำรัสที่ให้ความหมายว่า “ให้พอมีพอใช้อยู่ได้ด้วยตัวเอง ให้ยืนบนขาตัวเองได้ คือยืนได้โดยไม่หกล้ม ไม่ต้องขอ ยืมจากคนอื่นเขา”

แต่ถ้าหากศึกษาจากพระราชดำรัสตามที่ได้อ้างไว้แล้ว พระองค์ท่านมีความหมายถึง **SELSUFFICIENT ECONOMY** ตามความหมายอย่างภาษาอังกฤษทุกประการ จากที่พระองค์ต้องการให้มีการเปลี่ยนกลับเป็นเศรษฐกิจพอเพียงสักเศษหนึ่งส่วนสี่ ซึ่งหมายความว่าถ้าหากในขณะนั้นประเทศไทยเป็น **TRADE ECONOMY** ทั้งหมดก็ขอให้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 75 และขอให้มีส่วนที่เป็น **SELSUFFICIENT ECONOMY** เพียงร้อยละ 25 ในส่วนนี้ก็มิได้หมายความว่าไม่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนแต่ขอให้มีความสามารถที่จะพึ่งตัวเองได้ในระดับพื้นที่ โดยตรงกล่าวถึงระดับหมู่บ้านหรือในอำเภอส่วนสาเหตุสำคัญที่ต้องทำเช่นนี้ก็เพราะ “ค่าขนส่ง” ซึ่งถ้าหากพิจารณาความหมายที่แท้จริงคือต้นทุนที่เกินจากการแลกเปลี่ยน (**Transaction cost**) ซึ่งก็มีค่าขนส่งเป็นต้นทุนส่วนหนึ่งด้วย กล่าวคือถ้าหากต้นทุนที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนสูงกว่าประโยชน์ที่ได้จากการเพิ่มประสิทธิภาพอันเกิดจากการแบ่งงานกันทำ การลดต้นทุนที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนย่อมดีกว่าการผลิตเพื่อซื้อขายจากภายนอก และพระองค์ทรงเห็นว่าประเทศไทยมีเงื่อนไข และศักยภาพ ที่จะทำเช่นนั้นได้ซึ่งต่างกับประเทศสิงคโปร์ที่ไม่มีเงื่อนไขเช่นเดียวกันกับประเทศไทย และอาจจะไม่มีศักยภาพที่จะทำเช่นนั้นด้วย ถ้าอธิบายให้ชัดเจนได้เช่นนั้น ประเด็นนี้จึงน่าจะชัดเจนเพียงพอสำหรับนักเศรษฐศาสตร์ทุกคน แต่ถึงแม้จะทรงย้ำ

อย่างนั้นแล้ว ก็ยังมีผู้ไม่เข้าใจ ในปี 2541 พระองค์จึงทรงมีพระราชดำรัสอีกว่า “มีผู้ที่ควร จะรู้เพราะว่าได้ปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการพัฒนามาเวลาช้านาน มาพูดและบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ดีมากแล้ว นั้นหมายความว่าในพื้นที่ประเทศไทยทำได้เศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้แปลว่า “เศษหนึ่งส่วนสี่ของพื้นที่ แต่เป็นเศษหนึ่งส่วนสี่ของการกระทำที่ต้องพูด เพราะว่าหนักใจ แม้แต่คนที่เป็นคนดกเตอร์ก็ไม่เข้าใจ” พร้อมทั้งย้ำการอธิบายความหมายของคำว่า “พอเพียง” เพิ่มเติมดังนี้ คำว่า พอเพียง อีกอย่าง คำว่าพอเพียงมีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้

หมายถึงการมีพอสำหรับใช้ของตัวเอง มีความหมาย พอมีพอกิน เมื่อปี 2517 วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พอมีพอกินพอมีพอกินนี่ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง" พร้อมกันนั้นพระองค์ยังได้อธิบายต่อไปว่า "คำว่าพอเพียงมีความหมายกว้างขวางกว่าความสามารถในการพึ่งตัวเองหรือความสามารถในการยืนบนขาของตัวเอง เพราะความพอเพียงหมายถึงการที่มีความพอ คือมีความโลภน้อย เมื่อโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าประเทศใดมีความคิดนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภ อย่างมากคนเราก็อาจจะมีความสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าไม่ต้องเบียดเบียนคนอื่นพร้อมกันนั้น พระองค์ก็สรุปในที่ลุดว่า "ความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณและความมีเหตุผล"

จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงอธิบายความหมายของคำว่า เศรษฐกิจแบบพอเพียงตามที่กล่าวมานั้นมีความลึกซึ้งและเหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งต่อมาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานหลักในการวางแผนของประเทศตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิดดังกล่าว จึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่าง ๆ มาร่วมกันพิจารณากลับกรองพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงในโอกาสต่างๆ สรุปออกมาเป็นนิยามความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้ัญเชิญมาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับ มีความเข้าใจในหลักปรัชญา และนำไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตซึ่งทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ตามที่ของพระมหากษัตริย์ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2547: 3-4) ได้นำมากล่าวไว้ดังนี้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุก

ระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

จากการทบทวนเอกสารต่างๆ ผู้วิจัยพบว่า แนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเกิดจากพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเพื่อให้การศึกษาครั้งนี้มีความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยใช้พระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้

แนวคิดเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์

การวิเคราะห์อรรถประโยชน์ในทางเศรษฐศาสตร์ คือ การศึกษาความพึงพอใจของแต่ละบุคคลในการบริโภคสินค้าและบริการ โดยสินค้าเป็นสินค้าปกติทั่วไปที่เป็นเศรษฐกิจทรัพย์ สินค้าสาธารณะ หรือสินค้าทางสังคม ซึ่งโดยส่วนใหญ่ที่มีการประยุกต์แนวคิดทางทฤษฎีอรรถประโยชน์ที่มุ่งพิจารณาความพึงพอใจที่ผู้บริโภคได้รับจากการบริโภคสินค้าและบริการนั้น ไปหลากหลายกรณี โดยในประเทศไทยมีการศึกษาในกรณีของการวัดโครงการด้านสินค้าสาธารณะเป็นนโยบายด้านสาธารณสุข ที่มีการวัดอรรถประโยชน์ออกมาในรูปของดัชนีสุขภาพ (Health Index) หรือคุณภาพชีวิต (Quality of Life Index) เพื่อเป็นวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ประชาชนมีสุขภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคม เป็นผลได้ที่เรียกว่า Humanity Outcome (สถิตพงศ์ ฌนวิริยะกุล, 2551: 90 - 91) ซึ่งการวัดคุณภาพที่สัมพันธ์กับสุขภาพ (Health - related Quality) มีมิติในการวัดประกอบด้วย สุขภาพทางกาย สุขภาพทางใจหรืออารมณ์ การดำรงชีวิตในสังคม การรับรู้ถึงภาวะการมีสุขภาพที่ดี อาการที่เกี่ยวกับการรักษาโรค

โดยการวัดอรรถประโยชน์นั้นเป็นการประเมินค่าของชีวิตตามแนวเศรษฐศาสตร์ที่มุ่งพิจารณาแนวทางทุนมนุษย์ (Human Capital) ซึ่งเป็นวิธีที่ประเมินมูลค่าของมนุษย์ตามศักยภาพที่สามารถสร้างประโยชน์จากกิจกรรมการผลิตของตน หรือจากการทำงานของแต่ละบุคคล และหากพิจารณาผู้สูงอายุ การวัดอรรถประโยชน์ในกรณีนี้จะทำการศึกษาผลประโยชน์ที่ได้แก่สังคมจากการดำเนินชีวิตที่ไม่พึ่งพิงทางสังคมของผู้สูงอายุ

วิธีการวัดอรรถประโยชน์ทางตรง

การวัดอรรถประโยชน์ทางตรงมีหลายวิธี ได้แก่ วิธี Visual analog scale (VAS), standard gamble (SG), time trade-off (TTO) โดยรายละเอียดของแต่ละเครื่องมือเป็นดังนี้

Visual Analogue Scale

VAS เป็นวิธีการวัดอรรถประโยชน์แบบให้คะแนน (rating) ซึ่งมีที่มาจากทฤษฎีของการประมวลผล (integration theory) ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการของความคิดเพื่อที่จะใช้ในการพิจารณา (cognitive process of judgment)¹⁸ ทฤษฎีนี้ประกอบด้วยโครงสร้าง 2 ส่วนคือ การประมวลผล (integration) และการให้ค่า (valuation) วิธี VAS จะให้ผู้ตอบให้คะแนนสภาวะสุขภาพของตนเองในวันที่ตอบ โดยที่ VAS จะเป็นสเกลในแนวตั้งหรือแนวนอนก็ได้โดยที่ขอบบน (upper bound) จะมีคะแนน 100 คะแนน ซึ่งหมายถึง สภาวะสุขภาพที่สมบูรณ์ (perfect health) หรือสภาวะสุขภาพที่ดีที่สุดที่สามารถนึกได้ และขอบล่างจะมี 0 คะแนน หมายถึง ความตาย (death) หรือสภาวะสุขภาพที่แย่ที่สุดที่สามารถนึกได้ คะแนนอรรถประโยชน์จะหาได้จากคะแนนที่ตอบหารด้วย 100 วิธี VAS มีข้อดีคือ เป็นเครื่องมือที่วัดอรรถประโยชน์ทางตรงที่ง่ายที่สุดและใช้เวลาไม่มาก ส่วนข้อเสียคือ ค่าอรรถประโยชน์อาจเปลี่ยนแปลงตามรายละเอียดของขอบบนและขอบล่าง

Standard Gamble (SG)

SG เป็นวิธีการวัดอรรถประโยชน์ที่ใช้หลักการตามทฤษฎีอรรถประโยชน์ที่มีการตัดสินใจภายใต้เงื่อนไขของความไม่แน่นอน¹⁹ โดยวิธี SG ผู้ตอบจะมีทางเลือกที่ต้องตัดสินใจระหว่างการรักษาที่มีความเสี่ยงของการตาย แต่ถ้าประสบผลสำเร็จก็จะทำให้กลับมามีสุขภาพที่สมบูรณ์ โดยอรรถประโยชน์จะวัดจากความน่าจะเป็นหรือเปอร์เซ็นต์ที่จะรักษาหาย ที่ผู้ตอบจะยอมรับได้หรือเลือกที่จะรับการรักษาที่น้อยตัวอย่างเช่น สมมติว่าถ้าผู้ตอบมีทางเลือกอยู่ 2 ทางระหว่างการติดเชื้อเอชไอวี (HIV) แล้วเป็นโรคเอดส์ (AIDS) ตลอดชีวิตที่เหลือ กับอีกทางเลือกหนึ่ง คือ การรักษาที่มีความเสี่ยง คือ ถ้าการรักษาประสบผลสำเร็จผู้ตอบก็จะกลับมามีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ คือ ไม่ติดเชื้อเอชไอวีอีกต่อไป แต่ถ้าการรักษาล้มเหลว ผู้รับการรักษาจะตายทันทีและปราศจากค่าใช้จ่ายใด ๆ ความน่าจะเป็นที่การรักษาจะประสบผลสำเร็จ (p) จะถูกปรับเปลี่ยน (varied) จนกระทั่งผู้ตอบไม่รู้สึกลงถึงความแตกต่างระหว่างทางเลือกทั้งสอง และความน่าจะเป็นที่ผู้ตอบเลือกก็คืออรรถประโยชน์ของผู้ตอบนั่นเองวิธี SG เป็นวิธีวัดอรรถประโยชน์ที่มีจุดแข็งที่เป็นวิธีที่ใช้

หลักการตามทฤษฎีอรรถประโยชน์โดยตรง ส่วนข้อเสียคือความยากในระบุจุดของความแตกต่างระหว่างทางเลือกทั้งสองและรายละเอียดของข้อความที่ใช้ในการบรรยายวิธีการมีผลต่อการตอบและบ่อยครั้งที่ค่าที่ได้ไม่เป็นไปตามตามทฤษฎีอรรถประโยชน์เพราะมีอิทธิพลของทัศนคติต่อความเสี่ยงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

Time Trade-Off (TTO)

วิธี TTO ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งนอกเหนือจาก SG20 โดยวิธี TTO ผู้ตอบจะถูกถามให้เลือกระหว่างการมีชีวิตอยู่ในภาวะสุขภาพที่ไม่ดี (h) ในช่วงระยะเวลา (t) กับการมีภาวะสุขภาพที่ดีแต่อยู่ในช่วงระยะเวลาที่สั้นกว่า (x) (รูปที่ 3) ยกตัวอย่างเช่น ถ้าผู้ตอบมีทางเลือกระหว่างการมีชีวิตอยู่โดยที่ติดเชื้อเอชไอวีหรือมีโรคเอดส์ เป็นระยะเวลา 10 ปี กับการมีชีวิตอยู่ในที่สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์โดยไม่มีการติดเชื้อเอชไอวีแต่ต้องอยู่เป็นระยะเวลาที่น้อยกว่า 10 ปี อรรถประโยชน์จะหาจากระยะเวลาที่สั้นกว่า (x) ที่ผู้ตอบเลือก หากด้วย 10 เป็นต้น

วิธี TTO มีข้อดีคือ เป็นวิธีที่คล้ายคลึงกับแนวคิดของปีชีวิตที่มีคุณภาพ (quality adjusted life year; QALYs) ส่วนข้อเสียคือ การกำหนดระยะเวลา (t) มีผลต่อคำตอบ และวิธีการนี้อาจจะขัดต่อหลักการความเชื่อทางศาสนาหรือไม่สมเหตุผลสำหรับผู้ตอบซึ่งจะส่งต่อความเข้าใจของผู้ตอบและพบว่าบ่อยครั้งที่มีการปฏิเสธที่จะตอบ

การวัดอรรถประโยชน์ทางอ้อม

เครื่องมือที่ใช้วัดอรรถประโยชน์ทางอ้อมมีหลายชนิด เช่น quality of well-being (QWB) 21 health utility index (HUI) 22 และ EuroQOL (EQ-5D) 23 วิธีการวัดอรรถประโยชน์ทางอ้อมนี้ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นแรกจะให้ผู้ตอบประเมินภาวะสุขภาพของตนเองจากเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพ เช่น QWB, HUI หรือ EQ-5D ซึ่งเครื่องมือเหล่านี้มีหลายมิติ เช่น มิติทางด้านอาการเคลื่อนไหวและความเจ็บปวด เป็นต้น หลังจากนั้นจะนำ มิติที่ผู้ตอบเลือกมาคำนวณหาอรรถประโยชน์ที่ได้จากการทำ นายของสมการถดถอย (regression) จากวิธีวัดอรรถประโยชน์ทางตรงที่ได้จากการสำรวจในประชากรทั่วไปจำนวนมากที่มีมาก่อนหน้านี้ตัวอย่างเครื่องมือประเมินคุณภาพชีวิต ได้แก่ EQ-5D ซึ่งประกอบด้วยมิติทางสุขภาพ 5 มิติ คือ การเคลื่อนไหว การดูแลตนเอง (self care) การทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน (self care) ความเจ็บปวดและการไม่สุขสบาย (pain/discomfort) และความวิตกกังวลและความซึมเศร้า (anxiety/depression) แต่ละมิติจะมีตัวเลือกอยู่ 3 ระดับคือไม่มีปัญหา มีปัญหาปานกลาง และมีปัญหาอย่างมาก สมการที่จะใช้หาคะแนน

อรรถประโยชน์ได้มาจากวิธี TIO จากตัวอย่างของประชากรทั่วไปผู้ใหญ่ที่ได้จากการสุ่มในประเทศ อังกฤษจำนวนประมาณ 3,000 คน 24,25 คะแนนอรรถประโยชน์ที่ได้มีค่าระหว่าง -0.59 ถึง 1.00 และถูกแปลเป็นภาษาต่าง ๆ มากมายรวมถึงภาษาไทยด้วย

อรรถประโยชน์ (Utility) หมายถึง ความพึงพอใจ (Satisfaction) ที่มีต่อสินค้าและบริการ ณ เวลาหนึ่งเวลาใด ต่อสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งอรรถประโยชน์ของคนนั้นย่อมมีความแตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่า สินค้าชนิดเดียวกันไม่จำเป็นที่ผู้บริโภคทุกคนจะต้องการเหมือนกัน แต่ความแตกต่างดังกล่าวนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไข (Condition) ของแต่ละคน เขียนได้ดังนี้ (พฤษ์สรรรค์ สุทธิไชยเมธิ, 2555)

$$U = f(q_x, q_y)$$

โดยกำหนดให้ $f(q_x, q_y)$ เป็นฟังก์ชันต่อเนื่อง (Continuous) ที่สามารถคำนวณหาอนุพันธ์ลำดับที่ 1 และ 2 ได้

q_x, q_y คือ ปริมาณความต้องการสินค้าและบริการ X และ Y

ซึ่งอรรถประโยชน์จะต้องประกอบด้วย ข้อสมมติ 3 ข้อ ได้แก่ ผู้บริโภคมีความรู้อย่างสมบูรณ์ในตัวสินค้าและบริการที่ต้องการ อรรถประโยชน์ในสินค้าชนิดหนึ่งๆ จะต้องเป็นอิสระต่อกันเสมอ และอรรถประโยชน์สามารถวัดได้ด้วยหน่วยวัดที่เรียกว่า Util

ประเภทของอรรถประโยชน์นั้นมี 2 ประเภท ได้แก่ (วันรักษ์ มิ่งมณีนาดิน, 2548)

1. อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม (Marginal Utility) หมายถึง เมื่อผู้บริโภคบริโภคสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ผู้บริโภคได้รับอรรถประโยชน์ที่เพิ่มขึ้น มีสูตรคำนวณดังนี้

$$MU = \frac{\Delta TU}{\Delta Q}$$

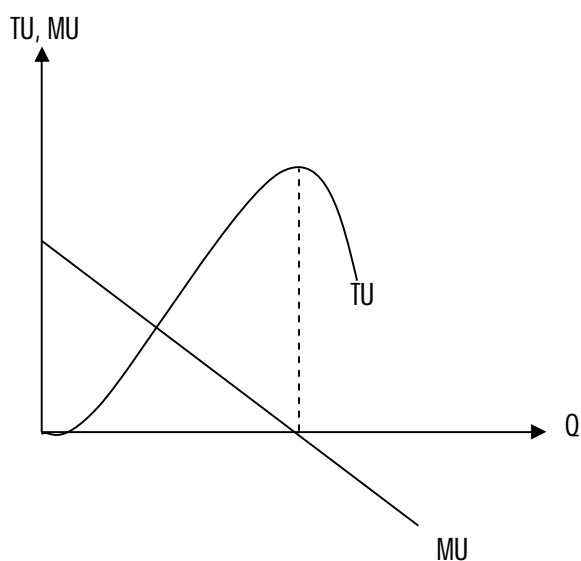
กำหนดให้ ΔTU คือ การเปลี่ยนแปลงของอรรถประโยชน์ (Total Utility)

ΔQ คือ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณสินค้าและบริการ

อรรถประโยชน์รวม (Total Utility-TU) หมายถึง ผลรวมของอรรถประโยชน์เพิ่มที่ผู้บริโภคได้รับจากการบริโภคสินค้าและบริการตั้งแต่หน่วยแรกถึงหน่วยที่ศึกษา มีสูตรคำนวณดังนี้

$$TU = MU_1 + MU_2 + MU_3 + \dots + MU_n$$

สามารถแสดงความสัมพันธ์ของอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม (Marginal Utility) และอรรถประโยชน์รวม (Total Utility-TU) ได้ดังนี้

ภาพที่ 2-1 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม และอรรถประโยชน์รวม
จากภาพความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม และอรรถประโยชน์รวม สามารถแสดงเป็นตารางเปรียบเทียบความสัมพันธ์ ได้ดังนี้

ตารางที่ 2-7 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม และอรรถประโยชน์รวม

TU (อรรถประโยชน์รวม)	MU (อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม)
เพิ่มสูงขึ้น	มีค่าเป็นบวก
เพิ่มขึ้นจนถึงจุดสูงสุด	มีค่าเป็นศูนย์
ลดลง	มีค่าติดลบ

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการวัดอรรถประโยชน์แบบอรรถประโยชน์รวมและอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี

เพชรบุรี เป็นจังหวัดในภาคกลางที่ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลอ่าวไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 123 กิโลเมตร เป็นเมืองเก่าที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน โดยมีชื่อปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลักที่หนึ่ง สมัยสุโขทัยและพบหลักฐานทางโบราณคดีซึ่งมีอายุย้อนไปถึงสมัยขอมและสมัยทวารวดี ทั้งยังเคยเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญชั้นเมืองลูกหลวงในสมัยอยุธยา

เพชรบุรี มีพื้นที่ 6,255.138 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันตกเป็นป่าเขาสลับซับซ้อน มีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างไทยกับสหภาพเมียนมาร์ ส่วนทางด้านทิศตะวันออกเป็นที่ราบไปจนถึงชายฝั่งทะเลอ่าวไทย พื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำบางกลอย และแม่น้ำบางตะบูน ประชากรจังหวัดเพชรบุรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีการทำนา สวนผลไม้ ทำน้ำตาล ใต้นด เลี้ยงสัตว์ และทำการประมง

จังหวัดเพชรบุรี แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอเขาย้อย อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด อำเภอท่ายาง อำเภอแก่งกระจาน และอำเภอชะอำ

การเดินทาง

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทิศตะวันออก ติดต่อชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและทิศตะวันตก ติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ด้านตะวันตกเป็นป่าไม้และภูเขาสูงสลับซับซ้อน มีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างไทยกับพม่า เฉพาะในเขตจังหวัดเพชรบุรีมีความยาวประมาณ 120 กิโลเมตร แม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำเพชรบุรี มีความยาวตลอดสาย 227 กิโลเมตร แม่น้ำบางกลอย มีความยาว 44 กิโลเมตร และแม่น้ำบางตะบูน มีความยาว 18 กิโลเมตร มีประชากรอาศัยหนาแน่นทางตะวันออกของพื้นที่ ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดเพชรบุรีแบ่งเป็น 3 เขต คือ

1. เขตภูเขาและที่ราบสูง อยู่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดติดกับพม่าในบริเวณอำเภอแก่งกระจานและอำเภอหนองหญ้าปล้อง มีภูเขาสูงและเป็นบริเวณที่สูงชันของจังหวัด มีลักษณะเป็น

เทือกเขาทอดยาวจากเหนือมาใต้ พื้นที่ถัดจากบริเวณนี้จะค่อย ๆ ลาดต่ำลงมาทางด้านตะวันออก บริเวณนี้เป็นต้นกำเนิดแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำปราณบุรี

2. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ บริเวณตอนกลางของจังหวัดซึ่งอุดมสมบูรณ์ที่สุด มีแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งเป็นแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน และมีเขื่อนแก่งกระจานและเขื่อนเพชรบุรีซึ่งเป็นแหล่งน้ำระบบชลประทาน บริเวณนี้เป็นเขตเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัด เขตนี้คือบริเวณบางส่วนของอำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอท่ายาง อำเภอชะอำ อำเภอบ้านลาด อำเภอบ้านแหลม และอำเภอเขาย้อย

3. เขตที่ราบฝั่งทะเล อยู่ทางด้านตะวันออกของจังหวัด ติดกับชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย บริเวณนี้นับเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่งของจังหวัดในด้านการประมง การท่องเที่ยว เขตนี้ได้แก่ บางส่วนของอำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอบ้านแหลม อำเภอท่ายาง และอำเภอชะอำ ลักษณะพื้นที่ชายฝั่งเพชรบุรี เหนือแหลมหลวงไปทางทิศเหนือเป็นพื้นที่ชายฝั่งหาดโคลน มีระบบนิเวศป่าชายเลน ด้านทิศใต้ของแหลมหลวงลงไปด้านทิศใต้เป็นหาดทราย มีระบบนิเวศเป็นหาดทราย แหลมหลวงซึ่งอยู่ในพื้นที่ตำบลแหลมผักเบี้ยจึงเป็นแหลมที่แบ่งระบบนิเวศป่าชายเลน ออกจากระบบนิเวศหาดทราย เหนือแหลมหลวงขึ้นไปด้านทิศเหนือมีลักษณะเป็นหาดโคลนเพราะอยู่ใกล้พื้นที่ชุ่มน้ำของแม่น้ำสายใหญ่ ได้แก่ แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำบางตะบูน แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำบางปะกง เมื่อฤดูน้ำหลากน้ำจากแม่น้ำได้พัดพาตะกอนลงสู่ทะเลเป็นจำนวนมาก จึงส่งผลให้พื้นที่ของชายฝั่งแถบนี้มีตะกอนใต้น้ำสูง ส่งผลให้ชายฝั่งมีโคลนจำนวนมาก ซึ่งเหมาะแก่ระบบนิเวศป่าชายเลน เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์ทะเล บริเวณอ่าวไทยในเขตอำเภอบ้านแหลมถือว่าเป็นอ่าวที่พบหอยหลากหลายชนิด เช่น หอยเสียบ หอยปากเปิด หอยตระกาย หอยตลับ หอยหลอด หอยแครง เป็นต้น โดยเฉพาะหอยแครง เป็นแหล่งที่พบมากที่สุดในโลก ภายหลังได้มีการตัดไม้ป่าชายเลนนำไปเผาถ่าน ทำลายป่าเพื่อทำนา กุ้ง กุ้งดำ จึงส่งผลให้ป่าชายเลนถูกทำลายเป็นจำนวนมาก

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดเพชรบุรีอยู่ติดอ่าวไทยจึงได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ในฤดูฝน ซึ่งมีผลทำให้ฝนตกชุก และอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงฤดูหนาว จึงทำให้มีอากาศหนาวเย็นในช่วงเวลาดังกล่าว สามารถแบ่งฤดูกาลออกเป็น 3 ฤดูฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเมษายน อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 32.13 องศาเซลเซียส ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงพฤศจิกายน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปีละ 959.5 มิลลิเมตรและฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 24.16 องศาเซลเซียส

ในปี 2550 อุณหภูมิอากาศสูงที่สุด 37.0 องศาเซลเซียส (วันที่ 19 เมษายน 2550) อุณหภูมิอากาศต่ำที่สุด 16.0 องศาเซลเซียส (วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2550) อุณหภูมิอากาศเฉลี่ยทั้งปี 28.02 องศาเซลเซียส ปริมาณฝนตกรวมทั้งปี 1,113.4 มิลลิเมตร มีจำนวนวันฝนตกวัดได้ตั้งแต่ 0.1 มิลลิเมตร จำนวน 99 วัน จากสถิติปริมาณน้ำฝนตั้งแต่ปี 2537-2550 เฉลี่ยวันฝนตกประมาณปีละ 103 วัน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ 12 ปี (ปี 2539-2550) 1003.43 มิลลิเมตรต่อปี มีฝนตกมากในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม

ประชากร

ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 30 กันยายน 2550 จังหวัดเพชรบุรีมีประชากรจำนวน 456,061 คน เป็นชาย 220,847 คน หญิง 235,214 คน จำนวนบ้าน 156,457 หลังคาเรือน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 97.35) และศาสนาอื่น ๆ ได้แก่ ศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 2.49) และศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 0.16) นอกนั้นเป็นศาสนาอื่น ๆ รายได้ต่อหัวของประชากรจังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2549 คือ 102,202 บาท/คน/ปี

ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี

จังหวัดเพชรบุรี มีจำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 468,874 คน โดยมีจำนวนผู้สูงอายุ จำแนกตามอำเภอ ดังนี้

อำเภอ	จำนวนผู้สูงอายุ	ร้อยละ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
อำเภอเมืองเพชรบุรี	14,984 คน	31.42	126 คน
อำเภอเขาย้อย	6,619 คน	13.88	55 คน
อำเภอหนองหญ้าปล้อง	1,268 คน	2.66	11 คน
อำเภอชะอำ	4,499 คน	9.43	38 คน
อำเภอท่ายาง	6,964 คน	14.60	58 คน
อำเภอบ้านลาด	6,611 คน	13.86	55 คน
อำเภอบ้านแหลม	4,484 คน	9.40	38 คน
อำเภอแก่งกระจาน	2,267 คน	4.75	19 คน
รวม	47,696 คน	100	400 คน

ข้อมูล : ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, เอกสารอิเล็กทรอนิกส์เข้าถึงได้โดย <http://phetchaburi.kapook.com/>, สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 กรกฎาคม 2556

สำหรับปัญหาหรือความต้องการสำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ส่วนใหญ่ต้องการสวัสดิการและการดูแล ดังนี้ (เจริญฤทธิ์ จันทร์ทิมา, 2556)

1. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
2. การดูแลด้านสุขภาพ
3. ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ไม่มีที่อยู่อาศัย ให้ได้รับการดูแลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการวิเคราะห์ พบว่า ข้อมูลจำนวนประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ของจังหวัดเพชรบุรี มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี เฉลี่ยปีละประมาณ 3,000 คน

ทิศทางในอนาคต/กลยุทธ์/แนวทางการแก้ไข

1. จัดสวัสดิการในเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้ทั่วถึง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ
2. จัดสวัสดิการและส่งเสริมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในด้านสุขภาพและที่อยู่อาศัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรสุดา เจริญรัต (2543: 55 - 76) ได้ศึกษาเรื่องการเกิดขึ้น การดำรงอยู่ และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย พบว่า จากการศึกษาข้อมูลที่ได้ของหมู่บ้านพอเพียง (หมู่บ้านพอเพียง หรือตำบลพอเพียง เป็นชื่อหมู่บ้านและตำบลที่สมมุติขึ้น ที่ตั้งอยู่ในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นสนามในการศึกษา เนื่องจาก พบว่า หมู่บ้านดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียงตามคำนิยาม) ในยุคก่อนปี 2518 เมื่อยังไม่มีถนนตัดผ่านเข้าไปในหมู่บ้านจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่จากอิทธิพลภายนอกที่หลั่งไหลเข้ามานั้นกล่าวได้ว่า โครงสร้างสังคมของหมู่บ้านนี้มีลักษณะแบบสังคมประเพณีอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของวิถีการผลิต ที่พบว่าเป็นไปเพื่อการยังชีพด้วยการอาศัยการเกษตรกรรมต่างๆ ทั้งการปลูกข้าว และพืชอื่น ๆ ผสมผสานไปกับการเก็บของป่า ล่าสัตว์ จับปลา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการปัจจัย 4 ให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขพอสมควรตามอัตภาพ

สกล พรหมสิน (2546) ได้ทำการศึกษาการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนตำบลหงส์เจริญ อำเภอท่าแพะ จังหวัดชุมพร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ประชาชนตำบลหงส์

เจริญมีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านปรากฏว่า ด้านครอบครัวเข้มแข็ง เป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านปัจจัยสี่พอเพียง ด้านการศึกษาถ้วนทั่ว ส่วนด้านรายได้พอเพียง อยู่ในระดับต่ำสุด และระดับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลหงส์เจริญ อำเภอท่าแพะ จังหวัดชุมพร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมาคือมีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 48.7 และการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 50

ธนภัทร์ สุทธิ (2550) การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุเทศบาลตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย.การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจแบบพอเพียง และความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ ตามตัวแปร เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลักเดิม การประกอบอาชีพในปัจจุบัน และฐานะทางเศรษฐกิจ 3) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ ตามตัวแปรเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลักเดิม การประกอบอาชีพในปัจจุบัน และฐานะทางเศรษฐกิจ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้ายจังหวัดเลย จำนวน 301 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ และแบบทดสอบความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบค่าที่ (t-test) ทดสอบค่าเอฟ (F-test) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุมีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมในระดับปานกลาง และผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลักเดิม การประกอบอาชีพในปัจจุบัน และฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุเพศชาย และเพศหญิง มีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน ในการศึกษาความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผู้สูงอายุที่มี เพศระดับการศึกษา อาชีพหลักเดิม และฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในชีวิตแตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มี สถานภาพสมรส การประกอบอาชีพในปัจจุบันแตกต่างกัน มีความพึงพอใจใน

ชีวิตไม่แตกต่างกัน และพบว่า การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิต ($r = .259$) ทั้งหมดทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธัญญา รุจิเสถียรทรัพย์ (2552) การสำรวจอัตลักษณ์แห่งตัวตนของคนชรา. การให้คุณค่าแก่มนุษย์ที่ยึดติดกับความหมายของพื้นที่ ดังในกรณีของความหมายคนชราในบ้านพักคนชรา นอกจากจะทำให้คนชราถูกตัดสินให้เป็นคนด้อยโอกาสกว่าคนกลุ่มอื่นในสังคมแล้วคนชรายังถูกกระทำเสมือนเป็นบุคคลที่ไร้ศักยภาพ ไร้รากเหง้าประวัติศาสตร์แห่งชีวิตในการประกอบสร้างตัวตน อย่างไรก็ตาม การศึกษาภายใต้วิถีวิทยา วิธีการศึกษาเรื่องเล่า ได้เผยให้เห็นว่า แม้อ่านหนึ่งระเบียบวินัยจะถูกใช้ภายใต้เจตจำนงของวาทกรรมหลักที่ได้ละเลยต่ออารมณ์ความรู้สึก และคุกคามศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของคนชรา แต่คนชราได้มีกระบวนการต่อสู้ ต่อรอง ผ่านการปรับเปลี่ยนความหมายด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์จากผู้ถูกกระทำไปสู่การเป็นผู้กระทำทางสังคม ดังนั้นแม้ภายในบ้านพักฯ จะมีเจตจำนงที่แตกต่างทั้งของคนชราและบริบทรอบข้าง หากแต่การมีปฏิสัมพันธ์ภายใต้สำนึกร่วมต่อความแตกต่างของประสบการณ์ชีวิต หรือมีความเคารพต่อตัวตนของกันและกันได้นำไปสู่การสร้างสัมพันธ์ภาพแห่งความเอื้ออาทร และการยอมรับในความหลากหลายแห่งความเป็นมนุษย์ โดยนัยนี้ บ้านพักคนชราและคนชราจึงไม่ได้มีความหมายตายตัวตามเจตจำนงของคนใดคนหนึ่ง แต่ความหมายของพื้นที่และความหมายของคนชราแปรเปลี่ยนไปตามปฏิสัมพันธ์ การต่อรอง และความปรารถนาที่หลากหลายของผู้ที่เป็นส่วนหนึ่งของบ้านพักคนชรา

เอกพล จันทร์สถิตย์พร (2551) การประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตกรุงเทพมหานครการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ 3 วิธี แล้วจึงจัดลำดับความสำคัญด้วยวิธี **Priority Needs Index** แบบปรับปรุง (**PNImodified**) และเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 938 คน ได้มาจากการเลือกตัวอย่างสุ่มอย่างง่ายแบบมีชั้นภูมิเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ มีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ (**Dual-Response Format**) ชนิด 5 มาตรา มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .981 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าสูงสุด - ต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยตารางไขว้ 2 มิติ (**Cross-tabulation**) การทดสอบความแตกต่างด้วย

สถิติทดสอบที่ แบบกลุ่มอิสระ และสถิติทดสอบครัสคาล - วอลลิส การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจใช้การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบमुखสำคัญ และวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบร่วม ส่วนการหมุนแกนใช้ทั้งการหมุนแกนแบบมุมฉาก ด้วยวิธีแวกซ์ และการหมุนแกนแบบมุมแหลม ด้วยวิธีอ็อบลิมีนตรง และใช้ดัชนี PNImodified สำหรับกำหนดลำดับความสำคัญผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่าประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ เรียงลำดับความสำคัญด้วยดัชนี PNImodified จะได้ว่า 1) ด้านการพัฒนาตน 2) ด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ 3) ด้านการนับถือตนเองและการปรับตัว 4) ด้านสุขภาพจิตและคุณธรรมผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ตามตัวแปรเพศและฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งโดยภาพรวมและแยกเป็นรายด้าน ในขณะที่ตัวแปรระดับการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้านการนับถือตนเองและการปรับตัว ด้านสุขภาพจิตและคุณธรรม ด้านการพัฒนาตน รวมทั้งด้านภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรวรรณ เมฆขยาย (2555) การนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาขั้นตอนการการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จและผลของการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จและผลของการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยประยุกต์แนวคิดของ George C. Edwards มาใช้เป็นกรอบในการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบเชิงคุณภาพและเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอผลการศึกษาในลักษณะเชิงพรรณนาผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมจำนวน 10 คนและผู้สูงอายุที่ได้รับเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุจำนวน 20 คน สรุปผลการวิจัยเป็นดังนี้ 1) เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติตามขั้นตอนการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุตามที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2552 กำหนดไว้ทุกขั้นตอน 2) เงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จได้แก่ เงื่อนไขด้านโครงสร้างระบบ

ราชการ และเงื่อนไขด้านการติดต่อสื่อสารแต่เงื่อนไขด้านทรัพยากรและเงื่อนไขด้านทัศนคติส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเบี่ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติไม่มากนัก 3) ผลของการนำนโยบายเบี่ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติสามารถบรรลุวัตถุประสงค์โดยเบี่ยยังชีพสามารถสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่ามีเกียรติภูมิและคงศักดิ์เป็นมนุษย์ช่วยให้ผู้สูงอายุมีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน ช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นช่วยให้พึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

ฮัน คี โฮ และคณะ (Han Kwee Ho. ;et al. 2003) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ ศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง ผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลจากทางบ้านและผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลจากชุมชนในประเทศ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลจากทางบ้านในเมืองเกียวโต จำนวน 261 คน และผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลจากชุมชนเมืองอูระอุสุในฮอกไกโด จำนวน 733 คน พบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลจากชุมชนจะมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลจากทางบ้านจะมีความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวมากกว่า และพบว่าความสัมพันธ์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีคนเอาใจใส่ดูแล และรู้สึกว่าตนเองนั้นมีประโยชน์ต่อส่วนรวม

แกรนเนย์ (Graney, 1975) ศึกษาเรื่องความสุขกับการมีส่วนร่วมในสังคม กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีความสุข คือ ผู้ที่มีส่วนร่วมในสังคมมาก และผู้ที่มีส่วนร่วมในสังคมน้อย คือ ผู้ที่ไม่มีความสุข และยังพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุเพิ่มมากขึ้น จะมีส่วนร่วมในสังคมลดลง ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ผู้สูงอายุมีอายุเพิ่มขึ้นนั้นกำลังร่างกายก็จะลดน้อยถอยลงไป ทำให้ทำกิจกรรมได้น้อยลง ดังนั้น บุคคลในครอบครัวจึงต้องให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น เช่น หากิจกรรมที่เหมาะสมให้ทำ พูดคุยและให้ความสำคัญกับท่านให้มากยิ่งขึ้น

มาร์คิตส์ และมาร์ติน (Markides & Martin, 1979) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุมีความพอใจในชีวิต พบว่ากิจกรรมทางสังคมเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายความพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงได้ดีที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการที่ผู้สูงอายุนั้น เมื่อออกจากงานแล้วจะรู้สึกว่าตนเองไร้ค่า หมดความหมาย ไม่สามารถทำประโยชน์ได้ ดังนั้น ตัวแปรด้านกิจกรรมในสังคมจึงเป็นกลไกที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกว่าตนเองนั้นมีคุณค่าอีกครั้งหนึ่ง

แคสเปอร์ และแฮร์ริส (Casper & Harris, 2008) ได้ศึกษาอรรถประโยชน์ของชีวิตการทำงานและความผูกพันทางองค์กร ผลการศึกษา Self-interest utility model ซึ่งให้เห็นว่านโยบายชีวิตการทำงานขององค์กรมีอิทธิพลต่อความผูกพันทางองค์กร แต่ทั้งนี้นโยบายดังกล่าวจะต้อง

สร้างอรรถประโยชน์ให้กับพนักงาน ทำให้การทำงานมีความยืดหยุ่น ทั้งนี้ยังพบว่าตารางเวลาจะมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบอีกด้วย ดังนั้น การกำหนดนโยบายต่างๆ จึงมีความจำเป็นที่จะสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับพนักงาน เพื่อเสริมสร้างความผูกพันที่มีต่อองค์กรให้มากยิ่งขึ้น เช่น กิจกรรมกีฬาประจำปี กิจกรรมวันเกิดพนักงาน กิจกรรมวันปีใหม่ เป็นต้น

เบอร์ฟอร์ด และคณะ (Burford: et al. 2013) ได้ศึกษาการนำอรรถประโยชน์มาใช้ในการตัดสินใจ ผลการศึกษา พบว่า การวัดอรรถประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้ดีในสถานการณ์ที่ต้องใช้การตัดสินใจที่มีความซับซ้อน ซึ่งสามารถเข้ามาช่วยในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงในผลกระทบที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น ดังจะเป็นได้ว่าอรรถประโยชน์นั้นมีได้มีประโยชน์เพียงแต่ช่วยในเรื่องของการอธิบายการดำเนินชีวิตเท่านั้น แต่ยังช่วยในการตัดสินใจ ทำให้ระบบการตัดสินใจนั้นดียิ่งขึ้น

ตารางที่ 2-8 สรุปแนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์					
	สนับสนุนความสำคัญและปัญหาของการวิจัย	พัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัย	การสร้างเครื่องมือการวิจัย	การเลือกใช้สถิติสำหรับการวิจัย	ใช้เป็นแบบแผนในการวิเคราะห์ข้อมูล	สนับสนุนการอภิปรายผลการวิจัย
1.แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	✓	✓	✓	✓		
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้สูงอายุ	✓		✓	✓		
3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	✓		✓	✓		
4. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ		✓	✓			
5. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแบบเศรษฐกิจพอเพียง	✓	✓			✓	
6. แนวคิดเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์		✓	✓	✓		

ตารางที่ 2-8 (ต่อ)

ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์					
	สนับสนุน ความสำคัญและ ปัญหา ของการ วิจัย	พัฒนา กรอบ แนวคิด ในการ วิจัย	การ สร้าง เครื่องมือ การ วิจัย	การ เลือกใช้ สถิติ สำหรับ การ วิจัย	ใช้เป็น แบบ แผนใน การ วิเคราะห์ ข้อมูล	สนับสนุน การ อภิปราย ผลการวิจัย
7. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี	✓					
8. ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุใน จังหวัดเพชรบุรี	✓					
9.อรสุดา เจริญรัตน์ (2543) ได้ศึกษา เรื่องการเกิดขึ้น การดำรงอยู่ และ การปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้ การเปลี่ยนแปลง ของ สังคมไทย	✓	✓	✓			
10.สกล พรหมสิน (2546: 98) ได้ ทำการศึกษาดำเนินชีวิตแบบ เศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชน ตำบลหงส์เจริญ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร			✓	✓	✓	
11.ธนภัทร์ สุทธิ. (2550).การ ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง กับ ความพึงพอใจในชีวิต ของ ผู้สูงอายุเทศบาลตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย.	✓	✓	✓	✓		
12.ฉันทยา รุจิเสถียรทรัพย์ (2552).การต่อรองอัตลักษณ์แห่ง ตัวตนของคนชรา.	✓		✓	✓		

ตารางที่ 2-8 (ต่อ)

ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์					
	สนับสนุน ความสำคัญ และปัญหา ของการ วิจัย	พัฒนา กรอบ แนวคิด ในการ วิจัย	การสร้าง เครื่องมือ การวิจัย	การ เลือกใช้ สถิติ สำหรับ การ วิจัย	ใช้เป็น แบบ แผนใน การ วิเคราะห์ ข้อมูล	สนับสนุน การ อภิปราย ผลการวิจัย
13. เอกพล จันทร์สถิตย์พร.(2551).การประเมินความ ต้องการจำเป็นในการจัดการ เรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตกรุงเทพมหานคร	✓		✓	✓		
14. อรวรรณ เมฆขยาย.(2555) การนำนโยบายเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลปราน บุรี อำเภอปรานบุรีจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์.		✓	✓			
15. ฮัน คี โฮ และคณะ (Han Kwee Ho. ;et al. 2003) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึง พอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ						✓
16. แกรนเนย์ (Graney, 1975) ศึกษาเรื่องความสุข กับการมีส่วนร่วมในสังคม กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้สูงอายุ						✓

ตารางที่ 2-8 (ต่อ)

ประเด็นที่เกี่ยวกับเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์					
	สนับสนุน ความสำคัญ และปัญหา ของการ วิจัย	พัฒนา กรอบ แนวคิด ในการ วิจัย	การสร้าง เครื่องมือ การวิจัย	การ เลือกใช้ สถิติ สำหรับ การ วิจัย	ใช้เป็น แบบ แผนใน การ วิเคราะห์ ข้อมูล	สนับสนุน การ อภิปราย ผลการวิจัย
17. มาร์คิดส์ และมาร์ติน (Markides & Martin, 1979) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุมีความพอใจในชีวิต						✓

จากตารางสรุปแนวทางการศึกษาและการใช้ประโยชน์จากแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้สูงอายุ แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแบบเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเพชรบุรี และข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งนำมาใช้ในส่วนของการสนับสนุนความสำคัญและปัญหาของการวิจัย พัฒนารอบแนวคิดในการวิจัย การสร้างเครื่องมือการวิจัยการเลือกใช้สถิติสำหรับการวิจัยและใช้เป็นแบบแผนในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดตั้งข้างต้น เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยมีตัวแปรหลักที่สำคัญ ได้แก่ 1) ตัวแปรด้านคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย การรับรู้คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมของบุคคล และความสามารถในการแสดงพฤติกรรม 2) ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยความสัมพันธ์ทางสังคม และปัจจัยด้านการดำเนินชีวิต และ 3) อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย สุขภาวะและนันทนาการ การศึกษาและอาชีพ รวมถึงการมีส่วนร่วมในสังคม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี” โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ในทางด้านคุณภาพการดำรงชีพที่ดีของผู้สูงอายุและความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ในด้านสุขภาพและนันทนาการ ด้านการศึกษาและอาชีพ และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่ 2 การประยุกต์แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์ระดับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุจากกิจกรรมด้วยแนวทางการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ในทางด้านคุณภาพการดำรงชีพที่ดีของผู้สูงอายุและความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ในด้านสุขภาพและนันทนาการ ด้านการศึกษาและอาชีพ และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล จังหวัดเพชรบุรี

2. วิธีการสุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดตัวอย่าง

สำหรับการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ กำหนดตามจำนวนของตัวแปรสังเกตได้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างต่อจำนวนตัวแปร เป็น 20 ตัวอย่างต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ จึงได้จำนวน 200 ตัวอย่าง เนื่องจากมีจำนวน 10 ตัวแปรสังเกตได้ (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) และเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือ

สำหรับงานวิจัย ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างอีก 200 ตัวอย่าง รวมเป็น 400 ตัวอย่าง ตามแนวคิดของ Taro Yamane ณ ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 พบว่าจะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุจำนวน 400 คน(ศิริชัย กาญจนวาสิ, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุโข, 2544 :132 - 133)

ตารางที่ 3-1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรตามวิธีของ Taro Yamane

ขนาดของประชากร	ค่าความคลาดเคลื่อน				
	±2%	±3%	±4%	±5%	±10%
25,000	2,273	1,064	610	394	100
50,000	2,381	1,087	617	397	100
100,000	2,439	1,099	621	398	100
>100,000	2,500	1,111	625	400	100

ที่มา: ศิริชัย กาญจนวาสิ, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุโข, 2544 :132 - 133

จากนั้นจึงนำมากำหนดจำนวนตัวอย่างตามวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) แบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีจำนวนมากและมีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนก ออกเป็นชั้นภูมิ (Stratum) เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วนและครอบคลุม ในที่นี้ผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นอำเภอ ดังนี้

อำเภอ	จำนวนผู้สูงอายุ	ร้อยละ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
อำเภอเมืองเพชรบุรี	14,984 คน	31.42	126 คน
อำเภอเขาย้อย	6,619 คน	13.88	55 คน
อำเภอหนองหญ้าปล้อง	1,268 คน	2.66	11 คน
อำเภอชะอำ	4,499 คน	9.43	38 คน
อำเภอบำเหน็จณรงค์	6,964 คน	14.60	58 คน
อำเภอบ้านลาด	6,611 คน	13.86	55 คน
อำเภอบ้านแหลม	4,484 คน	9.40	38 คน
อำเภอแก่งกระจาน	2,267 คน	4.75	19 คน
รวม	47,696 คน	100	400 คน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าความตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลความภักดีในตราสินค้าของสโมสรฟุตบอลของไทยพรีเมียร์ลีก เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตและเป็นข้อมูลเพื่อฐานของเนื้อหาในแบบสอบถาม

2. พัฒนาข้อคำถามในแบบสอบถามและปรับปรุงให้ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะและความมุ่งหมายของการวิจัย และนำแบบสอบถามไปตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน การพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามเป็นมาตรฐานประเมินค่า 3 ระดับ โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาแปลผลคะแนน ดังนี้

มีความเห็นว่า สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น +1

มีความเห็นว่า ไม่แน่ใจ กำหนดคะแนนเป็น 0

มีความเห็นว่า ไม่สอดคล้อง กำหนดคะแนนเป็น -1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปแทนค่าในสูตร เพื่อคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of consistency) ต่อไป ถ้าค่าถามข้อใดค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ แต่ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามข้อใดน้อยกว่า 0.50 จะต้องนำข้อคำถามนั้นไปปรับปรุง

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาดำเนินการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย (Pretest) จำนวน 30 คนเพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลลัพธ์ค่าแอลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าระหว่าง $0 < \alpha < 1$ ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548: 445)

4. ปรับปรุงรูปแบบสอบถามจนได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

5. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี" เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 ตอน โดยมีตัวอย่างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ
ภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่ จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีอยู่ 4 ตอน มีจำนวน 6 หน้า (รวมใบปะหน้า) ประกอบด้วย
ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจ

พอเพียง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตาม
แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

- ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ
2. ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

ขอขอบคุณทุกท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

1.1 ชาย

1.2 หญิง

2. อายุ

2.1 อายุ 60-64 ปี

2.2 อายุ 65-69 ปี

2.3 อายุ 70-74 ปี

2.4 อายุ 75 - 79 ปี

2.5 อายุ 80 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

3.1 ประถมศึกษา

3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น

3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

3.4 อนุปริญญา/ปวส.

3.5ปริญญาตรี

3.6 ปริญญาโท

3.7 ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า

4. สถานภาพ

4.1 โสด

4.2 สมรส

4.3 หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่

5. รายได้ส่วนตัวต่อเดือน

5.1 น้อยกว่า 5,000 บาท

5.2 5,001 - 10,000 บาท

5.3 10,001 - 15,000 บาท

5.4 15,001 - 20,000 บาท

5.5 20,001 - 25,000 บาท

5.6 25,001- 30,000 บาท

5.7 30,001บาทขึ้นไป

6. กิจกรรมที่ท่านทำเป็นประจำโปรด ระบุ.....

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านเพียงคำตอบเดียว

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ด้านการรับรู้คุณภาพชีวิต							
1	ท่านมีความสามัคคีปรองดองกันภายในครอบครัว						
2	ท่านมีการพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในครอบครัว						
3	ท่านทำใจยอมรับและปล่อยวางความคิดที่ทำให้ไม่สบายใจ						
4	ท่านได้รับความเคารพนับถือจากบุคคลในชุมชน						
ด้านสิ่งแวดล้อมของบุคคล							
5	ที่อยู่อาศัยของท่านมีความปลอดภัย						
6	ท่านได้รับความเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัว						
7	ท่านสามารถสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนและคนอื่นได้						
8	บริเวณบ้านของท่านมีสิ่งแวดล้อมที่ดีบรรยากาศบริสุทธิ์						
ความสามารถในการแสดงพฤติกรรม							
9	ท่านสอนลูกหลานให้ใช้จ่ายแต่เรื่องที่สำคัญ						
10	ท่านสอนลูกหลานให้ประมาณตนเองในเรื่องต่างๆ						
11	ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเมื่อคนในครอบครัวเกิดปัญหา						

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
12	ท่านมักกล่าวคำชมเชยเมื่อบุคคลในครอบครัวประสบความสำเร็จในชีวิต						
ด้านการมีความผาสุกทางด้านจิตใจ							
13	เมื่อคนในครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ จะชวนท่านไปด้วยเสมอ						
14	ท่านได้รับความสนใจจากบุคคลในครอบครัว						
15	ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนสบายๆอยู่เสมอ						
16	ท่านรู้สึกพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของท่าน						

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ							
17	ท่านซื้อของทุกอย่างที่ท่านอยากได้						
18	ท่านมีเงินใช้จ่ายเพียงพอในการดำเนินชีวิต						
19	ท่านไม่ต้องพึ่งพารายได้เพื่อใช้ใน ชีวิตประจำวันจากลูกหลานหรือผู้อื่น						
20	ท่านนำเงินส่วนหนึ่งเก็บออมไว้เมื่อยาม ฉุกเฉิน						
ปัจจัยความสัมพันธ์ทางสังคม							
21	ท่านไม่รู้สึกเศร้า เหงา ว่าเหว่						

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
22	เมื่อท่านต้องการความช่วยเหลือท่านได้รับการช่วยเหลือจากคนอื่นๆ อยู่เสมอ						
23	ท่านสามารถให้ความช่วยเหลือบุคคลคนอื่นๆ						
24	ท่านได้รับคำแนะนำจากเพื่อนในชุมชนเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอยู่เสมอ						
ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิต							
25	ท่านรู้สึกพึงพอใจที่สามารถทำกิจวัตรประจำวันเองได้						
26	ท่านร่วมปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาเนื่องในวันสำคัญอยู่เสมอ						
27	ท่านรู้สึกพึงพอใจที่สามารถทำงานต่างๆ ได้ด้วยตนเอง						
28	ท่านมีโอกาสทำกิจกรรมนันทนาการร่วมกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ						
ด้านสุขภาพและนันทนาการ							
29	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง						
30	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ						
31	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของร่วมกับคนในท้องถิ่น						

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ด้านการศึกษาและอาชีพ							
32	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านสามารถแบ่งปันความรู้ และสร้าง อาชีพให้กับคนอื่น ๆ ได้						
33	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านได้รับความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ที่เกิด จากการแลกเปลี่ยนจากคนในชุมชน						
34	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านมีอาชีพเสริม ที่สามารถแบ่งเบา ภาระของคนในครอบครัวได้						
ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม							
35	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ร่วมกับชุมชน						
36	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านรู้สึกว่าคุณเองมีประโยชน์ต่อชุมชน และรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่สามารถสร้าง คุณประโยชน์ให้กับคนในชุมชนได้						
37	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกับเพื่อนบ้านและบุคคลอื่นในชุมชน						

ข้อเสนอแนะ

.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาให้ข้อมูลคำตอบของท่านจะถูกนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

หากมีประเด็นเพิ่มเติมหรือมีข้อสงสัยติดต่ออาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์จันทิก

รองคณบดีฝ่ายแผนงานและประกันคุณภาพ

โทร 0 3259 4043-50 (41228)

จากตัวอย่างแบบสอบถามข้างต้น ประกอบด้วย 4 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การรับรู้คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมของบุคคล ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมและความผาสุกทางจิตใจ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยความสัมพันธ์ทางสังคมและปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ อรรถประโยชน์ด้านสุขภาพและนันทนาการ อรรถประโยชน์ด้านการศึกษาและอาชีพและอรรถประโยชน์ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม

โดยตอนที่ 2-4 มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยกำหนดน้ำหนักของคะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึงมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึงมีความคิดเห็นระดับมาก

ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึงมีความคิดเห็นระดับปานกลาง

ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึงมีความคิดเห็นระดับน้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึงมีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

วิธีการแปลผลแบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้ค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์คะแนนของแบบสอบถามส่วนที่ 2 ดังนี้(บุญชุม ศรีสะอาด, 2545)

คะแนนสูงสุด- คะแนนต่ำสุด

จำนวนระดับชั้น

$$= \frac{5-1}{5} = 0.8$$

ระดับคะแนน	ความหมาย
ระดับ 5 ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	เป็นระดับที่มีความคิดเห็นมากที่สุด
ระดับ 4 ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	เป็นระดับที่มีความคิดเห็นมาก
ระดับ 3 ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	เป็นระดับที่มีความคิดเห็นปานกลาง
ระดับ 2 ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	เป็นระดับที่มีความคิดเห็นน้อย
ระดับ 1 ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	เป็นระดับที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. ดำเนินการลงรหัส (Coding) และนำข้อมูลมาประมวลผล
3. การคำนวณสถิติแยกเป็น 2 ส่วนดังนี้

3.1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) การวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) คิดเป็นร้อยละ (Percentage) การใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.2 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

วิธีการเก็บข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประสานงานกับตัวแทนในพื้นที่ของแต่ละอำเภอในจังหวัดเพชรบุรีก่อนลงพื้นที่เก็บข้อมูล
2. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจำนวน 8 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 400 ชุด
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม
4. คีย์ข้อมูลแบบสอบถาม สำหรับนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2550)

1.1 ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร

$$P = \left[\frac{f}{N} \right] \times 100$$

เมื่อ

P แทน ค่าสถิติร้อยละ

f แทน ความถี่ของข้อมูล

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ

 \bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$SD = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ

SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง

 $(\sum x)^2$

แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐาน ด้วยการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling: SEM)

ขั้นตอนที่ 2 การประยุกต์แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์ระดับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุจากกิจกรรมด้วยแนวทางการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

สำหรับในขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกับขั้นตอนที่ 1 แต่ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแตกต่างกัน โดยในขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้แบบบันทึกความพึงพอใจในการดำเนินกิจกรรม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาวะและนันทนาการ ด้านการศึกษาและอาชีพ และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ซึ่งสามารถแสดงตัวอย่างของแบบบันทึกได้ ดังนี้

แบบบันทึกความพึงพอใจในการดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพและนันทนาการ

ชื่อ..... เพศ..... อายุ.....ปี

ลำดับ	ระดับความพึงพอใจ									
	น้อยที่สุด					มากที่สุด				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาให้ข้อมูลคำตอบของท่านจะถูกนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

หากมีประเด็นเพิ่มเติมหรือมีข้อสงสัยติดต่ออาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์จันทิก

รองคณบดีฝ่ายแผนงานและประกันคุณภาพ

โทร 0 3259 4043-50 (41228)

แบบบันทึกความพึงพอใจในการดำเนินกิจกรรมด้านการศึกษาและอาชีพ

ชื่อ..... เพศ..... อายุ.....ปี

ลำดับ	ระดับความพึงพอใจ									
	น้อยที่สุด					มากที่สุด				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาให้ข้อมูลคำตอบของท่านจะถูกนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

หากมีประเด็นเพิ่มเติมหรือมีข้อสงสัยติดต่ออาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์จันทิก

รองคณบดีฝ่ายแผนงานและประกันคุณภาพ

โทร 0 3259 4043-50 (41228)

แบบบันทึกความพึงพอใจในการดำเนินกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมในสังคม

ชื่อ..... เพศ..... อายุ.....ปี

ลำดับ	ระดับความพึงพอใจ									
	น้อยที่สุด					มากที่สุด				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาให้ข้อมูลคำตอบของท่านจะถูกนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

หากมีประเด็นเพิ่มเติมหรือมีข้อสงสัยติดต่ออาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์จันทิก

รองคณบดีฝ่ายแผนงานและประกันคุณภาพ

โทร 0 3259 4043-50 (41228)

การวิเคราะห์และจัดกระทำข้อมูล

การคำนวณอรรถประโยชน์ (พฤทธิสรณ์ สุทธิไชยเมธี, 2555)

อรรถประโยชน์เพิ่ม (Marginal Utility: MU)

$$MU = \frac{\Delta TU}{\Delta Q}$$

กำหนดให้ ΔTU คือ การเปลี่ยนแปลงของอรรถประโยชน์ (Total Utility)

ΔQ คือ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณสินค้าและบริการ

อรรถประโยชน์รวม (Total Utility: TU)

$$TU = MU_1 + MU_2 + MU_3 + \dots + MU_n$$

กำหนดให้ TU คือ อรรถประโยชน์รวมในงานวิจัยนี้ ได้แก่ ค่าคะแนนรวมที่ผู้สูงอายุกำหนดให้จากการประเมินความพึงพอใจในกิจกรรมการดำเนินชีวิตภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

MU คือ อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มในงานวิจัยนี้ หมายถึง อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มหรือความพอใจที่ผู้สูงอายุได้รับเพิ่มขึ้น เมื่อดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้น 1 สัปดาห์

จากนั้นมาดำเนินการวิเคราะห์ดุลยภาพของอรรถประโยชน์ Utility of Equilibrium (UE) จากสูตร

$$UE = \frac{MU_1}{Activity_1} = \frac{MU_2}{Activity_2} = \frac{MU_3}{Activity_3} = \frac{MU_n}{Activity_n}$$

โดยที่ Activity คือ จำนวนครั้งในแต่ละกิจกรรม มีหน่วยเป็นสัปดาห์ ในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดเพชรบุรี

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี” ผู้วิจัยได้จัดทำผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้ในการสรุปผลการวิจัย ดังนี้

\bar{X}	แทนค่า	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
SD	แทนค่า	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
QUA	แทนค่า	คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
SAT	แทนค่า	ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
UTI	แทนค่า	อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ
DE	แทนค่า	อิทธิพลทางตรง
IE	แทนค่า	อิทธิพลทางอ้อม
TE	แทนค่า	อิทธิพลรวม
X^2	แทนค่า	ค่าไคสแควร์
df	แทนค่า	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
P	แทนค่า	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significances)
GFI	แทนค่า	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	แทนค่า	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
CFI	แทนค่า	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ
RMSEA	แทนค่า	ค่ารากกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ
R^2	แทนค่า	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
TU	แทนค่า	อรรถประโยชน์รวม
MU	แทนค่า	อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม

สำหรับการสรุปผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เรียงลำดับตามขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ในทางด้านคุณภาพการดำรงชีพที่ดีของผู้สูงอายุและความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ในด้านสุขภาพและนันทนาการ ด้านการศึกษาและอาชีพ และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 2 การประยุกต์แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์ระดับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุจากกิจกรรมด้วยแนวทางการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ในทางด้านคุณภาพการดำรงชีพที่ดีของผู้สูงอายุและความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ในด้านสุขภาพและนันทนาการ ด้านการศึกษาและอาชีพ และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 1.1 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีต่อคุณภาพชีวิตความพึงพอใจและอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ชาย	177	44.2
หญิง	223	55.8
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการศึกษาวิจัย ในด้านเพศเกินครึ่งเป็นเพศหญิง จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 และเป็นเพศชาย จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3

ตารางที่ 4-2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
อายุ 60-64 ปี	124	31.0
อายุ 65-69 ปี	180	45.0
อายุ 70-74 ปี	60	15.0
อายุ 75 - 79 ปี	29	7.3
อายุ 80 ปีขึ้นไป	7	1.7
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการศึกษาวิจัย ในด้านอายุ เกือบครึ่ง มีอายุ 65-69 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาคือ อายุ 60-64 ปี จำนวน 124 คิดเป็นร้อยละ 31.0 และอายุ 70-74 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0

ตารางที่ 4-3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	249	62.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	132	33.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	11	2.8
อนุปริญญา/ปวส.	5	1.1
ปริญญาตรี	3	0.8
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการศึกษาวิจัย ในด้าน ระดับการศึกษา เกือบครึ่งมีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 249 คิดเป็นร้อยละ 62.3 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และมัธยมศึกษาตอน ปลาย/ปวช. จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8

ตารางที่ 4-4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สถานภาพหลังอายุ 60 ปีมาแล้ว

สถานภาพ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สมรส	326	81.5
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	74	18.5
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการศึกษาวิจัย ในด้าน สถานภาพของผู้สูงอายุ เกือบทั้งหมด สมรสแล้ว จำนวน 326 คิดเป็นร้อยละ 81.5 รองลงมา คือ หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5

ตารางที่ 4-5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ส่วนตัวต่อเดือน หลังอายุ 60 ปีมาแล้ว

รายได้ส่วนตัวต่อเดือน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
10,001 - 15,000 บาท	133	33.1
15,001 - 20,000 บาท	94	23.5
20,001 - 25,000 บาท	63	15.8
25,001- 30,000 บาท	75	18.8
30,001บาทขึ้นไป	35	8.8
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4-5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการศึกษาวิจัย ในด้าน รายได้ส่วนตัวต่อเดือน ส่วนใหญ่ มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือ 15,001 - 20,000 บาท จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 และ 25,001- 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.8

สรุปผลระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4-6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณภาพชีวิต

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ท่านมีความสามัคคีปรองดองกันภายในครอบครัว	3.91	0.75	มาก
2. ท่านมีการพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันใน ครอบครัว	3.97	0.76	มาก
3. ท่านทำใจยอมรับและปล่อยวางความคิดที่ทำให้ไม่สบายใจ	3.92	0.67	มาก
4. ท่านได้รับความเคารพนับถือจากบุคคลในชุมชน	4.06	0.68	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.30	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-6 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณภาพชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้คุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4-7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสิ่งแวดล้อมของบุคคล

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ที่อยู่อาศัยของท่านมีความปลอดภัย	4.24	0.62	มากที่สุด
2. ท่านได้รับความเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัว	4.00	0.65	มาก
3. ท่านสามารถสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนและคนอื่นได้	4.12	0.73	มาก
4. บริเวณบ้านของท่านมีสิ่งแวดล้อมที่ดี บรรยากาศบริสุทธิ์	4.13	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.53	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-7 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสิ่งแวดล้อมของบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสิ่งแวดล้อมของบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น ที่อยู่อาศัยของท่านมีความปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4-8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความสามารถในการแสดงพฤติกรรม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ท่านสอนลูกหลานให้ใช้จ่ายแต่เรื่องจำเป็น	3.97	0.68	มาก
2. ท่านสอนลูกหลานให้ประมาณตนเองในเรื่องต่างๆ	4.18	0.86	มาก
3. ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเมื่อคนในครอบครัวเกิดปัญหา	4.31	0.58	มากที่สุด
4. ท่านมักกล่าวคำชมเชยเมื่อบุคคลในครอบครัวประสบความสำเร็จในชีวิต	3.90	0.45	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.50	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-8 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความสามารถในการแสดงพฤติกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความสามารถในการแสดงพฤติกรรม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ยกเว้น ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเมื่อคนในครอบครัวเกิดปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4-9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความสุขทางด้านจิตใจ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ระดับ
1. เมื่อคนในครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจจะชวนท่านไปด้วยเสมอ	4.44	0.55	มากที่สุด
2. ท่านได้รับความสนใจจากบุคคลในครอบครัว	4.31	0.68	มากที่สุด
3. ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนสบายๆ อยู่เสมอ	4.16	0.65	มาก
4. ท่านรู้สึกพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของท่าน	4.30	0.65	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.76	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-9 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความสุขทางด้านจิตใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความสุขทางด้านจิตใจ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ยกเว้น ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนสบายๆ อยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก

สรุปผลความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4-10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ท่านซื้อของทุกอย่างที่ท่านอยากได้	4.19	0.67	มาก
2. ท่านมีเงินใช้จ่ายเพียงพอในการดำเนินชีวิต	4.07	0.70	มาก
3. ท่านไม่ต้องพึ่งพารายได้เพื่อใช้ในการชีวิตประจำวันจากลูกหลานหรือผู้อื่น	4.17	0.68	มาก
4. ท่านนำเงินส่วนหนึ่งเก็บออมไว้เผื่อยามฉุกเฉิน	4.10	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.52	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-10 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 4-11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยความสัมพันธทางสังคม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ท่านไม่รู้สึกรำคาญ เหนงา ว้าเหว่	4.25	0.64	มาก
2. เมื่อท่านต้องการความช่วยเหลือท่านได้รับการช่วยเหลือจากคนอื่น ๆ อยู่เสมอ	3.93	0.64	มาก
3. ท่านสามารถให้ความช่วยเหลือบุคคลคนอื่น ๆ	4.06	0.70	มาก
4. ท่านได้รับคำแนะนำจากเพื่อนในชุมชนเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอยู่เสมอ	4.14	0.68	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.48	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-11 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยความสัมพันธ์ทางสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยความสัมพันธ์ทางสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4-12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยด้านการดำเนินชีวิต

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ท่านรู้สึกพึงพอใจที่สามารถทำกิจวัตรประจำวันเองได้	4.05	0.74	มาก
2. ท่านร่วมปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาเนื่องในวันสำคัญอยู่เสมอ	4.10	0.69	มาก
3. ท่านรู้สึกพึงพอใจที่สามารถทำงานต่างๆ ได้ด้วยตนเอง	3.92	0.69	มาก
4. ท่านมีโอกาสทำกิจกรรมนันทนาการร่วมกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ	4.05	0.79	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.38	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-12 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยด้านการดำเนินชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยด้านการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลความคิดเห็นที่มีต่ออรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตาม
แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4-13 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ
อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้าน
สุขภาวะและนันทนาการ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ระดับ
1. การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านมี สุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.04	0.62	มาก
2. การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ทำให้ ท่านได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ	4.03	0.67	มาก
3. การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านได้ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของร่วมกับคนในท้องถิ่น	4.31	0.63	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.49	0.62	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-13 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของ
ผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสุขภาวะและนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
ที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสุขภาวะและ
นันทนาการ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้
ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของร่วมกับคนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4-14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
 ด้านการศึกษาและอาชีพ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ระดับ
1. การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่าน สามารถแบ่งปันความรู้ และสร้างอาชีพให้กับคนอื่น ๆ ได้	4.09	0.68	มาก
2. การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านได้รับ ความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนจากคนในชุมชน	4.16	0.64	มาก
3. การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านมี อาชีพเสริม ที่สามารถแบ่งเบาภาระของคนในครอบครัวได้	4.19	0.67	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.48	0.68	มากที่สุด

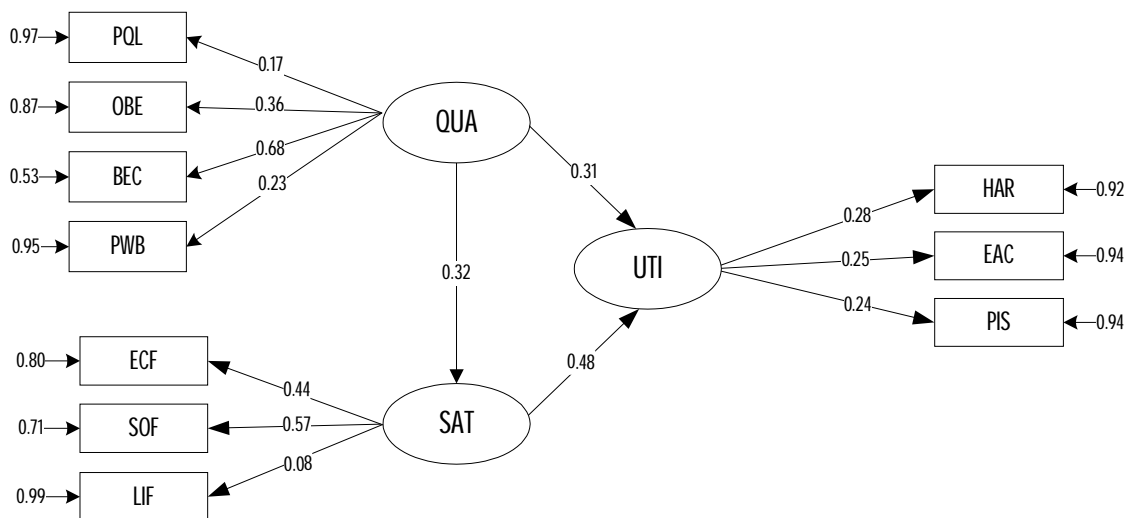
จากตารางที่ 4-14 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของ
 ผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาและอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ใน
 การดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาและอาชีพ อยู่ใน
 ระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 4-15 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
 ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ระดับ
1. การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านได้มีส่วน ร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน	4.09	0.70	มาก
2. การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านรู้สึก ตนเองมีประโยชน์ต่อชุมชนและรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่สามารถ สร้างคุณประโยชน์ให้กับคนในชุมชนได้	4.09	0.70	มาก
3. การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านได้มีโอกาส พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนบ้านและบุคคลอื่นในชุมชน	4.02	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.35	0.69	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-15 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรณประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรณประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์เส้นทางบรรณประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

Chi-Square=22.29, df=28, P-value=0.76758, RMSEA=0.000

ภาพที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์เส้นทางบรรณประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

จากผลการวิเคราะห์เส้นทาง พบว่า บรรณประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ($\chi^2 = 22.29$, $df = 28$, $P = 0.7675$) และค่าดัชนีความสอดคล้อง (GFI = 0.99, AGFI = 0.98, CFI = 1.00, และ RMSEA = 0.0) อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ตาราง 4-16 ตารางผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปร

ตัวแปรเกณฑ์		SAT	UTI
QUA	DE	0.32	0.31
	IE	-	0.15
	TE	0.32	0.46
SAT	DE	-	0.48
	IE	-	-
	TE	-	0.48
UTI	DE	-	-
	IE	-	-
	TE	-	-
$X^2 = 22.29$		df = 28	P = 0.7675
AGFI = 0.98		CFI = 1.00	GFI = 0.99
		RMSEA = 0.0	

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปร พบว่า คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (QUA) มีอิทธิพลทางตรงต่อ ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (SAT) และอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (UTI) เท่ากับ 0.32 และ 0.31 ตามลำดับ สำหรับอิทธิพลทางอ้อมมีอิทธิพลต่อ อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (UTI) เท่ากับ 0.15 รวมถึงมีอิทธิพลรวมต่อ ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (SAT) และอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (UTI) เท่ากับ 0.32 และ 0.46 ตามลำดับ

ในขณะที่ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (SAT) มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อ อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (UTI) เท่ากับ 0.48

ตอนที่ 2 การประยุกต์แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์ระดับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุจากกิจกรรมด้วยแนวทางการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 2.1 ผลการศึกษากิจกรรมของผู้สูงอายุที่ทำเป็นประจำ ตามแนวทางการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 4-17 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ	จำนวน (กิจกรรม)	ร้อยละ
ตรวจสุขภาพ	251	20.9
กีฬาเปตอง	190	15.8
ฟังเทศน์	312	26.0
ปลูกผักปลอดสารพิษ	295	24.5
ปราชญ์ชาวบ้าน	154	12.8
รวม	1,202	100.0

หมายเหตุ: ผู้ตอบแบบสอบถาม 1 คน สามารถเลือกตอบได้หลายกิจกรรม

จากตารางที่ 4-17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการศึกษาวิจัย ในด้านกิจกรรมที่ทำเป็นประจำส่วนใหญ่ชอบทำกิจกรรมฟังเทศน์จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมาคือปลูกผักปลอดสารพิษจำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 และกิจกรรมตรวจสุขภาพจำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 20.9

จากผลการศึกษากิจกรรมที่ผู้สูงอายุ พบว่า มีกิจกรรมที่ผู้สูงอายุได้ทำเป็นประจำ ได้แก่ กิจกรรมตรวจสุขภาพกีฬาเปตองฟังเทศน์ปลูกผักปลอดสารพิษ และกิจกรรมปราชญ์ชาวบ้านซึ่งสามารถจำแนกออกตามปัจจัยการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในด้านสุขภาพและนันทนาการ ด้านการศึกษาและอาชีพ รวมทั้งด้านการมีส่วนร่วมในสังคมสามารถแสดงได้ดังนี้

ภาพที่ 4-2 แสดงกิจกรรมที่ผู้สูงอายุทำเป็นประจำ
จำแนกออกตามปัจจัยการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ

ตอนที่ 2.2 การวิเคราะห์ระดับบรรณประโยชน์รวมและบรรณประโยชน์ส่วนเพิ่ม
ในกิจกรรมของผู้สูงอายุที่ทำเป็นประจำ ตามแนวทางการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

เมื่อได้กิจกรรมดังภาพที่ 4-2 แล้ว ผู้วิจัยจึงได้ลงไปศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุ
ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ แบบเชิงลึก เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ค่า
ความสัมพันธ์ระหว่างบรรณประโยชน์ส่วนเพิ่มและบรรณประโยชน์รวมของแต่ละกิจกรรม โดย
จำแนกเป็นเพศชายและเพศหญิง ซึ่งดำเนินการเก็บตัวอย่างจำแนกตาม 8 อำเภอ แบ่งเป็นเพศ
ชาย 1 คน และเพศหญิง 1 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน โดยผลการศึกษาสามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 4-18 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำ
กิจกรรมตรวจสุขภาพ

ผู้สูงอายุเพศชาย			ผู้สูงอายุเพศหญิง		
Activity	TU	MU	Activity	TU	MU
0	0.0	0.0	0	0	0
1	3.8	3.8	1	2.4	2.4
2	6.3	2.5	2	5.5	3.1
3	8.3	2.0	3	7.1	1.6
4	10.0	1.8	4	8.6	1.5
5	10.0	0.0	5	9.6	1.0
6	8.8	-1.3	6	9.6	-
7	7.4	-1.4	7	8.6	-1.0
8	5.9	-1.5	8	6.6	-2.0
9	4.3	-1.6	9	4.5	-2.1
10	2.3	-2.0	10	2.3	-2.3

จากตารางที่ 4-18 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมตรวจสุขภาพของผู้สูงอายุเพศชาย แสดงให้เห็นว่า เมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น จาก 1 สัปดาห์ เป็น 2 สัปดาห์ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มอีก 2.5 หน่วย แต่เป็นการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอรรถประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและเมื่อรวม อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มของสัปดาห์ที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกัน จะได้อรรถประโยชน์รวมเท่ากับ 6.3 หน่วย แต่ถ้ารวมถึงสัปดาห์ที่ 5 จะได้อรรถประโยชน์รวมเป็น 10.0 หน่วย แต่ถ้ารวมไปถึงสัปดาห์ที่ 10 จะทำให้อรรถประโยชน์รวมลดลงเหลือ 2.3 หน่วย เนื่องจากอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มของการทำกิจกรรมตรวจสุขภาพ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 6-10 มีค่าลบเท่ากับ -1.3 ถึง -2.0

สำหรับผู้สูงอายุเพศหญิง แสดงให้เห็นว่า เมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น จาก 1 สัปดาห์ เป็น 2 สัปดาห์ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มอีก 3.1 หน่วย ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นมากกว่าอรรถประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและเมื่อรวมอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มของสัปดาห์ที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกันจะได้อรรถประโยชน์รวมเท่ากับ 5.5 หน่วย แต่ถ้ารวมถึงสัปดาห์ที่ 6 จะได้อรรถประโยชน์รวมเป็น 9.6 หน่วย แต่ถ้ารวมไปถึงสัปดาห์ที่ 10 จะทำให้อรรถประโยชน์รวมลดลงเหลือ 2.3 หน่วย เนื่องจากอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มของการทำกิจกรรมตรวจสุขภาพ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 7-10 มีค่าลบเท่ากับ -1.0 ถึง -2.3

ตารางที่ 4-19 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมกีฬาเปตอง

ผู้สูงอายุเพศชาย			ผู้สูงอายุเพศหญิง		
Activity	TU	MU	Activity	TU	MU
0	0	0		0	0
1	3.9	3.9	1	2.5	2.5
2	6.4	2.5	2	5.4	2.9
3	8.4	2.0	3	7.1	1.8
4	10.0	1.6	4	8.6	1.5
5	10.0	-	5	9.6	1.0
6	9.0	-1.0	6	9.6	-
7	7.8	-1.3	7	8.6	-1.0
8	6.1	-1.6	8	6.9	-1.8
9	4.4	-1.8	9	4.5	-2.4
10	2.3	-2.1	10	1.8	-2.8

จากตารางที่ 4-19 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมกีฬาเปตองของผู้สูงอายุเพศชาย แสดงให้เห็นว่า เมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น จาก 1 สัปดาห์ เป็น 2 สัปดาห์ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มอีก 2.5 หน่วย แต่เป็นการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอรรถประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและเมื่อรวม อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มของสัปดาห์ที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกัน จะได้อรรถประโยชน์รวมเท่ากับ 6.4 หน่วย แต่ถ้ารวมถึงสัปดาห์ที่ 5 จะได้อรรถประโยชน์รวมเป็น 10.0 หน่วย แต่ถ้ารวมไปถึงสัปดาห์ที่ 10 จะทำให้อรรถประโยชน์รวมลดลงเหลือ 2.3 หน่วย เนื่องจากอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มของการทำกิจกรรมกีฬาเปตอง ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 6-10 มีค่าลบเท่ากับ -1.0 ถึง -2.1

สำหรับผู้สูงอายุเพศหญิง แสดงให้เห็นว่า เมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น จาก 1 สัปดาห์ เป็น 2 สัปดาห์ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มอีก 2.9 หน่วย ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นมากกว่าอรรถประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและเมื่อรวมอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มของสัปดาห์ที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกันจะได้อรรถประโยชน์รวมเท่ากับ 5.4 หน่วย แต่ถ้ารวมถึงสัปดาห์ที่ 6 จะได้อรรถประโยชน์รวมเป็น 9.6 หน่วย แต่ถ้ารวมไปถึงสัปดาห์ที่ 10 จะทำให้อรรถประโยชน์รวมลดลงเหลือ 1.8 หน่วย เนื่องจากอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มของการทำกิจกรรมกีฬาเปตอง ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 7-10 มีค่าลบเท่ากับ -1.0 ถึง -2.8

ตารางที่ 4-20 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำ
กิจกรรมฟังเทคน์

ผู้สูงอายุเพศชาย			ผู้สูงอายุเพศหญิง		
Activity	TU	MU	Activity	TU	MU
0	0	0	0	0	0
1	4.6	4.6	1	2.5	2.5
2	7.1	2.5	2	5.5	3.0
3	8.8	1.6	3	7.1	1.6
4	10.0	1.3	4	8.5	1.4
5	10.0	-	5	9.6	1.1
6	8.9	-1.1	6	9.6	-
7	7.6	-1.3	7	8.5	-1.1
8	6.1	-1.5	8	6.5	-2.0
9	4.0	-2.1	9	4.3	-2.3
10	1.8	-2.3	10	1.8	-2.5

จากตารางที่ 4-20 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมฟังเทคน์ของผู้สูงอายุเพศชาย แสดงให้เห็นว่า เมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น จาก 1 สัปดาห์ เป็น 2 สัปดาห์ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มอีก 2.5 หน่วย แต่เป็นการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอัตราประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและเมื่อรวม อัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มของสัปดาห์ที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกันจะได้อัตราประโยชน์รวมเท่ากับ 7.1 หน่วย แต่ถ้ารวมถึงสัปดาห์ที่ 5 จะได้อัตราประโยชน์รวมเป็น 10.0 หน่วย แต่ถ้ารวมไปถึงสัปดาห์ที่ 10 จะทำให้อัตราประโยชน์รวมลดลงเหลือ 1.8 หน่วย เนื่องจากอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มของการทำกิจกรรมฟังเทคน์ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 6-10 มีค่าลบเท่ากับ -1.1 ถึง -2.3

สำหรับผู้สูงอายุเพศหญิง แสดงให้เห็นว่า เมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น จาก 1 สัปดาห์ เป็น 2 สัปดาห์ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มอีก 3.0 หน่วย ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นมากกว่าอัตราประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและเมื่อรวมอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มของสัปดาห์ที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกันจะได้อัตราประโยชน์รวมเท่ากับ 5.5 หน่วย แต่ถ้ารวมถึงสัปดาห์ที่ 6 จะได้อัตราประโยชน์รวมเป็น 9.6 หน่วย แต่ถ้ารวมไปถึงสัปดาห์ที่ 10 จะทำให้อัตราประโยชน์รวมลดลงเหลือ 1.8 หน่วย เนื่องจากอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มของการทำกิจกรรมฟังเทคน์ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 7-10 มีค่าลบเท่ากับ -1.1 ถึง -2.5

ตารางที่ 4-21 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำ
กิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษ

ผู้สูงอายุเพศชาย			ผู้สูงอายุเพศหญิง		
Activity	TU	MU	Activity	TU	MU
0	0	0	0	0	0
1	4.0	4.0	1	2.5	2.5
2	7.0	3.0	2	5.4	2.9
3	8.6	1.6	3	7.1	1.8
4	10.0	1.4	4	8.6	1.5
5	10.0	-	5	9.8	1.1
6	8.9	-1.1	6	9.8	-
7	7.6	-1.3	7	8.6	-1.1
8	6.0	-1.6	8	6.5	-2.1
9	4.1	-1.9	9	4.1	-2.4
10	2.0	-2.1	10	1.5	-2.6

จากตารางที่ 4-21 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษของผู้สูงอายุเพศชาย แสดงให้เห็นว่า เมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น จาก 1 สัปดาห์ เป็น 2 สัปดาห์ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มขึ้นอีก 3.0 หน่วย แต่เป็นการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอัตราประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและเมื่อรวมอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มของสัปดาห์ที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกัน จะได้อัตราประโยชน์รวมเท่ากับ 7.0 หน่วย แต่ถ้ารวมถึงสัปดาห์ที่ 5 จะได้อัตราประโยชน์รวมเป็น 10.0 หน่วย แต่ถ้ารวมไปถึงสัปดาห์ที่ 10 จะทำให้อัตราประโยชน์รวมลดลงเหลือ 2.0 หน่วย เนื่องจากอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มของการทำกิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 6-10 มีค่าลบเท่ากับ -1.1 ถึง -2.1

สำหรับผู้สูงอายุเพศหญิง แสดงให้เห็นว่า เมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น จาก 1 สัปดาห์ เป็น 2 สัปดาห์ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มขึ้นอีก 2.9 หน่วย ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นมากกว่าอัตราประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและเมื่อรวมอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มของสัปดาห์ที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกันจะได้อัตราประโยชน์รวมเท่ากับ 5.4 หน่วย แต่ถ้ารวมถึงสัปดาห์ที่ 6 จะได้อัตราประโยชน์รวมเป็น 9.8 หน่วย แต่ถ้ารวมไปถึงสัปดาห์ที่ 10 จะทำให้อัตราประโยชน์รวมลดลงเหลือ 1.5 หน่วย เนื่องจากอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มของการทำกิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 7-10 มีค่าลบเท่ากับ -1.1 ถึง -2.6

ตารางที่ 4-22 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำ
กิจกรรมปราชญ์ชาวบ้าน

ผู้สูงอายุเพศชาย			ผู้สูงอายุเพศหญิง		
Activity	TU	MU	Activity	TU	MU
0	0	0	0	0	0
1	4.0	4.0	1	2.4	2.4
2	6.5	2.5	2	5.6	3.3
3	8.4	1.9	3	7.1	1.5
4	10.0	1.6	4	8.4	1.3
5	10.0	-	5	9.5	1.1
6	8.9	-1.1	6	9.5	-
7	7.5	-1.4	7	8.5	-1.0
8	5.8	-1.8	8	6.6	-1.9
9	3.8	-2.0	9	4.5	-2.1
10	1.5	-2.3	10	2.3	-2.3

จากตารางที่ 4-22 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปราชญ์ชาวบ้านของผู้สูงอายุเพศชาย แสดงให้เห็นว่า เมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น จาก 1 สัปดาห์ เป็น 2 สัปดาห์ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มเพิ่มขึ้นอีก 2.5 หน่วย แต่เป็นการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอรรถประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและเมื่อรวมอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มของสัปดาห์ที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกันจะได้อรรถประโยชน์รวมเท่ากับ 6.5 หน่วย แต่ถ้ารวมถึงสัปดาห์ที่ 5 จะได้อรรถประโยชน์รวมเป็น 10.0 หน่วย แต่ถ้ารวมไปถึงสัปดาห์ที่ 10 จะทำให้อรรถประโยชน์รวมลดลงเหลือ 1.5 หน่วย เนื่องจากอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มของการทำกิจกรรมปราชญ์ชาวบ้าน ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 6-10 มีค่าลบเท่ากับ -1.1 ถึง -2.3

สำหรับผู้สูงอายุเพศหญิง แสดงให้เห็นว่า เมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น จาก 1 สัปดาห์ เป็น 2 สัปดาห์ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มเพิ่มขึ้นอีก 3.3 หน่วย ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นมากกว่าอรรถประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและเมื่อรวมอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มของสัปดาห์ที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกันจะได้อรรถประโยชน์รวมเท่ากับ 5.6 หน่วย แต่ถ้ารวมถึงสัปดาห์ที่ 6 จะได้อรรถประโยชน์รวมเป็น 9.5 หน่วย แต่ถ้ารวมไปถึงสัปดาห์ที่ 10 จะทำให้อรรถประโยชน์รวมลดลงเหลือ 2.3 หน่วย เนื่องจากอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มของการทำกิจกรรมปราชญ์ชาวบ้าน ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 7-10 มีค่าลบเท่ากับ -1.0 ถึง -2.3

ตารางที่ 4-23 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์เพิ่มและอัตราประโยชน์รวมของการทำ
กิจกรรมในภาพรวมจำแนกตามผู้สูงอายุ เพศชาย-หญิง

รวมผู้สูงอายุเพศชาย			รวมผู้สูงอายุเพศหญิง		
Activity	TU	MU	Activity	TU	MU
0	0	0	0	0	0
1	4.1	4.1	1	2.5	2.5
2	6.7	2.6	2	5.5	3.0
3	8.5	1.8	3	7.1	1.6
4	10.0	1.5	4	8.5	1.4
5	10.0	0.0	5	9.6	1.1
6	8.9	-1.1	6	9.6	0.0
7	7.6	-1.3	7	8.6	-1.1
8	6.0	-1.6	8	6.6	-1.9
9	4.1	-1.9	9	4.4	-2.2
10	2.0	-2.1	10	1.9	-2.4

จากตารางที่ 4-23 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์เพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการ
ทำกิจกรรมประจำวันของบ้านของผู้สูงอายุเพศชาย แสดงให้เห็นว่า เมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น
จาก 1 สัปดาห์ เป็น 2 สัปดาห์ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอัตราประโยชน์เพิ่มขึ้นอีก 2.6
หน่วย แต่เป็นการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอัตราประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและเมื่อรวม
อัตราประโยชน์เพิ่มของสัปดาห์ที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกันจะได้อัตราประโยชน์รวมเท่ากับ 6.7 หน่วย แต่
ถ้ารวมถึงสัปดาห์ที่ 5 จะได้อัตราประโยชน์รวมเป็น 10.0 หน่วย แต่ถ้ารวมไปถึงสัปดาห์ที่ 10 จะทำให้
อัตราประโยชน์รวมลดลงเหลือ 2.0 หน่วย เนื่องจากอัตราประโยชน์เพิ่มของการทำกิจกรรมใน
ภาพรวม ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 6-10 มีค่าลบเท่ากับ -1.1 ถึง -2.1

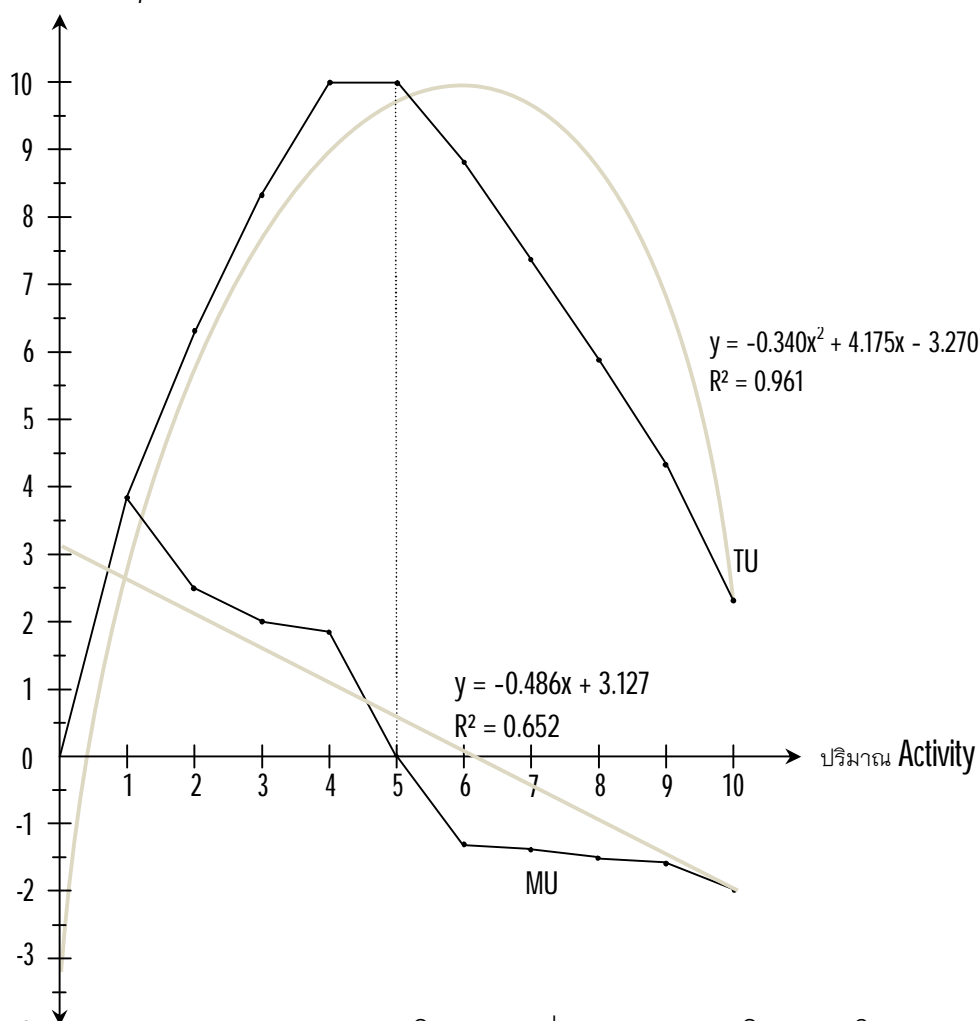
สำหรับผู้สูงอายุเพศหญิง แสดงให้เห็นว่า เมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น จาก 1 สัปดาห์
เป็น 2 สัปดาห์ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอัตราประโยชน์เพิ่มขึ้นอีก 2.5 หน่วย ซึ่งเป็นการ
เพิ่มขึ้นมากกว่าอัตราประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและเมื่อรวมอัตราประโยชน์เพิ่มของ
สัปดาห์ที่ 1 และ 2 เข้าด้วยกันจะได้อัตราประโยชน์รวมเท่ากับ 5.5 หน่วย แต่ถ้ารวมถึงสัปดาห์ที่ 7 จะ
ได้อัตราประโยชน์รวมเป็น 8.6 หน่วย แต่ถ้ารวมไปถึงสัปดาห์ที่ 10 จะทำให้อัตราประโยชน์รวมลดลง
เหลือ 1.9 หน่วย เนื่องจากอัตราประโยชน์เพิ่มของการทำกิจกรรมตรวจสุขภาพ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 7-10
มีค่าลบเท่ากับ -1.1 ถึง -2.4

ตอนที่ 2.3 การวิเคราะห์ระดับกิจกรรมการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุด้วยเทคนิคความสัมพันธ์เชิงกราฟ

1. ผลการวิเคราะห์ระดับกิจกรรมการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุด้วยเทคนิคความสัมพันธ์เชิงกราฟ ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมตรวจสุขภาพ

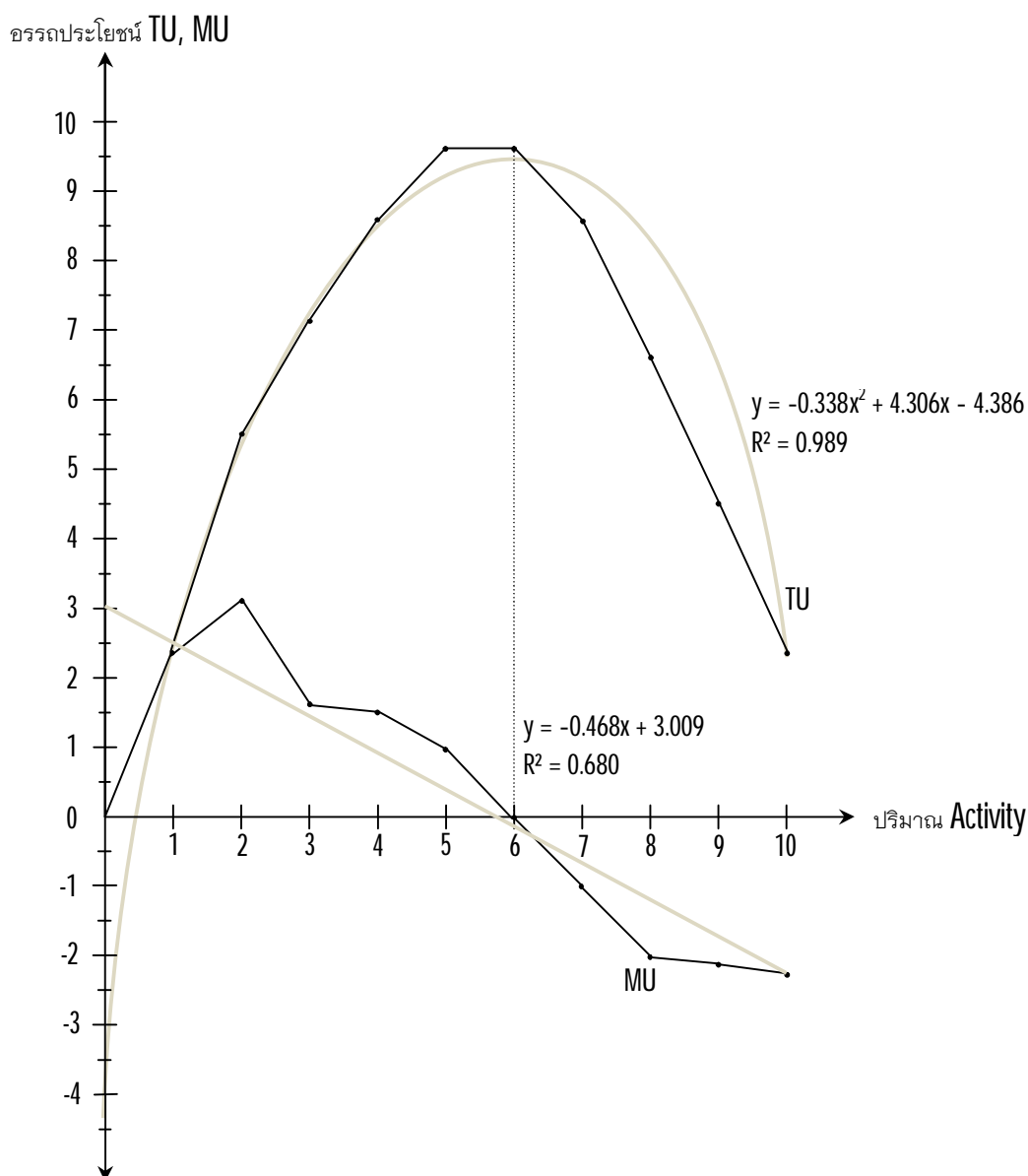
จากการพยากรณ์แนวโน้มด้วยเส้นแนวโน้มโพลีโนเมียล ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมตรวจสุขภาพของผู้สูงอายุเพศชาย พบว่า การพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์รวมจากสมการ $y = 0.340x^2 + 4.175x - 3.270$ สามารถแทนข้อมูลได้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ($R^2 = 0.961$) สำหรับการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มจากสมการ $y = -0.486x + 3.127$ สามารถแทนข้อมูลได้เกือบสมบูรณ์ ($R^2 = 0.652$) โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4-3

อรรถประโยชน์ TU, MU

ภาพที่ 4-3 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมตรวจสุขภาพของเพศชาย

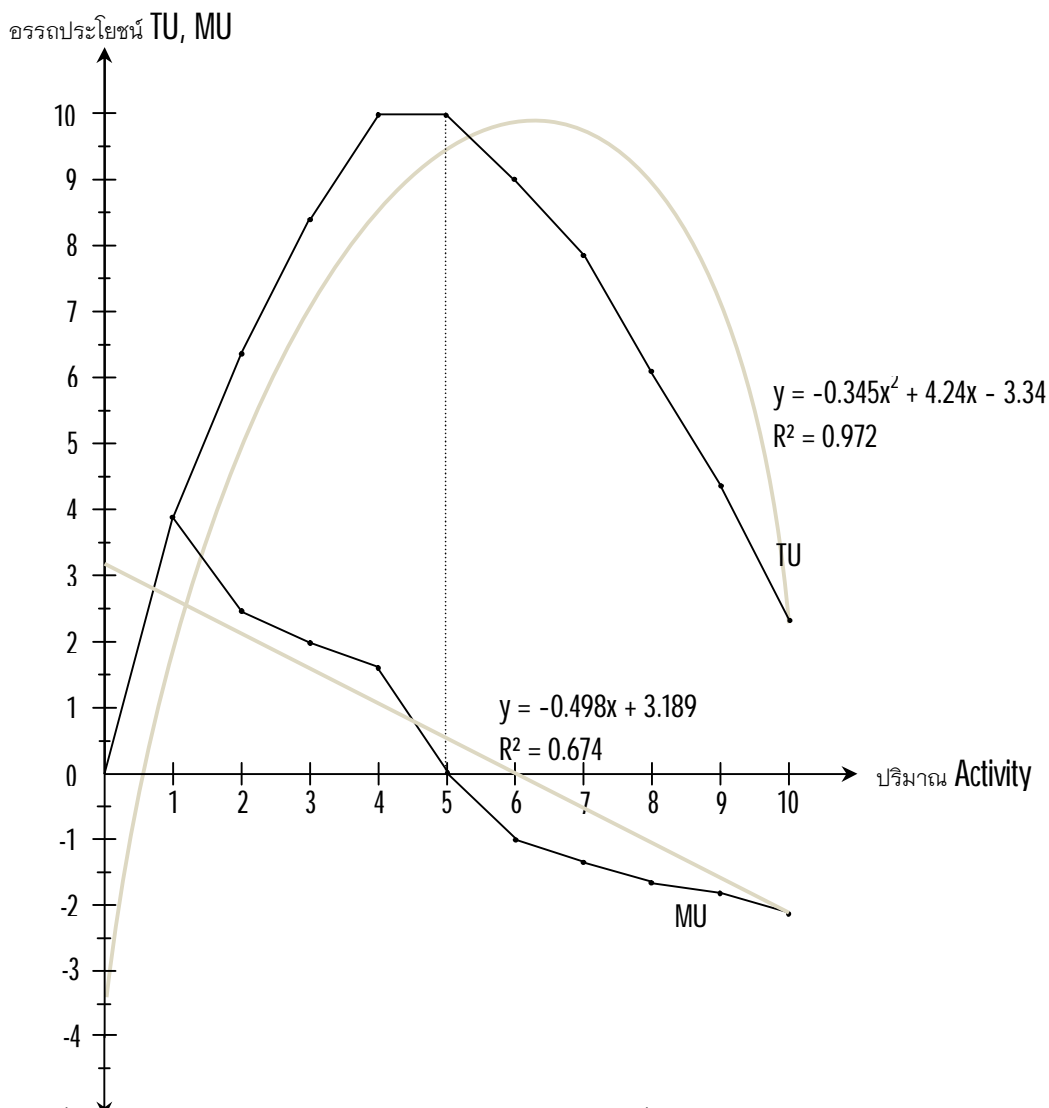
จากการพยากรณ์แนวโน้มด้วยเส้นแนวโน้มโพลีโนเมียล ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมตรวจสุขภาพของผู้สูงอายุเพศหญิง พบว่า การพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์รวมจากสมการ $y = -0.338x^2 + 4.306x - 4.386$ สามารถแทนข้อมูลได้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ($R^2 = 0.989$) สำหรับการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มจากสมการ $y = -0.468x + 3.009$ สามารถแทนข้อมูลได้เกือบสมบูรณ์ ($R^2 = 0.680$) โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4-4

ภาพที่ 4-4 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมตรวจสุขภาพของผู้สูงอายุ

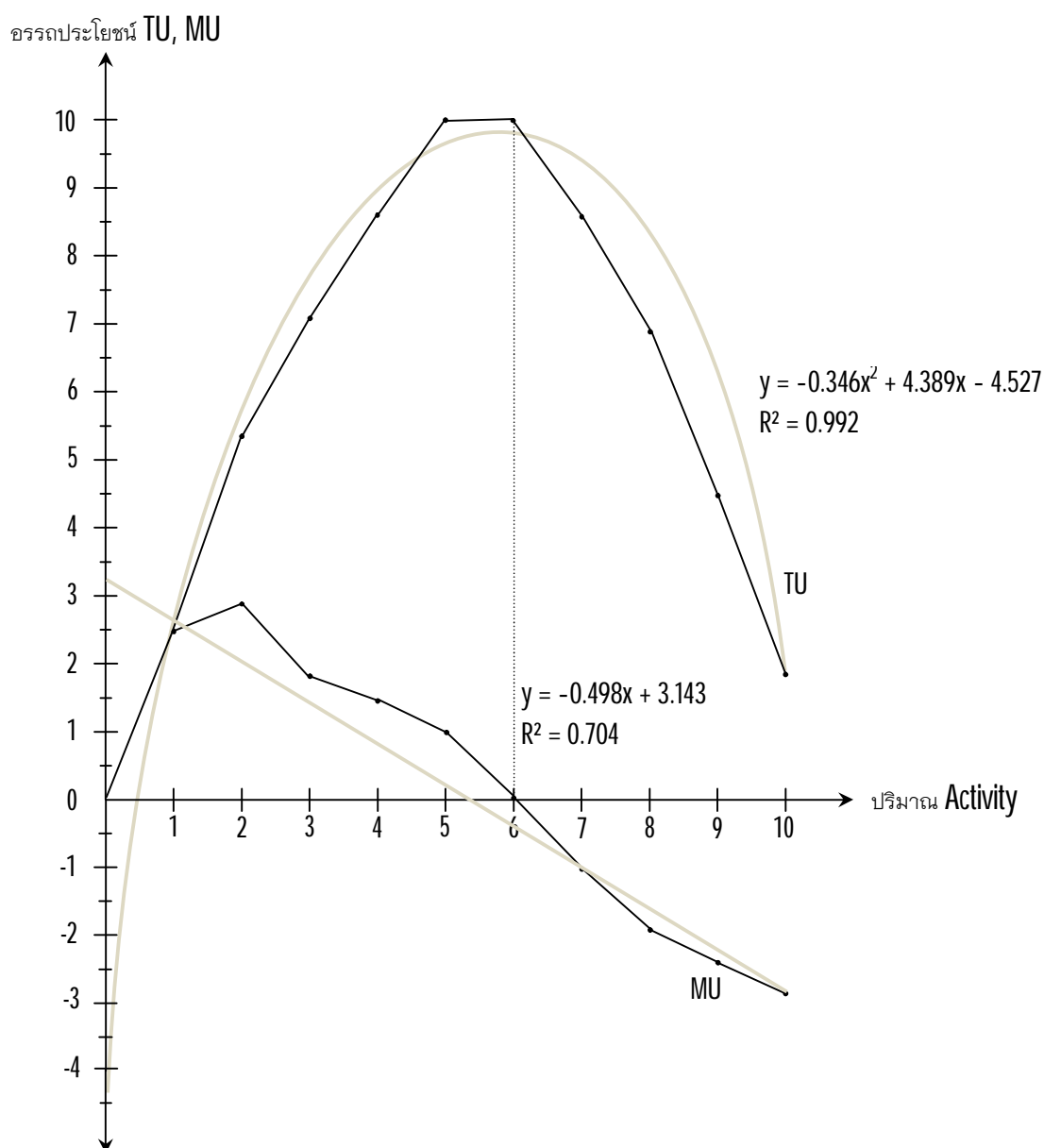
2. ผลการวิเคราะห์ระดับกิจกรรมการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ ด้วยเทคนิคความสัมพันธ์เชิงกราฟ ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมกีฬาเปตอง

จากการพยากรณ์แนวโน้มด้วยเส้นแนวโน้มโพลีโนเมียล ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมกีฬาเปตองของผู้สูงอายุเพศชาย พบว่า การพยากรณ์เส้นแนวโน้มอัตราประโยชน์รวมจากสมการ $y = -0.345x^2 + 4.24x - 3.34$ สามารถแทนข้อมูลได้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ($R^2 = 0.972$) สำหรับการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มจากสมการ $y = -0.498x + 3.189$ สามารถแทนข้อมูลได้ในระดับปานกลาง ($R^2 = 0.674$) โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4-5

ภาพที่ 4-5 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมกีฬาเปตองของเพศชาย

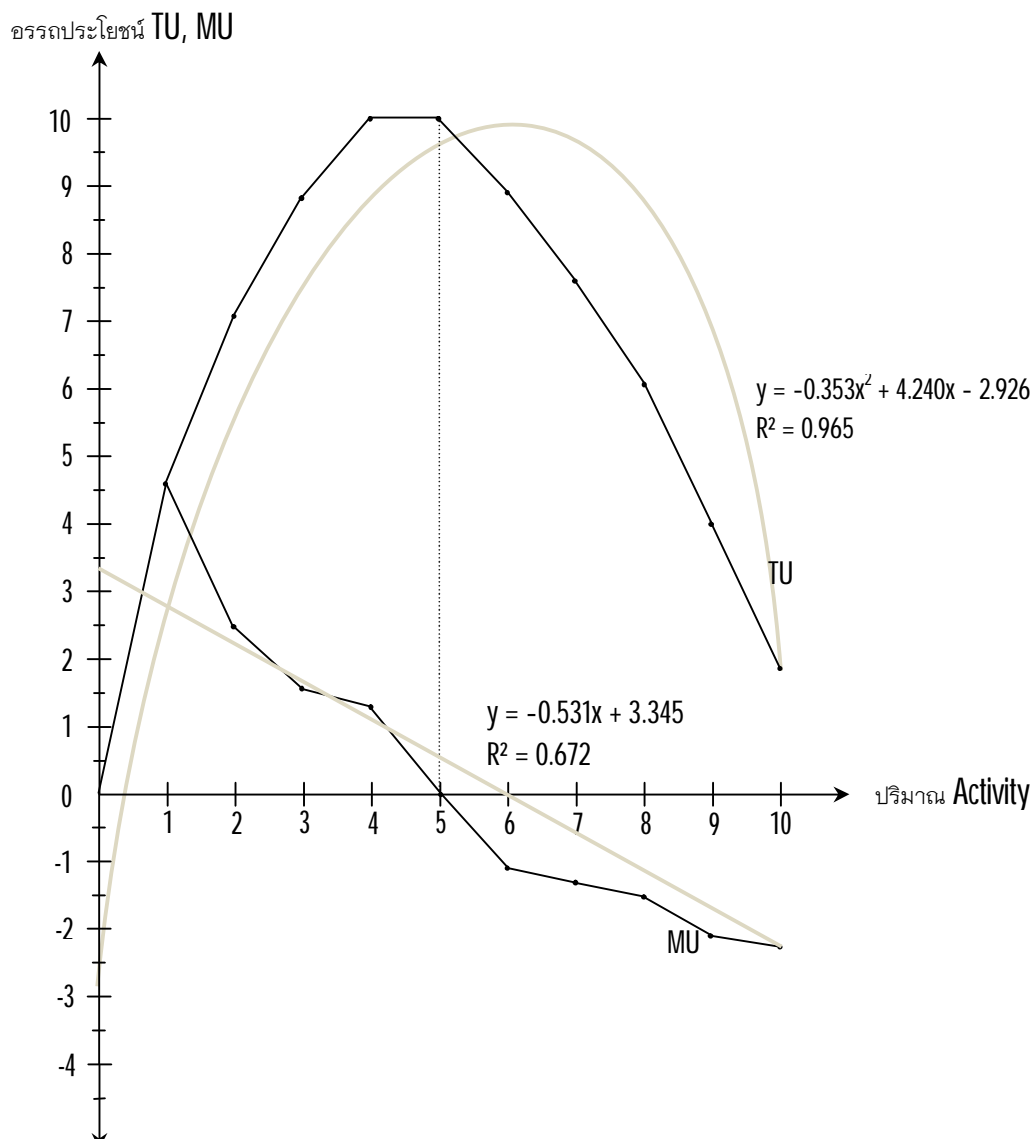
จากการพยากรณ์แนวโน้มด้วยเส้นแนวโน้มโพลีโนเมียล ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมกีฬาเปตองของผู้สูงอายุเพศหญิง พบว่า การพยากรณ์เส้นแนวโน้มอัตราประโยชน์รวมจากสมการ $y = -0.346x^2 + 4.389x - 4.527$ สามารถแทนข้อมูลได้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ($R^2 = 0.992$) สำหรับการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มจากสมการ $y = -0.498x + 3.143$ สามารถแทนข้อมูลได้เกือบสมบูรณ์ ($R^2 = R^2 = 0.704$) โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4-6

ภาพที่ 4-6 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมกีฬาเปตองของผู้สูงอายุเพศหญิง

3. ผลการวิเคราะห์ระดับกิจกรรมการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ ด้วยเทคนิคความสัมพันธ์เชิงกราฟ ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมฟังเทศน์

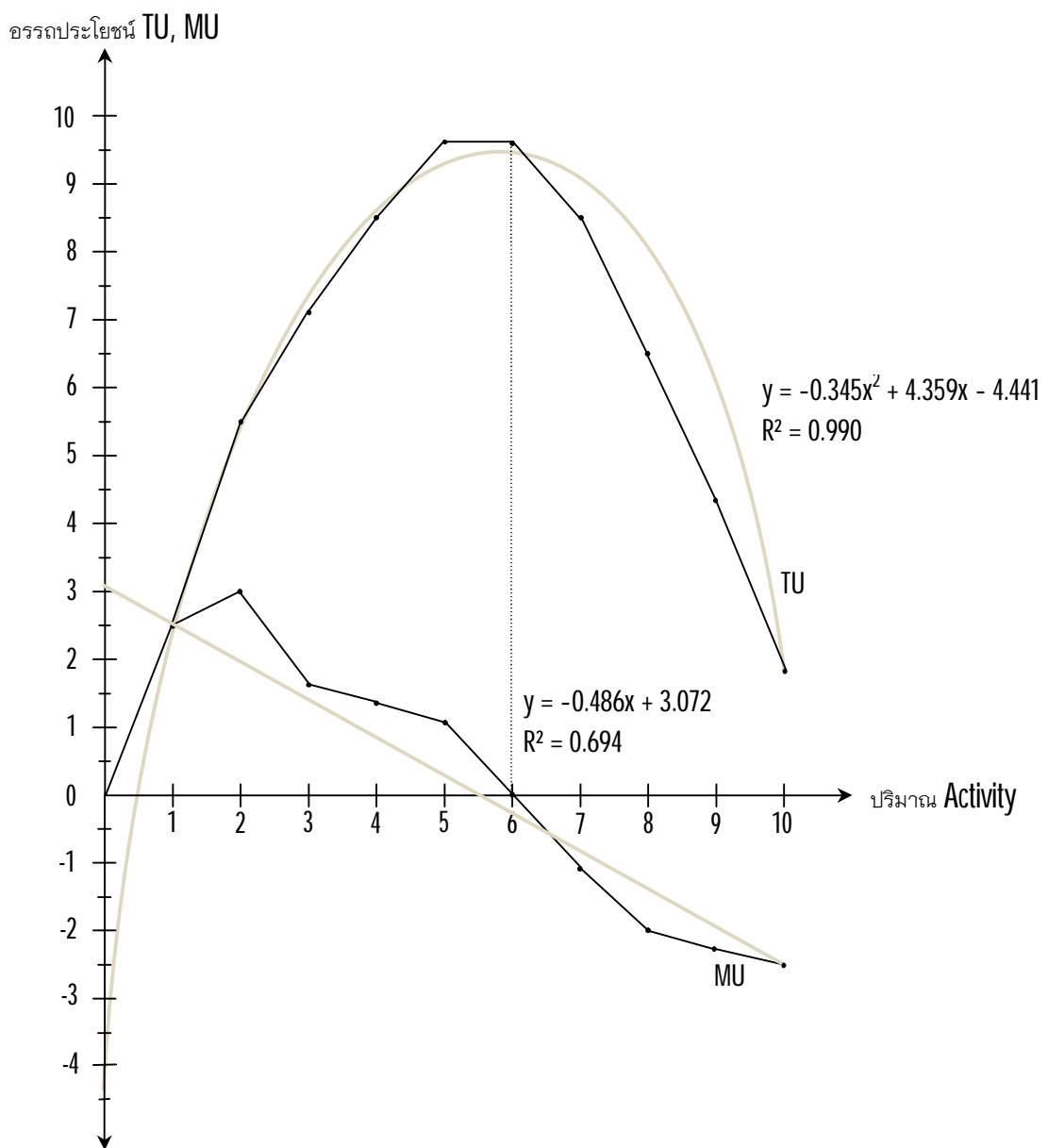
จากการพยากรณ์แนวโน้มด้วยเส้นแนวโน้มโพลีโนเมียล ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมฟังเทศน์ของผู้สูงอายุเพศชาย พบว่า การพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์รวมจากสมการ $y = -0.353x^2 + 4.240x - 2.926$ สามารถแทนข้อมูลได้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ($R^2 = 0.965$) สำหรับการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มจากสมการ $y = -0.531x + 3.345$ สามารถแทนข้อมูลได้ในระดับปานกลาง ($R^2 = 0.672$) โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4-7

ภาพที่ 4-7 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำ

กิจกรรมฟังเทศน์ของเพศชาย

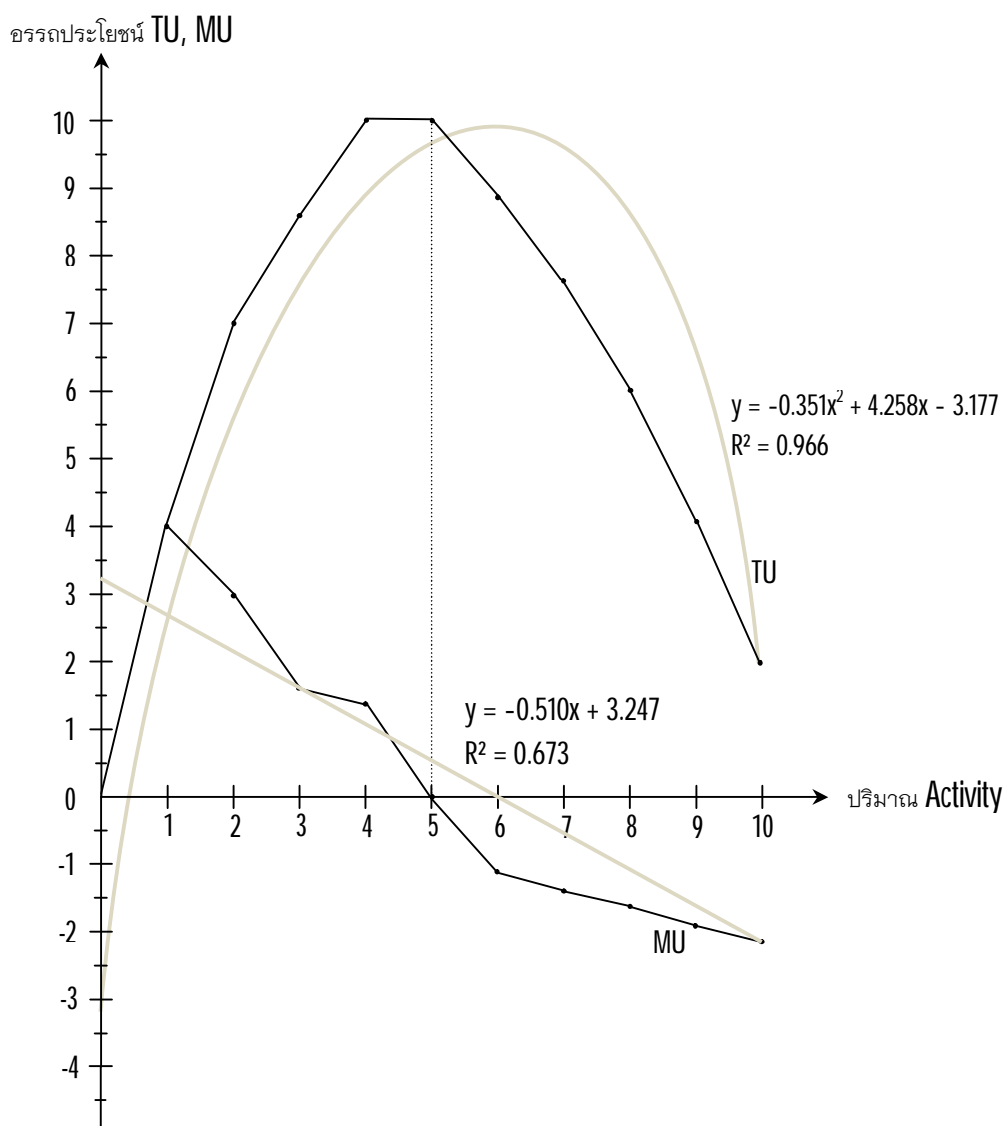
จากการพยากรณ์แนวโน้มด้วยเส้นแนวโน้มโพลีโนเมียล ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมฟังเทศน์ของผู้สูงอายุเพศหญิง พบว่า การพยากรณ์เส้นแนวโน้มอัตราประโยชน์รวมจากสมการ $y = -0.345x^2 + 4.359x - 4.441$ สามารถแทนข้อมูลได้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ($R^2 = 0.990$) สำหรับการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มจากสมการ $y = -0.486x + 3.072$ สามารถแทนข้อมูลได้ในเกือบจะสมบูรณ์ ($R^2 = R^2 = 0.694$) โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4-8

ภาพที่ 4-8 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมฟังเทศน์ของผู้สูงอายุ

4. ผลการวิเคราะห์ระดับกิจกรรมการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ ด้วยเทคนิคความสัมพันธ์เชิงกราฟ ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษ

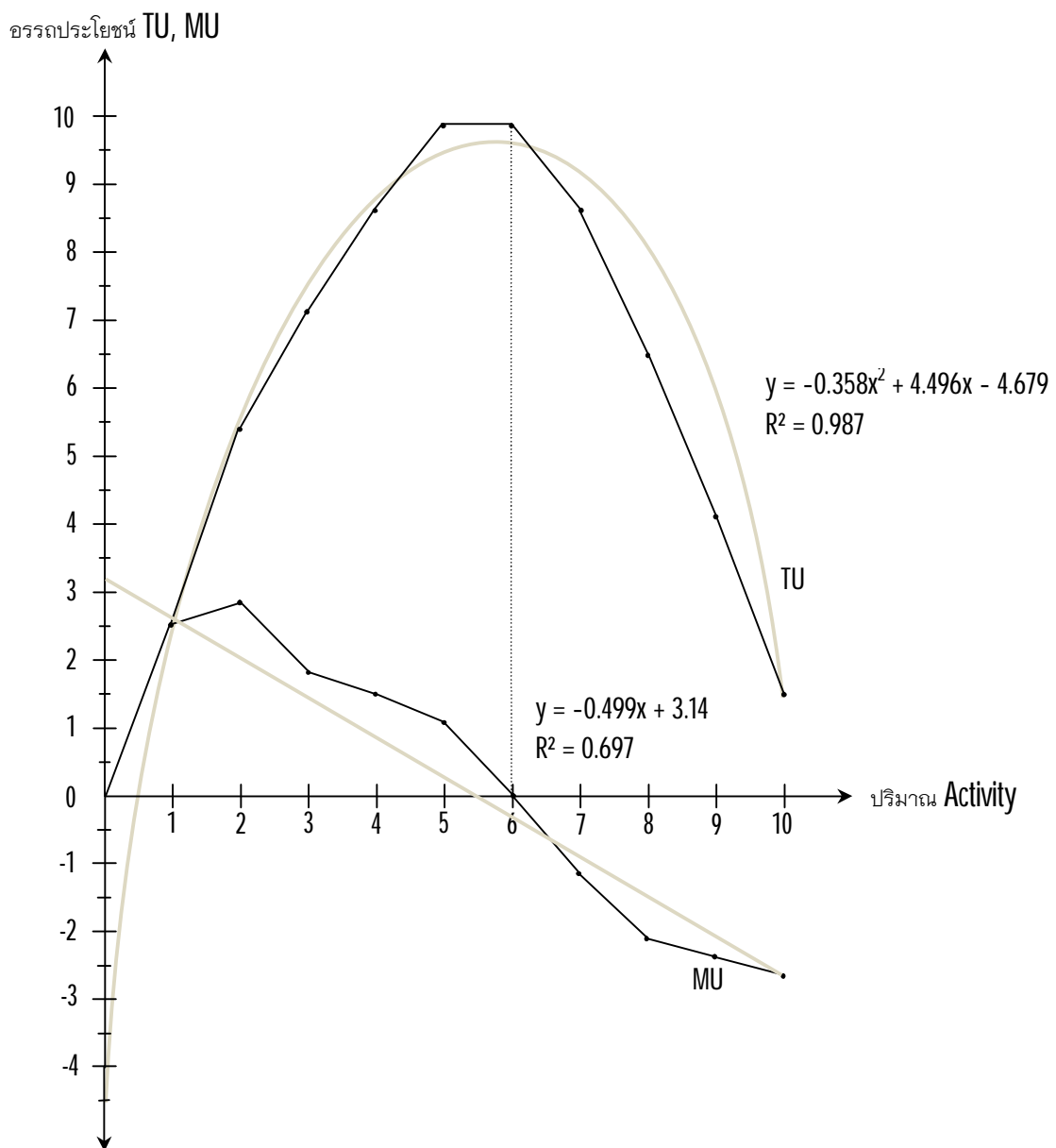
จากการพยากรณ์แนวโน้มด้วยเส้นแนวโน้มโพลีโนเมียล ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษของผู้สูงอายุเพศชาย พบว่า การพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์รวมจากสมการ $y = -0.351x^2 + 4.258x - 3.177$ สามารถแทนข้อมูลได้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ($R^2 = 0.966$) สำหรับการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มจากสมการ $y = -0.510x + 3.247$ สามารถแทนข้อมูลได้ในระดับปานกลาง ($R^2 = 0.673$) โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4-9

ภาพที่ 4-9 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำ

กิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษของเพศชาย

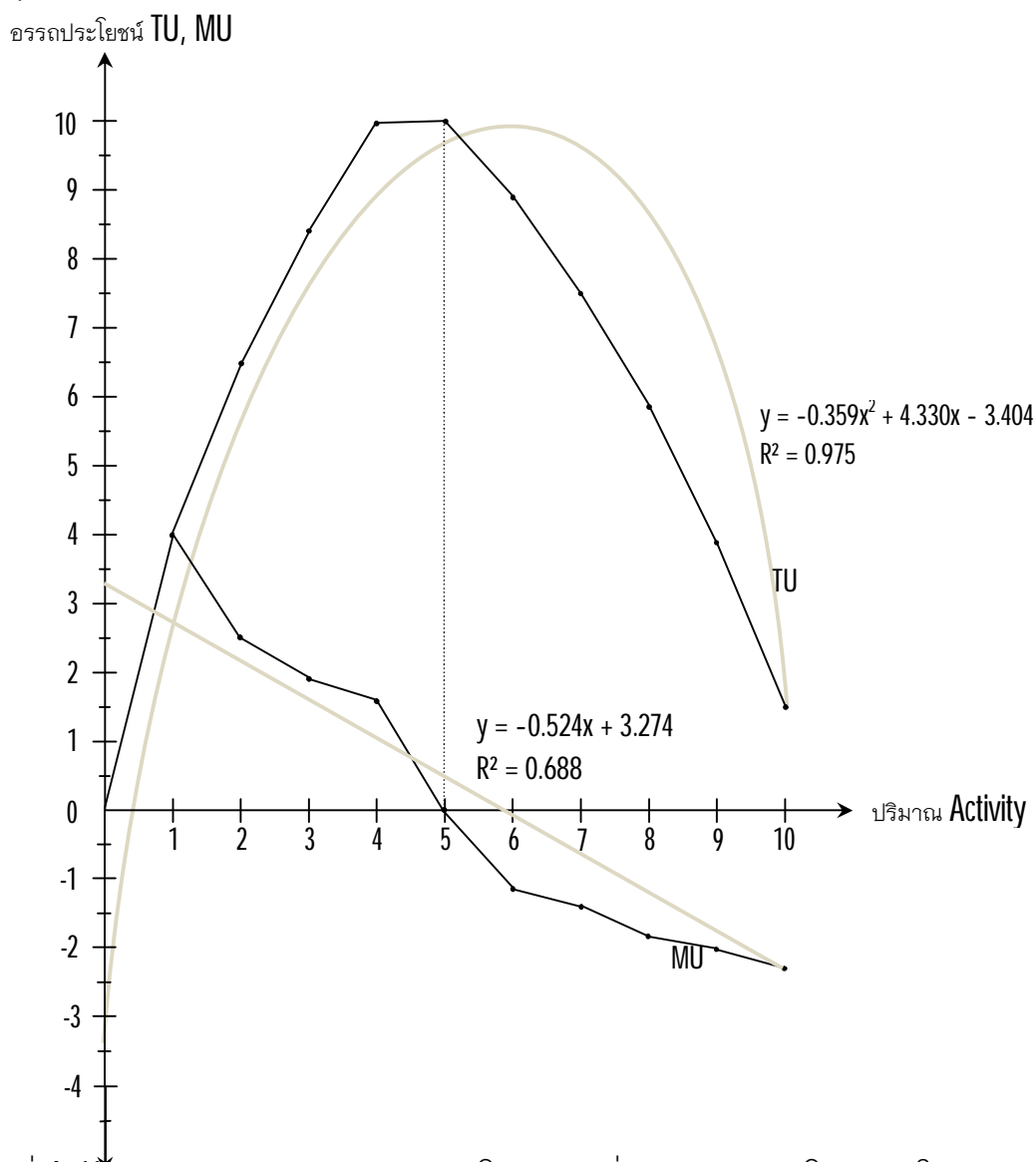
จากการพยากรณ์แนวโน้มด้วยเส้นแนวโน้มโพลีโนเมียล ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษของผู้สูงอายุเพศหญิง พบว่า การพยากรณ์เส้นแนวโน้มอัตราประโยชน์รวมจากสมการ $y = -0.358x^2 + 4.496x - 4.679$ สามารถแทนข้อมูลได้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ($R^2 = 0.987$) สำหรับการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มจากสมการ $y = -0.499x + 3.14$ สามารถแทนข้อมูลได้เกือบสมบูรณ์ ($R^2 = 0.697$) โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4-10

ภาพที่ 4-10 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษของผู้สูงอายุ

5. ผลการวิเคราะห์ระดับกิจกรรมการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ ด้วยเทคนิคความสัมพันธ์เชิงกราฟ ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปราชญ์ชาวบ้าน

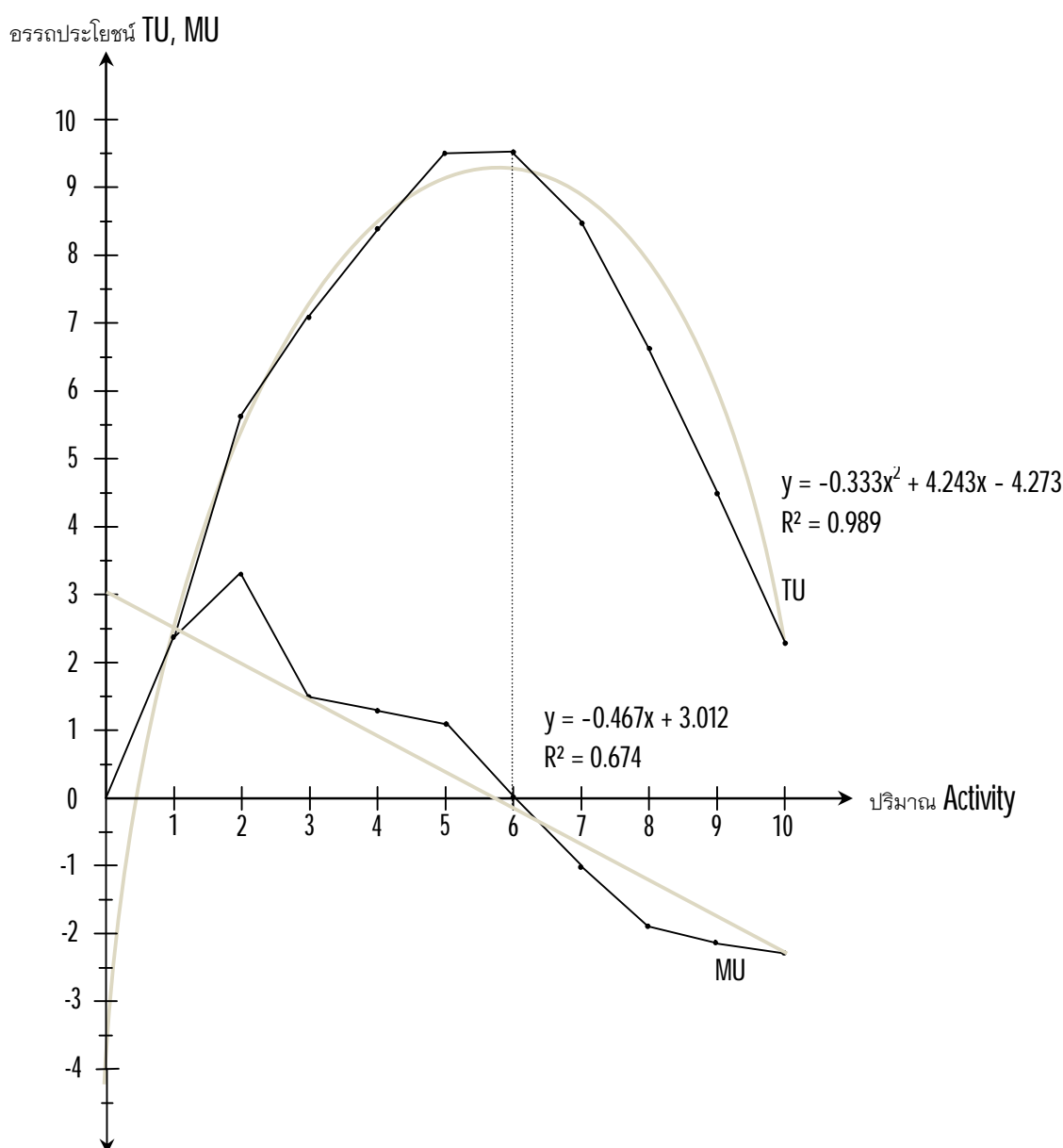
จากการพยากรณ์แนวโน้มด้วยเส้นแนวโน้มโพลิโนเมียล ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปราชญ์ชาวบ้านของผู้สูงอายุเพศชาย พบว่า การพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์รวมจากสมการ $y = -0.359x^2 + 4.330x - 3.404$ สามารถแทนข้อมูลได้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ($R^2 = 0.975$) สำหรับการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มจากสมการ $y = -0.524x + 3.274$ สามารถแทนข้อมูลได้ในระดับปานกลาง ($R^2 = 0.688$) โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4-11

ภาพที่ 4-11 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำ

กิจกรรมปราชญ์ชาวบ้านของผู้สูงอายุ

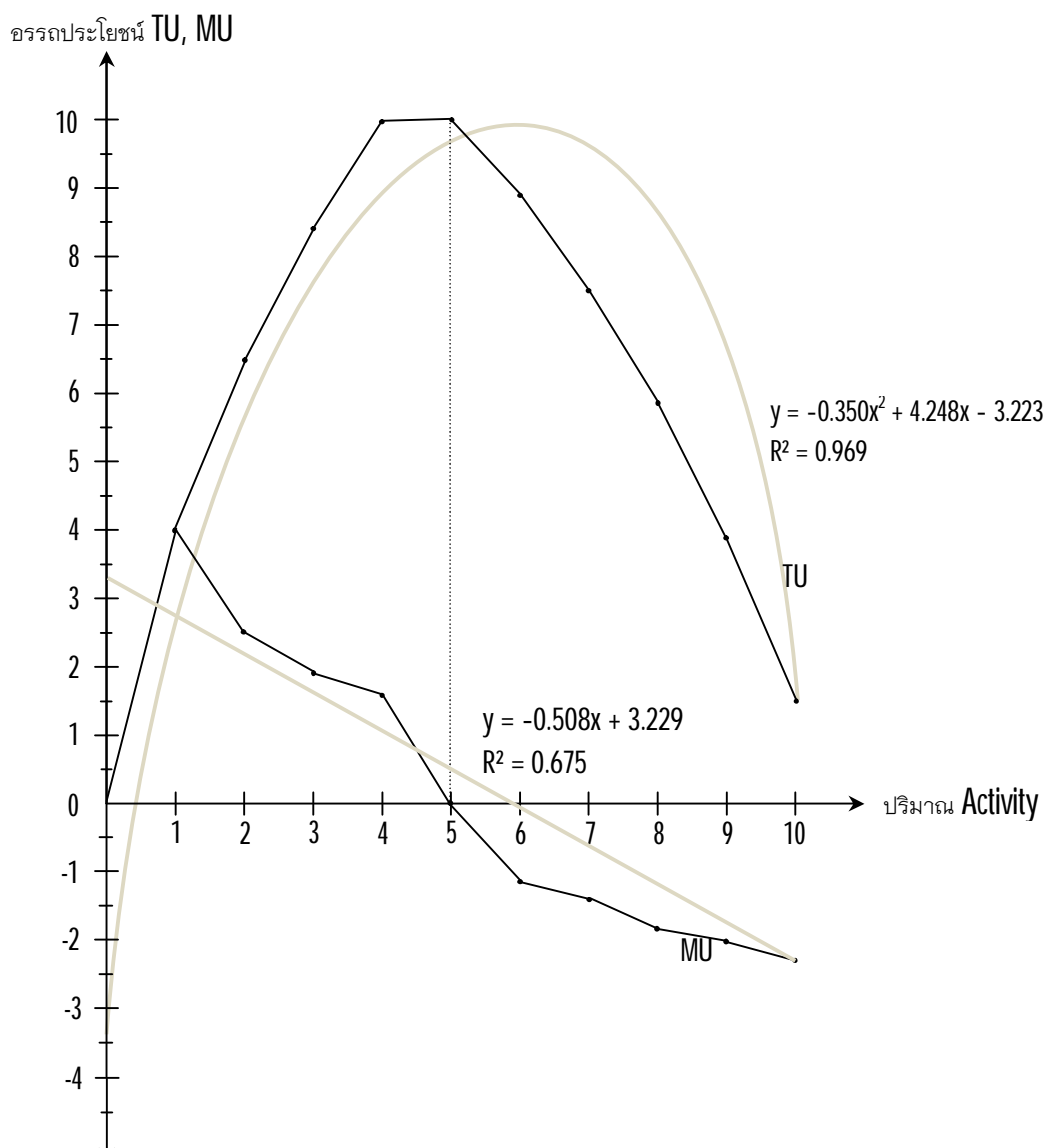
จากการพยากรณ์แนวโน้มด้วยเส้นแนวโน้มโพลีโนเมียล ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปราชญ์ชาวบ้านของผู้สูงอายุเพศหญิง พบว่า การพยากรณ์เส้นแนวโน้มอัตราประโยชน์รวมจากสมการ $y = -0.333x^2 + 4.243x - 4.273$ สามารถแทนข้อมูลได้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ($R^2 = 0.989$) สำหรับการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มจากสมการ $y = -0.467x + 3.012$ สามารถแทนข้อมูลได้ในระดับปานกลาง ($R^2 = 0.674$) โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4-12

ภาพที่ 4-12 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมปราชญ์ชาวบ้านของผู้สูงอายุเพศหญิง

6. ผลการวิเคราะห์ระดับกิจกรรมการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้สูงอายุ ด้วยเทคนิคความสัมพันธ์เชิงกราฟ ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมในภาพรวม

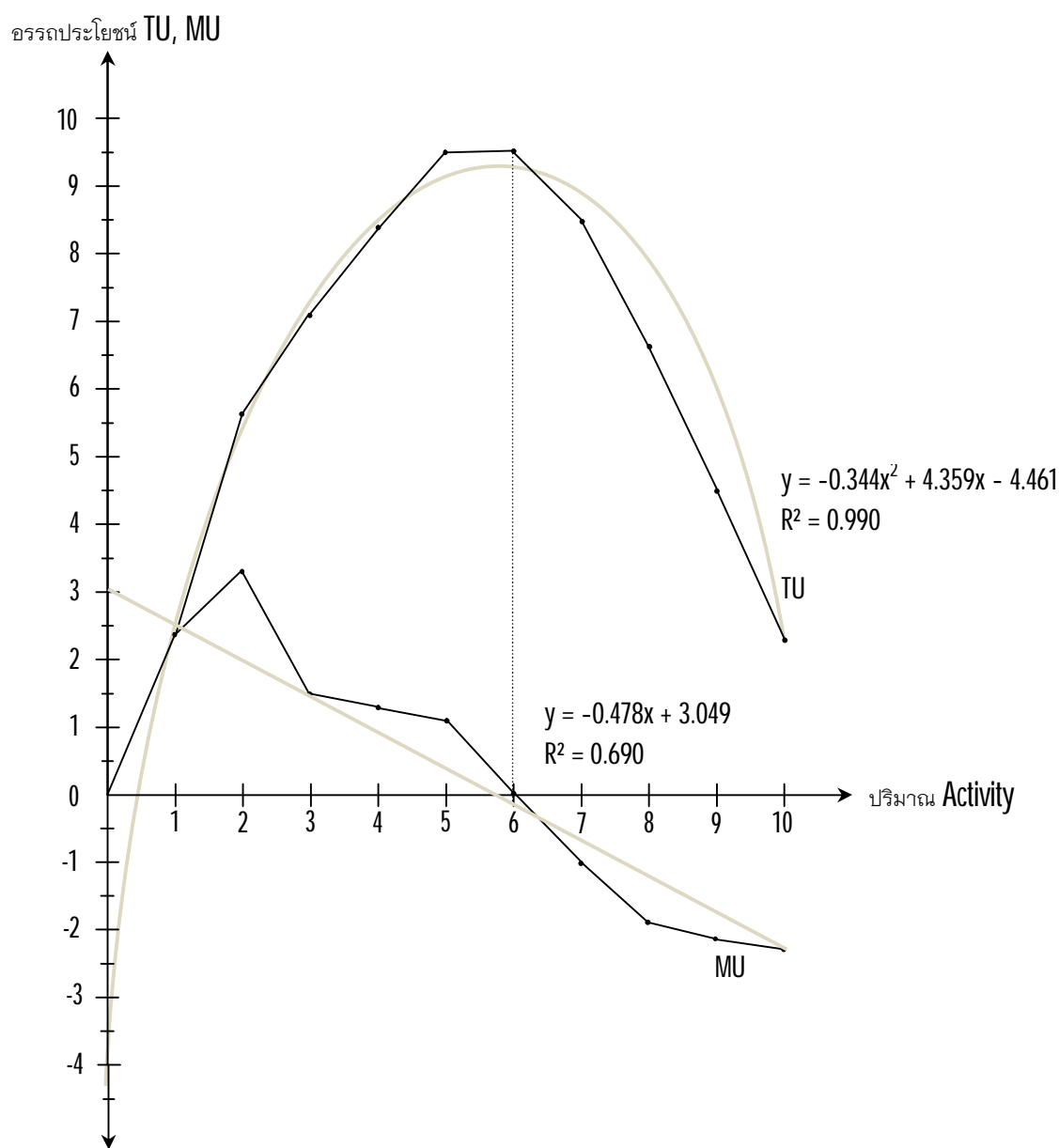
จากการพยากรณ์แนวโน้มด้วยเส้นแนวโน้มโพลีโนเมียล ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมในภาพรวมของผู้สูงอายุเพศชาย พบว่า การพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์รวมจากสมการ $y = -0.350x^2 + 4.248x - 3.223$ สามารถแทนข้อมูลได้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ($R^2 = 0.969$) สำหรับการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มจากสมการ $y = -0.508x + 3.229$ สามารถแทนข้อมูลได้ในระดับปานกลาง ($R^2 = 0.675$) โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4-13

ภาพที่ 4-13 ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพิ่มและอรรถประโยชน์รวมของการทำ

กิจกรรมในภาพรวมเพศชาย

จากการพยากรณ์แนวโน้มด้วยเส้นแนวโน้มโพลีโนเมียล ระหว่างอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มและอัตราประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมในภาพรวมของผู้สูงอายุเพศชาย พบว่า การพยากรณ์เส้นแนวโน้มอัตราประโยชน์รวมจากสมการ $y = -0.344x^2 + 4.359x - 4.461$ สามารถแทนข้อมูลได้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ($R^2 = 0.990$) สำหรับการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มจากสมการ $y = -0.478x + 3.049$ สามารถแทนข้อมูลได้ในระดับปานกลาง ($R^2 = 0.690$) โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพ 4-14

ภาพที่ 4-14 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราประโยชน์เพิ่มและอัตราประโยชน์รวมของการทำกิจกรรมในภาพรวมของผู้สูงอายุ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีต่อคุณภาพชีวิต ความพึงพอใจ และอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อวิเคราะห์เส้นทางอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัด รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์เพื่อ และอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ในทางด้านคุณภาพการดำรงชีพที่ดีของผู้สูงอายุและความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ในด้านสุขภาพและนันทนาการ ด้านการศึกษาและอาชีพ และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตความพึงพอใจและอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการศึกษาวิจัยเกินครึ่งเป็นเพศหญิง อายุ 65-69 ปี มีระดับการศึกษาประถมศึกษา เกือบทั้งหมด สมรสแล้ว มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาทในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพที่ดีด้านการรับรู้คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของบุคคลด้านความสามารถในการแสดงพฤติกรรมด้านการมีความสุขทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30, 4.53, 4.50 และ 4.76 ตามลำดับ

สำหรับด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้านปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจด้านปัจจัยความสัมพันธ์ทางสังคม และปัจจัยด้านการดำเนินชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52, 4.48 และ 4.38 ตามลำดับ

ในขณะที่ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้านสุขภาพและนันทนาการด้านการศึกษาและอาชีพ รวมถึงด้านการมีส่วนร่วมในสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49, 4.48 และ 4.35

ผลการวิเคราะห์เส้นทางอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยมีค่า $X^2 = 22.29$, $df = 28$, $P = 0.7675$ และค่าดัชนีความสอดคล้อง $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $CFI = 1.00$, และ $RMSEA = 0.0$ รวมทั้งผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปร พบว่า คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (QUA) มีอิทธิพลทางตรงต่อ ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (SAT) และอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (UTI) เท่ากับ 0.32 และ 0.31 ตามลำดับ สำหรับอิทธิพลทางอ้อมมีอิทธิพลต่อ อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (UTI) เท่ากับ 0.15 รวมถึงมีอิทธิพลรวมต่อ ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (SAT) และอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (UTI) เท่ากับ 0.32 และ 0.46 ตามลำดับ ในขณะที่ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (SAT) มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อ อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (UTI) เท่ากับ 0.48

สำหรับผลการศึกษาในตอนที่ 2 การประยุกต์แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์ระดับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุจากกิจกรรมด้วยแนวทางการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากการศึกษากิจกรรมของผู้สูงอายุ พบว่า มีกิจกรรมที่ผู้สูงอายุได้ทำเป็นประจำ ได้แก่ กิจกรรมตรวจสุขภาพกีฬาเปตองฟังเทศน์ปลุกผักปลอดสารพิษ และกิจกรรมปราชญ์ชาวบ้านซึ่งผลการศึกษากิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม พบว่า ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมฝ่ายชายจะได้รับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มขึ้นจนถึงสัปดาห์ที่ 5 หลังจากนั้นจะลดลงไปเรื่อยๆ สำหรับผู้สูงอายุฝ่ายหญิงจะได้รับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มขึ้นจนถึงสัปดาห์ที่ 6 หลังจากนั้นจะลดลงไปเรื่อยๆ เช่นกันและจากการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์รวมชี้ให้เห็นว่าเส้นแนวโน้มสามารถแทนข้อมูลได้โดยมีค่า R^2 ตั้งแต่ 0.961 ถึง 0.992 สำหรับการพยากรณ์เส้นแนวโน้มอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มจากสมการ สามารถแทนข้อมูลได้โดยมีค่า R^2 ตั้งแต่ 0.671 ถึง 855

อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตความพึงพอใจและอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการมีความผาสุกทางด้านจิตใจ พบว่าเป็นด้านที่ผู้สูงอายุให้ความสำคัญมากที่สุด จึงควรที่จะดูแลใส่ใจผู้สูงอายุอย่างดี เมื่อให้ความสำคัญกับท่าน พาไปไหนมาไหนด้วย ให้ท่านได้มีโอกาสได้พักผ่อนสบายๆ อยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของมารศรี นุชแสงพลี (2542) พบว่าการที่ผู้สูงอายุมีคู่สมรสหรือบุตรหลานเป็นผู้คอยดูแลทุกข์สุข คอยช่วยเหลือหรือให้ความเคารพนับถือ ยกย่องให้ความสำคัญ ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าเป็นบุคคลที่มีความหมายต่อครอบครัว ด้วยเหตุนี้ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุได้สอดคล้องกับ Poltrenaud (1980) ที่กล่าวไว้ว่า ความพอใจในชีวิตนั้น ส่วนหนึ่งที่สำคัญ คือ มีความพอใจในความสัมพันธ์ของตนกับคู่ชีวิตและญาติสนิท และงานวิจัยของ ฮัน คี โฮ และคณะ (Han Kwee Ho. ;et al. 2003) พบว่า ความสัมพันธ์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกว่าคุณค่า มีคนเอาใจใส่ดูแล และรู้สึกว่าตนเองนั้นมีประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยให้ความสำคัญกับคนในครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือชุมชน

สำหรับด้านความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้านปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเป็นด้านที่ผู้สูงอายุให้ความสำคัญมากที่สุด กล่าวคือ ท่านพึงพอใจที่จะซื้อของได้ตามที่ท่านต้องการมีเงินใช้จ่ายเพียงพอในการดำเนินชีวิตไม่ต้องพึ่งพารายได้เพื่อใช้ในชีวิตประจำวันจากลูกหลานหรือผู้อื่น และนำเงินส่วนหนึ่งเก็บออมไว้เมื่อยามฉุกเฉิน สิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความพึงพอใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ แจ็คเกิล (สุพัทธราชารานุกูล, 2544: 9; อ้างอิงจาก Jackle, 1974: 362) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจในชีวิตว่าเป็นความยินดีต่อชีวิตของแต่ละคนที่ได้รับจากกิจวัตรประจำวันซึ่งเป็นสิ่งที่แต่ละคนรับรู้ว่าคุณชีวิตของเขามีความหมายและสามารถจะพัฒนาชีวิตต่อไปได้และตามความเห็นของตัวเองเขาจะรู้จักพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ Burckhardt (1985) ที่กล่าวไว้ว่า เงินรายได้ถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต และความต้องการพื้นฐานของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง รวมถึงรายได้เป็นตัวที่ส่งผลต่อฐานะทางเศรษฐกิจให้แก่แต่ละบุคคลที่แตกต่างกันรวมถึงแนวคิดของ Gray ; et al. (1992) ที่กล่าวไว้ว่าความพึงพอใจต่อรายได้นั้นมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ

และหากพิจารณาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้านสุขภาวะและนันทนาการซึ่งเป็นด้านที่มีระดับความคิดเห็นมาก

ที่สุด พบว่า การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และทำให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของร่วมกับคนในท้องถิ่น รวมถึงทำให้ผู้สูงอายุได้เห็นคุณค่าของตนเอง มีความรู้สึกว่าคุณค่า สอดคล้องกับแนวคิดของจิราพร เกศพิชญวัฒนา จันทรพีญ แสงเทียนฉายและยุพิน อังสุโรจน์ (2543) กล่าวว่า ความเบิกบานความรู้สึกสดชื่นมีชีวิตชีวา และสนุกสนานรื่นรมย์กับสิ่งรอบตัว ความเบิกบานอาจเกิดจากการทำกิจกรรมกับเพื่อนหรือกลุ่มผู้สูงอายุในวัยเดียวกัน เช่น ร่วมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ ไปวัด หรืออาจเป็นความเบิกบานจากการทำสิ่งที่ตนเองชอบ งานยามว่าง หรือเก็บเกี่ยวความสุขเล็กๆน้อยๆที่อยู่รอบตัว และได้สอดคล้องกับ Carpenito (1991) ที่กล่าวว่า คุณค่าในตนเองเป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่งของบุคคล ที่ทำให้รู้สึกว่าคุณค่านั้นมีคุณค่า มีความสามารถและเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมถึงแนวคิดของ Coopersmitt (1981) ที่กล่าวว่า คุณค่าในตนเอง คือ การได้รับการยอมรับในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และควมมีคุณค่าในตนเอง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของแกรนเนย์ (Graney, 1975) พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุเพิ่มมากขึ้น จะมีส่วนร่วมในสังคมลดลง ดังนั้น บุคคลในครอบครัวจึงต้องให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น เช่น หา กิจกรรมที่เหมาะสมให้ทำ พุดคุยและให้ความสำคัญกับท่านให้มากยิ่งขึ้น

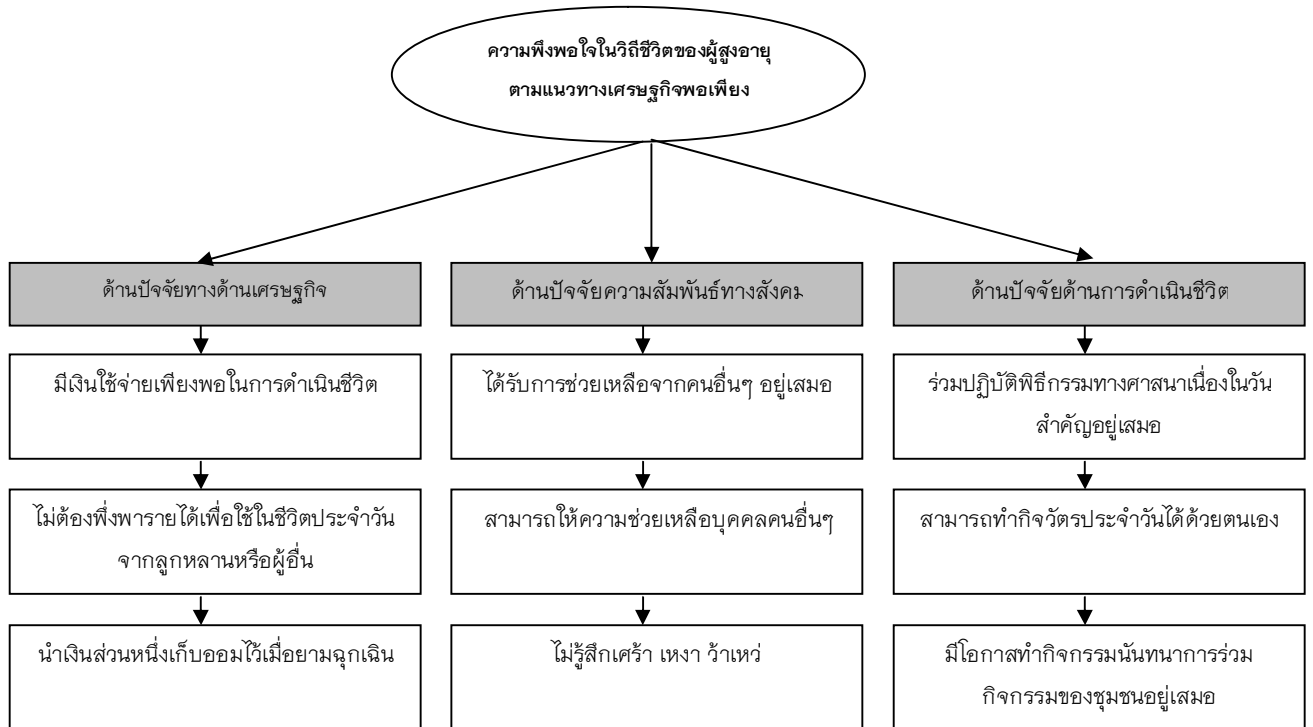
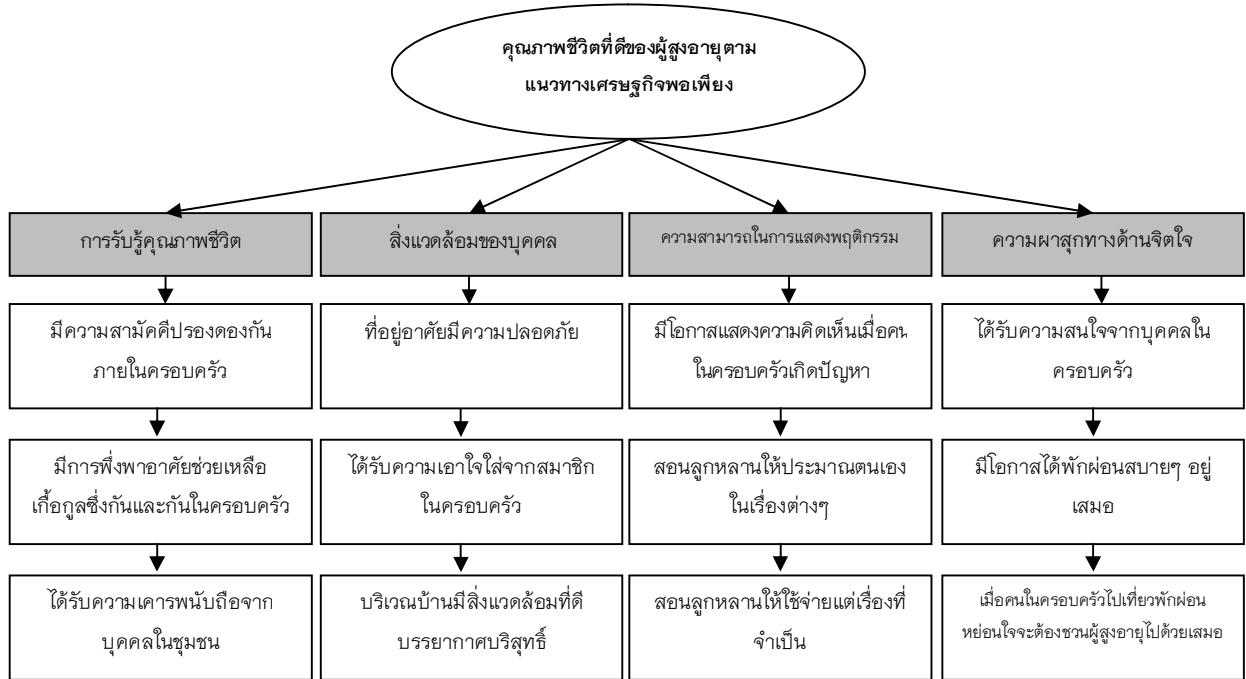
จากการวิเคราะห์เส้นทางอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีอิทธิพลต่ออรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุมากที่สุด กล่าวคือ การที่ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาเนื่องในวันสำคัญอยู่เสมอ การที่ไม่รู้สึกเศร้า เหงาว่าเหว่ จะทำให้ผู้มีความพึงพอใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Powell (1983) กล่าวว่าความพึงพอใจในชีวิตไม่ได้หมายความว่าบุคคลต้องได้รับการตอบสนองในทุกๆสิ่งที่ต้องการแต่ความพึงพอใจในชีวิตหมายถึงความสมดุลระหว่างความต้องการและการได้รับการตอบสนองโดยเกิดจากการปรับตัวของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ตนเองหลุดพ้นจากความทุกข์มีแต่ความสุขดังนั้นเมื่อใดที่บุคคลปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อมได้บุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจในชีวิตและสอดคล้องกับแนวคิดของ Bentham (1948) กล่าวไว้ว่า หลักอรรถประโยชน์คือหลักการยอมรับกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสุขและปฏิเสธกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดความสุขดังนั้นกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักอรรถประโยชน์คือกิจกรรมที่มีแนวโน้มก่อให้เกิดความสุขมากกว่าที่จะเกิดความทุกข์

และเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มและอรรถประโยชน์รวมในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากการศึกษากิจกรรม

ของผู้สูงอายุ พบว่าเมื่อปริมาณการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มขึ้น แต่เป็นการเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอัตราประโยชน์ของการทำกิจกรรมสัปดาห์แรกและจะลดลงเรื่อยๆจนมีค่าลบ เนื่องจากอัตราประโยชน์ส่วนเพิ่มของการทำกิจกรรมตรวจสุขภาพของเพศชาย เริ่มมีค่าลบเท่ากับ -1.0 ถึง -2.3 ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 6-10 ในขณะที่เพศหญิงจะเริ่มมีค่าลบเท่ากับ -1.0 ถึง -2.8 ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 7-10 ได้สอดคล้องกับการศึกษาของโอเรม (Orem D. 1985: 71) ที่กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่บ่งบอกถึงความแตกต่างทางด้านร่างกาย และเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างทางด้านค่านิยมในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ เพศยังเป็นค่ากำหนดบทบาทและบุคลิกภาพในครอบครัว ชุมชน และสังคมและได้สอดคล้องกับงานวิจัยของแกรนีย์ (Graney, 1975) ศึกษาเรื่องความสุขกับการมีส่วนร่วมในสังคม กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีความสุข คือ ผู้ที่มีส่วนร่วมในสังคมมาก และผู้ที่มีส่วนร่วมในสังคมน้อย คือ ผู้ที่ไม่มีมีความสุข

ทั้งนี้ในการทำกิจกรรมต่างๆ จึงควรมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมเรื่อยๆ หรือมีสิ่งเร้าอื่นๆ มาช่วยในการกระตุ้นให้ผู้สูงอายุไม่เกิดความเบื่อหน่ายในกิจกรรมที่ทำ เพื่อให้ใช้เวลาว่างที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ มีความพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่เพิ่มขึ้น ได้สอดคล้องกับแนวคิดของมาร์คิเดส และมาร์ติน (Markides & Martin, 1979) พบว่ากิจกรรมทางสังคมเป็นตัวแปรที่ก่อเกิดความพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงได้ดีที่สุด ทั้งนี้ยังพบว่า ตัวแปรด้านกิจกรรมในสังคมจึงเป็นกลไกที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกว่าตนเองนั้นมีคุณค่าอีกครั้งหนึ่ง อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Richard Layard (2007) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับศาสตร์ความสุขในมุมมองด้านเศรษฐศาสตร์ว่า นอกจากสถานการณ์ทางการเงินที่มีผลต่อความสุขแล้ว มิติด้านการงาน ความสัมพันธ์ในครอบครัว สังคม เพื่อนฝูง สุขภาพ เสรีภาพส่วนบุคคล และค่านิยมส่วนบุคคล ยังมีส่วนสำคัญให้ผู้สูงอายุมีความสุขในการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้นอีกด้วย จากผลการศึกษาสามารถนำมาจัดทำเป็นแบบแผนอัตราประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ได้ดังภาพที่ 5-1

แบบแผนอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ

ภาพที่ 5-1 แบบแผนอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการที่คนในครอบครัวให้ความสำคัญ และพาท่านไปเที่ยวพักผ่อนด้วยเสมอ และต้องการที่จะสามารถซื้อของได้ตามความต้องการรวมถึงการดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงนั้นทำให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับคนในท้องถิ่น ผู้ที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ด้วยจึงควรที่จะเอาใจใส่ดูแลท่านอยู่เสมอ อย่าปล่อยให้ท่านต้องอยู่คนเดียว และควรที่จะช่วยกระตุ้น สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเห็นความสำคัญของการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการพึ่งพาตนเอง มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองได้แก่แล้วแก่เลยหรืออยู่อย่างสันโดษ ขอบโดดเดี่ยวตามที่เข้าใจกัน หากิจกรรมต่างๆ ให้ท่านได้ทำร่วมกับคนในสังคมอยู่เสมอ เพราะฉะนั้นหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุ จึงควรที่จะจัดโครงการต่างๆ ที่สนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้ดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เช่น กิจกรรมตรวจสุขภาพกีฬาเปิดของฟังเทศน์ปลูกผักปลอดสารพิษ และกิจกรรมปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น จะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้มีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้กับสังคม ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุได้รู้สึกว่าคุณค่าต่อสังคมและลูกหลาน

อีกทั้งจากผลการวิเคราะห์เส้นทางอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี พบว่า พบว่า คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (QUA) มีอิทธิพลทางตรงต่อ ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (SAT) และอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (UTI) ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในด้านของความสามารถในการแสดงพฤติกรรม ด้วยการมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเมื่อคนในครอบครัวเกิดปัญหาและได้สอนลูกหลานในด้านต่างๆ รองลงมา คือ การมีที่อยู่อาศัยมีความปลอดภัย และบริเวณบ้านมีสิ่งแวดล้อมที่ดี บรรยากาศบริสุทธิ์ จะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่แข็งแรงขึ้น

ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้ามาช่วยดูแลในด้านของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้วยการปลูกฝังให้คนในครอบครัวได้ดูแลกันเอง โดยมีหน่วยงานภาครัฐคอยส่งเสริมและสนับสนุน เช่น การที่ อบต. จัดกิจกรรมพาแม่เที่ยวในวันแม่ กิจกรรมลูกหลานพาผู้สูงอายุไหว้พระแก้ววัด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุใน 2 พื้นที่ เพื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างในการดำรงชีวิต และนำข้อดีของแต่ละที่ไปปรับใช้กับพื้นที่อื่นๆ เพื่อให้การดำรงชีวิตของผู้สูงอายุได้รับอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มมากขึ้น และควรศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในการมีส่วนร่วมกับสังคม เนื่องจากผู้สูงอายุเมื่อเกษียณจากการทำงานแล้วจะรู้สึกว่างเปล่าไม่มีประโยชน์ จึงควรมีการพัฒนาหรือจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2541). การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Windows .กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2542). การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ . พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ. (2555). รายงานประจำปี สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2553. มลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย . พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ชมพูนุท พรหมภักดี. (2556). การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย. บทความวิชาการ 3(16) สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- เจริญฤทธิ์ จันทร์ทิมา. (2556). ผู้สูงอายุ. ที่ทำการปกครองจังหวัดเพชรบุรี.
- นที ขลิบทอง.2554. "ทิศทางการปฏิรูปที่ดินในอนาคต".เอกสารประกอบการสัมมนาเกี่ยวกับทิศทางการปฏิรูปที่ดินในอนาคตของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม.
- นพวรรณ จงวัฒนา และคณะ. (2555). แบบแผนการเจ็บป่วยและนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุในประเทศไทย.กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพร ชโยวรรณ. (2548). กลุ่มผู้สูงอายุที่เปราะบางในประเทศไทย. วารสารประชากรศาสตร์, 21(1),1-24.
- นิคมมูลนิธิกะคามะ. 2542. ทฤษฎีใหม่ในหลวง: ชีวิตที่พอเพียงกรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน.
- บรรลุลิธิพานิช. (2542). ผู้สูงอายุ: ภาระของใคร?.วารสารสุขุทัยธรรมมาธิราชปีที่ 8 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2542): 125-132.
- ประเวศวะลี. (2542). ประชาชนเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขของสังคมไทย.[Online]. AvailableHTTP:http://econ.aru.ac.th/index.php?option=com_content&task=view&id=26&Itemid=1 [2551, มกราคม 20]
- พฤทธิสรรค์ สุทธิไชยเมธี. (2555). เศรษฐศาสตร์การจัดการและกลยุทธ์ทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- มาลินี วงษ์สิทธิ์ ศิริวรรณศิริบุญ และ อัจฉรา เอ็นซ์. (2541). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้การดูแลให้บริการและกิจกรรมต่างๆแก่ผู้สูงอายุ. สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลลิลญา ลอยลม. (2545). การเตรียมตัวก่อนเกษียณของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ สส.ม.สาขาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม.สมุทรปราการ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- วรัญญาคุ้มผาติ.(2537). ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระพงษ์ บางเดี้ยว. (2554). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชนบท จังหวัด ยโสธร. วิทยานิพนธ์สาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2548). หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค. พิมพ์ครั้งที่ 18 (แก้ไขปรับปรุง), สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีเรื่อน แก้วกังวาน.(2549).จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย.พิมพ์ครั้งที่ 9.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร.(2544). การเกื้อหนุนทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ (พื้นที่ศึกษาในเขตภาคใต้) : คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544
- ศิริชัย กาญจนวาสิ , ดิเรกศรีสุข และทวีวัฒน์ปิตยานนท์.(2535) การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ . กรุงเทพมหานคร :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสิ .(2545). สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย . พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ศิริพันธุ์ สาสัตย์ และคณะ. (2552). รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการ การศึกษาสถานดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในประเทศไทย. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และ มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.
- สถาบันประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, (2555).ความสุขที่สร้างได้ = Happiness that can be created. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2555(เอกสารทางวิชาการ/สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล; หมายเลข 392)
- เสมอ จัดพล. (2556). การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 6(3).

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์; นิยามบุญปัจจุ, 2525.คุณภาพชีวิตในประชากรกับคุณภาพชีวิต.
กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ศรีอนันต์,2525.

สมชัยจิตสุชนและเทียนสว่างธรรมวณิช. (2542). คนจนจนลงอย่างไรจากวิกฤตเศรษฐกิจใน
ความรู้ันักเศรษฐศาสตร์ไทยปี.กรุงเทพฯ : สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย
,2542.

สมชัยจิตสุชน.(2547).การกระจายรายได้ : บทสำรวจความรู้. วารสารเศรษฐศาสตร์
ธรรมศาสตร์. 22,3(กันยายน 2547).

สำนักงานมาตรฐานการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์.(2547). ข้อมูลเบื้องต้น
มาตรฐานและตัวชี้วัดการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์. เอกสารวิชาการ
สมพ.1 ลำดับที่ 10 เล่มที่ 3/2547.แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)
ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552.

Bentham, J. (1948). The Fragment on Government and The Principle of Moral Legislation
edited.Wilfrid Harrison, Oxford: Blackwell

Birren, James. E. (1997).Handbook of the Psychology of Aging. New York: Van Nostrand
Reinhold.

Burckhardt, CS. (1985). The Impact of Arthritis on Quality of Life. Journal of Nursing
Research.(34) :11-16

Buuford, B., Lewin, S., Welch, V., Rehfuss, E., & Waters, E. (2013). Assessing the
applicability of findings in systematic reviews of complex interventions can enhance
the utility of reviews for decision making. Journal of Clinical Epidemiology. (66):
1251-1261

Carpenito, L. (1991). Mandatory Updating: A Life Time Commitment. Nursing Times.

Casper, W. J. & Harris, C. M. (2008). Work-life benefits and organizational attachment:
Self-interest utility and signaling theory models. Journal of Vocational Behavior,
(72). 95-109

Coopersmit, S. (1993).The Antecedent of Self-Esteem. Palo Alto. California: Consulting
Psychologists Press, Inc.

Graney, M.J. (1975). Happiness and Social Participation in Aging. Journal of Gerontology,
30, 701 - 706

- Gray, Gr ; et al (1992). Socio - Cognition skill as a determinant of life satisfaction in aged persons. *International Journal Aging Human Development*. (35): 205-218.
- Han Kwee Ho.; et al. (2003).What determines the life satisfaction of the elderly? Comparative study of residential care home and community in japan.Retrieved June 22, from <http://www.blackwell-synergy.com/action/dosearch>.
- Havighurst, R. J. (1972). *Development Tasks and Education*. 3rd ed. New York: Mckay.
- Layard, R. (2005). *Happiness: Lessons from a New Science*. New York: Penguin Press.
- Markides, K.S., Martin, H. W. (1979). A causal model of life satisfaction among the elderly. *Journal of Gerontology*, 34(1):86-93.
- Orem, D. (1985). *Nursing Concepts of Practice* 4thed.p.71 St. Louis Mos by Year Book Co.
- Poitrenaud, J. ; et al. (1980,September). "Factor Relation to Attitudes toward Retirement among French Practised Managers and Top Executives," *Journal of Gerontology*.(34) : 723-727.
- Poitrenaud, J. ; et al. (1980). "Factor Relation to Attitudes toward Retirement among French Practised Managers and Top Executives," *Journal of Gerontology*.(34) : 723-727.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง อรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ
ภายใต้บริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่ จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีอยู่ 4 ตอน มีจำนวน 6 หน้า (รวมใบปะหน้า) ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจ

พอเพียง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตาม
แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

- ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ
2. ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

ขอขอบคุณทุกท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

1.1 ชาย

1.2 หญิง

2. อายุ

2.1 อายุ 60-64 ปี

2.2 อายุ 65-69 ปี

2.3 อายุ 70-74 ปี

2.4 อายุ 75 - 79 ปี

2.5 อายุ 80 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

3.1 ประถมศึกษา

3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น

3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

3.4 อนุปริญญา/ปวส.

3.5 ปริญญาตรี

3.6 ปริญญาโท

3.7 ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า

4. สถานภาพหลังอายุ 60 ปีมาแล้ว

4.1 โสด

4.2 สมรส

4.3 หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่

5. รายได้ส่วนตัวต่อเดือนหลังอายุ 60 ปีมาแล้ว

5.1 น้อยกว่า 5,000 บาท

5.2 5,001 - 10,000 บาท

5.3 10,001 - 15,000 บาท

5.4 15,001 - 20,000 บาท

5.5 20,001 - 25,000 บาท

5.6 25,001 - 30,000 บาท

5.7 30,001 บาทขึ้นไป

6. กิจกรรมที่ท่านทำเป็นประจำโปรด

6.1 กิจกรรมสุขภาพและนันทนาการ ระบุ.....

6.2 กิจกรรมการศึกษาและอาชีพ ระบุ.....

6.3 กิจกรรมการมีส่วนร่วมในสังคม ระบุ.....

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านเพียงคำตอบเดียว

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ด้านการรับรู้คุณภาพชีวิต							
1	ท่านมีความสามัคคีปรองดองกันภายในครอบครัว						
2	ท่านมีการพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในครอบครัว						
3	ท่านทำใจยอมรับและปล่อยวางความคิดที่ทำให้ไม่สบายใจ						
4	ท่านได้รับความเคารพนับถือจากบุคคลในชุมชน						
ด้านสิ่งแวดล้อมของบุคคล							
5	ที่อยู่อาศัยของท่านมีความปลอดภัย						
6	ท่านได้รับความเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัว						
7	ท่านสามารถสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนและคนอื่นได้						
8	บริเวณบ้านของท่านมีสิ่งแวดล้อมที่ดีบรรยากาศบริสุทธิ์						
ความสามารถในการแสดงพฤติกรรม							
9	ท่านสอนลูกหลานให้ใช้จ่ายแต่เรื่องจำเป็น						
10	ท่านสอนลูกหลานให้ประมาณตนเองในเรื่องต่างๆ						
11	ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเมื่อคนในครอบครัวเกิดปัญหา						
12	ท่านมักกล่าวคำชมเชยเมื่อบุคคลในครอบครัวประสบความสำเร็จในชีวิต						

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ด้านการมีความผาสุกทางด้านจิตใจ							
13	เมื่อคนในครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ จะชวนท่านไปด้วยเสมอ						
14	ท่านได้รับความสนใจจากบุคคลในครอบครัว						
15	ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนสบายๆ อยู่เสมอ						
16	ท่านรู้สึกพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่ของท่าน						

ตอนที่3เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ							
17	ท่านชื่อของทุกอย่างที่ท่านอยากได้						
18	ท่านมีเงินใช้จ่ายเพียงพอในการดำเนินชีวิต						
19	ท่านไม่ต้องพึ่งพารายได้เพื่อใช้ใน ชีวิตประจำวันจากลูกหลานหรือผู้อื่น						
20	ท่านนำเงินส่วนหนึ่งเก็บออมไว้เมื่อยาม ฉุกเฉิน						
ปัจจัยความสัมพันธ์ทางสังคม							
21	ท่านไม่รู้สึกเศร้า เหงา ว้าเหว่						
22	เมื่อท่านต้องการความช่วยเหลือท่านได้รับ การช่วยเหลือจากคนอื่น ๆ อยู่เสมอ						
23	ท่านสามารถให้ความช่วยเหลือบุคคลคนอื่น ๆ						
24	ท่านได้รับคำแนะนำจากเพื่อนในชุมชน เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอยู่เสมอ						

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิต							
25	ท่านรู้สึกพึงพอใจที่สามารถทำกิจวัตรประจำวันเองได้						
26	ท่านร่วมปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาเนื่องในวันสำคัญอยู่เสมอ						
27	ท่านรู้สึกพึงพอใจที่สามารถทำงานต่างๆได้ด้วยตนเอง						
28	ท่านมีโอกาสทำกิจกรรมนันทนาการร่วมกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ						

ตอนที่3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรณประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ด้านสุขภาวะและนันทนาการ							
29	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง						
30	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ						
31	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของร่วมกับคนในท้องถิ่น						

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
ด้านการศึกษาและอาชีพ							
32	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านสามารถแบ่งปันความรู้ และสร้าง อาชีพให้กับคนอื่น ๆ ได้						
33	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านได้รับความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ที่เกิด จากการแลกเปลี่ยนจากคนในชุมชน						
34	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านมีอาชีพเสริม ที่สามารถแบ่งเบา ภาระของคนในครอบครัวได้						
ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม							
35	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ร่วมกับชุมชน						
36	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านรู้สึกว่าคุณเองมีประโยชน์ต่อชุมชน และรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่สามารถสร้าง คุณประโยชน์ให้กับคนในชุมชนได้						
37	การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกับเพื่อนบ้านและบุคคลอื่นในชุมชน						

ข้อเสนอแนะ

.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาให้ข้อมูลคำตอบของท่านจะถูกนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

หากมีประเด็นเพิ่มเติมหรือมีข้อสงสัยติดต่ออาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์จันทิก

รองคณบดีฝ่ายแผนงานและประกันคุณภาพ

โทร 0 3259 4043-50 (41228)

แบบบันทึกความพึงพอใจในการดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพและนันทนาการ

ชื่อ..... เพศ..... อายุ.....ปี

สัปดาห์	ระดับความพึงพอใจ									
	น้อยที่สุด									มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาให้ข้อมูลคำตอบของท่านจะถูกนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

หากมีประเด็นเพิ่มเติมหรือมีข้อสงสัยติดต่ออาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก

รองคณบดีฝ่ายแผนงานและประกันคุณภาพ

โทร 0 3259 4043-50 (41228)

แบบบันทึกความพึงพอใจในการดำเนินกิจกรรมด้านการศึกษาและอาชีพ

ชื่อ..... เพศ..... อายุ.....ปี

ลำดับ	ระดับความพึงพอใจ									
	น้อยที่สุด					มากที่สุด				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาให้ข้อมูลคำตอบของท่านจะถูกนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

หากมีประเด็นเพิ่มเติมหรือมีข้อสงสัยติดต่ออาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก

รองคณบดีฝ่ายแผนงานและประกันคุณภาพ

โทร 0 3259 4043-50 (41228)

แบบบันทึกความพึงพอใจในการดำเนินกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมในสังคม

ชื่อ..... เพศ..... อายุ.....ปี

สัปดาห์	ระดับความพึงพอใจ									
	น้อยที่สุด									มากที่สุด
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาให้ข้อมูลคำตอบของท่านจะถูกนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

หากมีประเด็นเพิ่มเติมหรือมีข้อสงสัยติดต่ออาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก

รองคณบดีฝ่ายแผนงานและประกันคุณภาพ

โทร 0 3259 4043-50 (41228)

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม
การวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (**Structural equation
modeling: SEM**)

1. คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง(qua) มีผลต่ออรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (uti) ดังนี้

อิทธิพลทางตรง

$$\text{qua} \rightarrow \text{uti} = 0.31$$

อิทธิพลทางอ้อม

$$= (0.32)(0.48)$$

อิทธิพลรวม

$$= 0.31 + 0.15$$

$$= 0.46$$

2. ความพึงพอใจในวิถีชีวิตของผู้สูงอายุตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง(sat) มีผลต่ออรรถประโยชน์ในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (uti) ดังนี้

อิทธิพลทางตรง

$$\text{sat} \rightarrow \text{uti} = 0.48$$

อิทธิพลทางอ้อม

$$= 0 \text{ (ไม่มีอิทธิพล)}$$

อิทธิพลรวม

$$= 0.48 + 0$$

$$= 0.48$$

ภาคผนวก
คำสั่งการเขียนเส้นทาง
และผลการวิเคราะห์เส้นทาง

DATE: 12/11/2013
TIME: 18:07

L I S R E L 8.54

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2002
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file D:\Lisrel\AT1.LS8:

!PATH ANALYSIS ACCNEW
DA NI=10 NO=400 MA=CM

LA
y1 y2 y3 y4 y5 y6 x1 x2 x3 x4

KM
1
.260 1
.019 .023 1
.033 .110 .120 1
.071 .092 .080 .140 1
.045 .072 .027 .025 .039 1
.045 .004 .046 .014 .053 .293 1
.033 .073 .007 .018 .013 .246 .314 1
.123 .111 .037 .075 .028 .153 .133 .263 1
.049 .017 .079 .013 .022 .063 .059 .101 .155 1

ME
4.308 4.530 4.500 4.760 4.525 4.483 4.380 4.490 4.483 4.350
SD
0.586 0.604 0.548 0.456 0.575 0.596 0.597 0.621 0.683 0.695

MO NX=4 NY=6 NK=1 NE=2 LY=FU,FI LX=FU,FI BE=FU,FI GA=FU,FI PH=SY,FR PS=SY TD=SY
TE=SY TH=SY
LE

```

E1 E2
LK
K1
FR LY(1,1) LY(2,1) LY(3,1) LY(4,2) LY(5,2) LY(6,2) LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1)
FR LX(4,1) BE(2,1) GA(1,1) GA(2,1)
FR TE(5,1) !TE(5,4) !TE(2,1)
FR TH(1,6) TH(2,6)
FR TD(2,1)
FR !LY(6,1)

```

```

PD
OU EF MI RS AD=OFF

```

```
!PATH ANALYSIS ACCNEW
```

```

Number of Input Variables 10
Number of Y - Variables 6
Number of X - Variables 4
Number of ETA - Variables 2
Number of KSI - Variables 1
Number of Observations 400

```

```
!PATH ANALYSIS ACCNEW
```

```
Covariance Matrix
```

	y1	y2	y3	y4	y5	y6
y1	0.34					
y2	0.09	0.36				
y3	0.01	0.01	0.30			
y4	0.01	0.03	0.03	0.21		
y5	0.02	0.03	0.03	0.04	0.33	
y6	0.02	0.03	0.01	0.01	0.01	0.36
x1	0.02	0.00	0.02	0.00	0.02	0.10
x2	0.01	0.03	0.00	0.01	0.00	0.09
x3	0.05	0.05	0.01	0.02	0.01	0.06
x4	0.02	0.01	0.03	0.00	0.01	0.03

```
Covariance Matrix
```

x1	x2	x3	x4	
x1	0.36			
x2	0.12	0.39		
x3	0.05	0.11	0.47	
x4	0.02	0.04	0.07	0.48

```
!PATH ANALYSIS ACCNEW
```

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	E1	E2
	-----	-----
y1	0	0
y2	1	0
y3	2	0
y4	0	0
y5	0	3
y6	0	4

LAMBDA-X

	K1

x1	5
x2	6
x3	7
x4	8

BETA

	E1	E2
	-----	-----
E1	0	0
E2	9	0

GAMMA

	K1

E1	10
E2	11

PSI

	E1	E2
	-----	-----
	12	13

THETA-EPS

	y1	y2	y3	y4	y5	y6
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
y1	14					
y2	0	15				
y3	0	0	16			
y4	0	0	0	17		
y5	18	0	0	0	19	
y6	0	0	0	0	0	20

THETA-DELTA-EPS

	y1	y2	y3	y4	y5	y6
x1	0	0	0	0	0	21
x2	0	0	0	0	0	23
x3	0	0	0	0	0	0
x4	0	0	0	0	0	0

THETA-DELTA

x1	x2	x3	x4	
x1	22			
x2	24	25		
x3	0	0	26	
x4	0	0	0	27

!PATH ANALYSIS ACCNEW

Number of Iterations = 48

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	E1	E2
y1	0.26	--
y2	0.35 (0.14) 2.47	--
y3	0.05 (0.04) 1.10	--
y4	--	0.13
y5	--	0.15 (0.08) 1.91
y6	--	0.15 (0.07) 1.96

LAMBDA-X

	K1

x1	0.10 (0.04) 2.31
x2	0.22 (0.05) 4.17
x3	0.47 (0.09) 4.92
x4	0.16 (0.05) 3.15

BETA

	E1	E2
	-----	-----
E1	--	--
E2	0.48 (0.25) 1.87	--

GAMMA

	K1

E1	0.32 (0.14) 2.27
E2	0.31 (0.21) 1.48

Covariance Matrix of ETA and KSI

	E1	E2	K1
	-----	-----	-----
E1	1.00		
E2	0.58	1.00	

K1 0.32 0.46 1.00

PHI

K1

1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

E1	E2
-----	-----
0.90	0.58
(0.42)	(0.56)
2.16	1.03

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

E1	E2
-----	-----
0.10	0.42

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

E1	E2
-----	-----
0.10	0.21

Reduced Form

K1

E1 0.32
(0.14)
2.27

E2 0.46
(0.21)
2.22

THETA-EPS

	y1	y2	y3	y4	y5	y6
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
y1	0.28					
	(0.03)					
	8.10					

y2	--	0.24 (0.05) 4.68				
y3	--	--	0.30 (0.02) 14.01			
y4	--	--	--	0.19 (0.02) 11.18		
y5	0.00 (0.02) 0.11	--	--	--	0.31 (0.03) 11.83	
y6	--	--	--	--	--	0.33 (0.03) 12.13

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

y1	y2	y3	y4	y5	y6
-----	-----	-----	-----	-----	-----
0.20	0.33	0.01	0.08	0.06	0.06

THETA-DELTA-EPS

	y1	y2	y3	y4	y5	y6
x1	--	--	--	--	0.09 (0.02) 5.11	-----
x2	--	--	--	--	0.07 (0.02) 3.72	
x3	--	--	--	--	--	
x4	--	--	--	--	--	

THETA-DELTA

x1	x2	x3	x4
-----	-----	-----	-----
x1	0.34 (0.03) 13.60		

```

x2  0.09  0.33
      (0.02) (0.03)
      4.44  10.71

x3  --  --  0.25
      (0.09)
      2.92

x4  --  --  --  0.46
      (0.03)
      13.20

```

Squared Multiple Correlations for X - Variables

```

x1  x2  x3  x4
-----
      0.03  0.13  0.47  0.05
0.27580D+00 0.00000D+00 0.24487D+00 0.00000D+00 0.00000D+00 0.29822D+00
0.00000D+00 0.00000D+00 0.00000D+00 0.19121D+00 0.19497D-02 0.00000D+00
0.00000D+00 0.00000D+00 0.30953D+00 0.00000D+00 0.00000D+00 0.00000D+00
0.00000D+00 0.00000D+00 0.33380D+00 0.00000D+00 0.00000D+00 0.00000D+00
0.00000D+00 0.00000D+00 0.93737D-01 0.34431D+00 0.00000D+00 0.00000D+00
0.00000D+00 0.00000D+00 0.00000D+00 0.69998D-01 0.91008D-01 0.33242D+00
0.00000D+00 0.00000D+00 0.00000D+00 0.00000D+00 0.00000D+00 0.00000D+00
0.00000D+00 0.00000D+00 0.24947D+00 0.00000D+00 0.00000D+00 0.00000D+00
0.00000D+00 0.00000D+00 0.00000D+00 0.00000D+00 0.00000D+00 0.00000D+00
0.45701D+00

```

TH was written to file D:\Lisrel\AT1.OUT

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 28
 Minimum Fit Function Chi-Square = 21.84 (P = 0.79)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 22.29 (P = 0.77)
 Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 8.40)

Minimum Fit Function Value = 0.055
 Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.021)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.027)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.21
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.21 ; 0.23)
 ECVI for Saturated Model = 0.28
 ECVI for Independence Model = 0.65

Chi-Square for Independence Model with 45 Degrees of Freedom = 240.00

Independence AIC = 260.00

Model AIC = 76.29

Saturated AIC = 110.00

Independence CAIC = 309.92

Model CAIC = 211.06

Saturated CAIC = 384.53

Normed Fit Index (NFI) = 0.91

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.05

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.57

Comparative Fit Index (CFI) = 1.00

Incremental Fit Index (IFI) = 1.03

Relative Fit Index (RFI) = 0.85

Critical N (CN) = 882.87

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.010

Standardized RMR = 0.031

Goodness of Fit Index (GFI) = 0.99

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.98

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.50

!PATH ANALYSIS ACCNEW

Fitted Covariance Matrix

	y1	y2	y3	y4	y5	y6
y1	0.34					
y2	0.09	0.36				
y3	0.01	0.02	0.30			
y4	0.02	0.03	0.00	0.21		
y5	0.02	0.03	0.00	0.02	0.33	
y6	0.02	0.03	0.00	0.02	0.02	0.36
x1	0.01	0.01	0.00	0.01	0.01	0.10
x2	0.02	0.03	0.00	0.01	0.02	0.09
x3	0.04	0.05	0.01	0.03	0.03	0.03
x4	0.01	0.02	0.00	0.01	0.01	0.01

Fitted Covariance Matrix

	x2	x3	x4	
x1	0.35			
x2	0.11	0.38		
x3	0.05	0.10	0.47	
x4	0.02	0.04	0.08	0.48

Fitted Residuals

	y1	y2	y3	y4	y5	y6
y1	0.00					
y2	0.00	0.00				
y3	-0.01	-0.01	0.00			
y4	-0.01	0.00	0.03	0.00		
y5	0.00	0.00	0.02	0.02	0.00	
y6	-0.01	0.00	0.00	-0.01	-0.01	0.00
x1	0.01	-0.01	0.01	0.00	0.01	0.00
x2	-0.01	0.00	0.00	-0.01	-0.01	0.01
x3	0.01	-0.01	0.01	0.00	-0.02	0.03
x4	0.01	-0.01	0.03	-0.01	0.00	0.02

Fitted Residuals

x1	x2	x3	x4
x1	0.00		
x2	0.00	0.00	
x3	0.01	0.01	0.00
x4	0.01	0.01	0.00

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.02

Median Fitted Residual = 0.00

Largest Fitted Residual = 0.03

Stemleaf Plot

```

- 2|0
- 1|21100
- 0|88876666532221000000000
0|22223344566777778
1|01458
2|178
3|1

```

Standardized Residuals

	y1	y2	y3	y4	y5	y6
y1	0.35					
y2	2.07	--				
y3	-0.49	-0.97	--			
y4	-1.14	0.54	2.21	--		
y5	0.10	0.28	1.40	2.11	--	
y6	-0.47	-0.27	0.31	-1.32	-0.62	0.21
x1	0.43	-0.60	0.83	-0.18	0.69	1.78
x2	-0.46	0.16	-0.06	-0.70	-0.68	2.09
x3	0.94	-0.77	0.40	-0.49	-1.62	2.32
x4	0.34	-0.58	1.47	-0.37	-0.11	0.78

Standardized Residuals

x1	x2	x3	x4
x1	2.49		
x2	2.49	2.49	
x3	1.14	1.90	--
x4	0.43	0.50	-0.29 --

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -1.62
 Median Standardized Residual = 0.16
 Largest Standardized Residual = 2.49

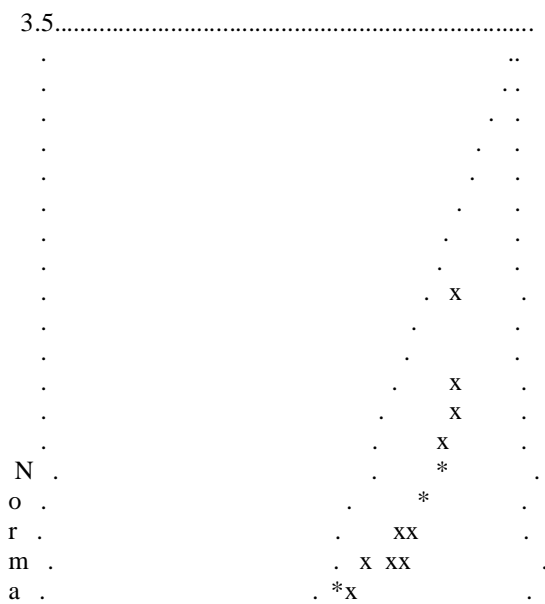
Stemleaf Plot

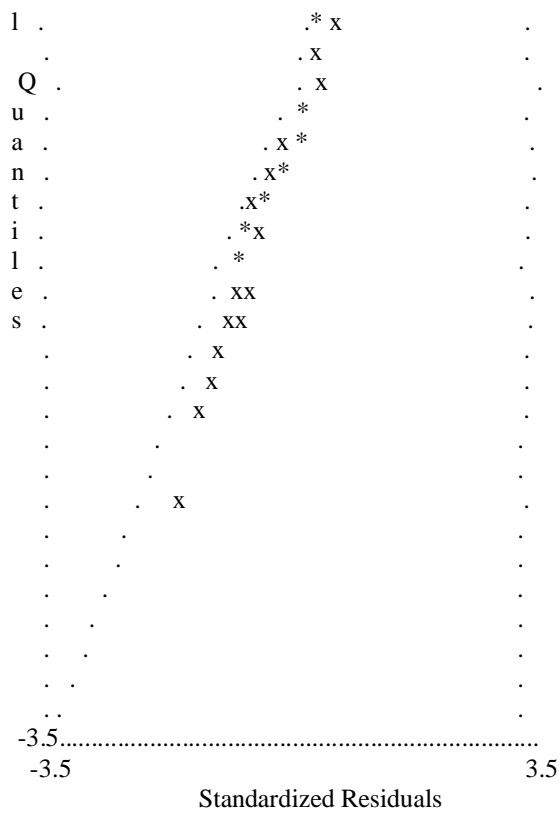
```

- 1|6
- 1|310
- 0|8776665555
- 0|433211000000
  0|1223334444
  0|557889
  1|14
  1|589
  2|11123
  2|555
    
```

!PATH ANALYSIS ACCNEW

Qplot of Standardized Residuals

!PATH ANALYSIS ACCNEW

Modification Indices and Expected Change

Modification Indices for LAMBDA-Y

	E1	E2
y1	--	2.13
y2	--	0.01
y3	--	4.87
y4	0.00	--
y5	0.12	--
y6	0.09	--

Expected Change for LAMBDA-Y

	E1	E2
y1	--	-0.45
y2	--	0.03
y3	--	0.19
y4	0.00	--
y5	0.04	--
y6	-0.03	--

No Non-Zero Modification Indices for LAMBDA-X

No Non-Zero Modification Indices for BETA

No Non-Zero Modification Indices for GAMMA

No Non-Zero Modification Indices for PHI

No Non-Zero Modification Indices for PSI

Modification Indices for THETA-EPS

	y1	y2	y3	y4	y5	y6
y1	--					
y2	4.23	--				
y3	0.25	0.95	--			
y4	1.41	0.42	4.42	--		
y5	--	0.06	1.59	4.49	--	
y6	0.21	0.01	0.00	1.61	0.70	--

Expected Change for THETA-EPS

	y1	y2	y3	y4	y5	y6
y1	--					
y2	0.36	--				
y3	-0.01	-0.02	--			
y4	-0.02	0.01	0.03	--		
y5	--	0.01	0.02	0.04	--	
y6	-0.01	0.00	0.00	-0.02	-0.02	--

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	y1	y2	y3	y4	y5	y6
x1	0.49	0.72	0.69	0.03	1.11	--
x2	0.46	0.44	0.24	0.16	0.29	--
x3	0.85	0.48	0.00	0.09	2.17	4.52
x4	0.13	0.43	1.97	0.11	0.00	0.21

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	y1	y2	y3	y4	y5	y6
x1	0.01	-0.01	0.01	0.00	0.02	--
x2	-0.01	0.01	-0.01	-0.01	-0.01	--
x3	0.02	-0.02	0.00	-0.01	-0.03	0.05
x4	0.01	-0.01	0.03	-0.01	0.00	0.01

Modification Indices for THETA-DELTA

x1	x2	x3	x4
x1	--		
x2	--	--	
x3	0.20	0.09	--
x4	0.02	0.05	0.08

Expected Change for THETA-DELTA

x1	x2	x3	x4
x1	--		
x2	--	--	
x3	-0.02	0.02	--
x4	0.00	0.01	-0.02

Maximum Modification Index is 4.87 for Element (3, 2) of LAMBDA-Y

!PATH ANALYSIS ACCNEW

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on ETA

	K1
E1	0.32 (0.14) 2.27
E2	0.46 (0.21) 2.22

Indirect Effects of KSI on ETA

	K1
E1	--
E2	0.15 (0.10) 1.59

Total Effects of ETA on ETA

	E1	E2
E1	--	--

E2 0.48 --
 (0.25)
 1.87

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.228

Total Effects of ETA on Y

	E1	E2
	-----	-----
y1	0.26	--
y2	0.35 (0.14) 2.47	--
y3	0.05 (0.04) 1.10	--
y4	0.06 (0.03) 1.87	0.13
y5	0.07 (0.04) 1.72	0.15 (0.08) 1.91
y6	0.07 (0.04) 1.81	0.15 (0.07) 1.96

Indirect Effects of ETA on Y

	E1	E2
	-----	-----
y1	--	--
y2	--	--
y3	--	--
y4	0.06 (0.03) 1.87	--
y5	0.07 (0.04) 1.72	--

y6 0.07 --
 (0.04)
 1.81

Total Effects of KSI on Y

K1

 y1 0.08
 (0.04)
 2.27
 y2 0.11
 (0.04)
 2.68
 y3 0.01
 (0.01)
 1.04
 y4 0.06
 (0.03)
 2.22
 y5 0.07
 (0.03)
 2.05
 y6 0.07
 (0.03)
 1.95

Time used: 0.031 Seconds

ภาคผนวก ง
ประวัติผู้วิจัย

ผู้วิจัย

อาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก

รองคณบดีฝ่ายแผนงานและประกันคุณภาพ

ประวัติการศึกษา

ศ.บ. (เศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยทักษิณ

ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปร.ด. (การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา) มหาวิทยาลัยบูรพา

Cert. in Non-parametric Statistics with Burapha University. (2013)

Cert. in Structural Equation Modeling Analysis with Burapha University. (2013)

Cert. in Statistical Data Analysis by using Mplus with Burapha University. (2013)

สาขาที่มีความชำนาญพิเศษ

เศรษฐศาสตร์ การจัดการ วิจัยและสถิติทางการวิจัย